

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

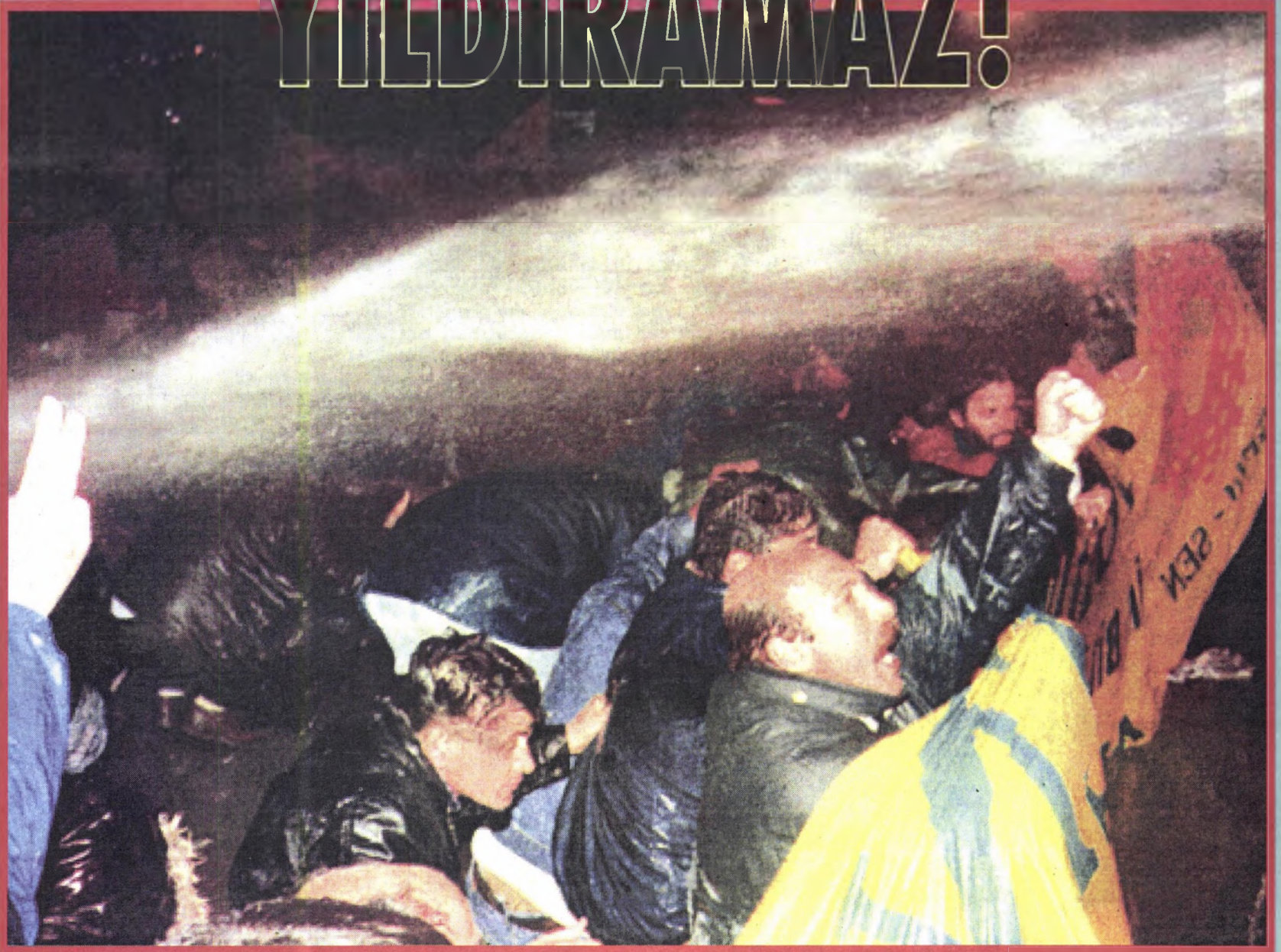
- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı:46 • 7 Mart '98 • 100 000 TL.(KDV dahil)

BASKILAR, BARİKATLAR, BOMBALAR YILDIRAMAZ!

YAŞASIN DİRENİŞ!
YAŞASIN ZAFER!

İÇİNDEKİLER

S.Y. Kızıl Bayrak'tan	2
Kapak	3-4
Kamu Emekçileri Hareketi	5-6
Sınıf Hareketi	7
Sınıf Hareketi	8-9
Sınıf Hareketinin Sorunları	10-11
Sınıf Hareketi	12-13
Tarım ve Köylü Sorunu	
(Orta Sayfa)	14-17
Kurtuluş Eleştirisi	18-19
Uluslararası Hareket	20-21
Uluslararası Politika	22-23
Gençlik Hareketi	24-26
Mücadele Postası	27

Sosyalizm Yolunda

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı:46 ● 7 Mart 1998

Fiyatı: 100 000 TL. (KDV. dahil)

Sahibi ve Y. İşl. Md.:Bülent H. Oğuz

EKSEN Basım Yayın Ltd. Şti.

Yönetim Adresi:

Eksen Yayıncılık Laleli cad.. No: 52/5 İstanbul

Tel: 0 (212) 638 28 83 Fax: 0 (212) 517 39 49

e-mail: kb@arti.net.tr

Baskı:

SERLER Matbaacılık

İSTANBUL

Tel: 0 (212) 880 40 75

Genel Dağıtım:

BİRYAY

EKSEN Yayıncılık Büroları

Atatürk Bul. Gevrek Sok. Karakaş İşhanı
No:13/22.Kartal/İSTANBUL Tel:02164886705Hacı Halil Mah. 1219. Sok. Göçeoğlu İşhanı Kat:4 No: 33
Gebze/KOCAELİ, Tel: 0 (262) 642 41 90853. Sok. Bilen İşhanı No: 27/604
Konak/İZMİR, Tel-Fax: 0 (232) 445 21 50İlkiz Sok. Ekmen İşhanı 22/14 Kat: 5
Sihhiye/ANKARA, Tel-Fax: 0 (312) 229 40 19Cemal Gürsel Cad. Shell Karşısı Vakıf İşhanı Kat: 3 No: 306
ADANA, Tel: 0 (322) 363 28 78Terakki Mah. Cumhuriyet Cad. Papila İşhanı Kat: 2 No: 1
ZONGULDAK, Tel: 0 (372) 252 25 92Ünlü Cad. Sarı Sok. Mavi Köşe İşhanı No: 8
BURSA, Tel: 0 (224) 223 65 39

S. Y. Kızıl Bayrak'tan

Devlet Terörü Tırmandırılıyor

Safları Sıklaştıralım

Sınıf hareketi, toplumsal muhalefet dinamikleri ve onun öncülerine yönelik zaten varolan devlet terörü giderek yoğunlaştırılıyor. İşçi-emekçi, öğrenci ve devrimci-sosyalist basın çalışanları üzerinde tam bir terör estiriliyor. Cezaevlerinde devrimci tutsaklara hücre tipi dayatılıyor. Son bir ayın gelişmelerinde bile terör bir hayli kabarıyor;

*HADEP yöneticileri gözaltına alınıp tutuklandı.

*Oksa, Tıbbet, Tuzla Organize Deri Sanayii işçilerine polis ve jandarma saldırdı.

*Kurtuluş Gazetesi merkez bürosu basıldı.

Çalışanları işkenceden geçirilip tutuklandı.

*Kızıl Bayrak okuru bir işçi ve bir öğrenci kaçırılıp ajanlık teklif edildi. Adana büromuz basılıp çalışanlarımız Mustafa Erler ve Sema Batmaz gözaltına alındı. (Mustafa Erler kısa bir süre önce de polis tarafından kaçırılmıştı)

*Atılım Gazetesi muhabiri kaçırılıp tecavüz edildi.

*Kamu emekçilerinin Kızılay Direnişi'ne gaz bombası atıldı. Onlarca kamu emekçisi yaralanıp, zehirlendi.

Şimdi de İçişleri Bakanlığı ve il valilikleri, grevli-toplusözleşmeli sendika istediği için eylem yapan kamu emekçilerine hukuk terörü uygulayıp ceza vereceklerini söylüyorlar. Burjuva basın bile "Türkiye" de polis eylemlere müdahale ederken eylemin yasal olup olmadığından çok eylemcinin kimliğine göre davrandığını" söylüyor. Tabii burjuva basın olaya solcular dayak yiyor, şeriatçılar yemiyor üzerinden bakıyor ama bir gerçekliği de kendi açısından dile getirmiş oluyor.

4 Mart'ta kamu emekçilerinin Kızılay Direnişi'ne polisin saldırısı ibret vericidir. Tekme, jop, spray, tazyikli su, gaz bombası işkence aleti olarak sokakta açıkça kullanılmıştır. Emniyet Müdür Yardımcısı, sonucunda ne olacağını kendisi bile bilmeden kitlenin üzerine gaz bombası atılması emrini verebilmiştir. İnancın, direnişin karşısında çaresizleşen faşizm gerektiğinde toplu katliama bile yönelebilmektedir. Buradan bu sonuç çıkar. T.C. devleti, Kürdistan ormanlarında gerilayı katlederek, '97 1 Mayıs'ında ve 4 Mart Ankara'sında kitlenin üzerine zehirli gaz bombası atarak faşizmini ulaştırdığı boyutu göstermiştir. Bu uygulamalar içerik olarak Saddam'ın Halepçe katliamından hiç farklı değildir. Faşist Ecevit bir de

kalkıp Saddam'ı katliamcı diye eleştirebilmektedir. Kendisi çok farklı bir anlayışa sahip gibi...

Yine 4-5 Mart KESK eylemine katılan okurlarımızdan Taylan Genç 4 Mart'ta kaçırılıp ormanlık bir alana götürüldü. Burada hakaret ve kabadayağa maruz kalan okurumuza silah çekilerek ölüm tehdidinde bulunuldu. Arkasından da ajanlık teklif edildi. Okurumuzun direnişi karşısında çaresiz kalan köpekler onu Kurtuluş'ta serbest bıraktı.

5 Mart'ta ise eyleme katılmak üzere Kızılay'a gelen okurumuz Hasan Oral gözaltına alındı. Hasan'ın başeğmez tutumuyla karşılaşan itler hakaret ve kabadayağın ardından bir süre sonra onu da serbest bırakmak zorunda kaldılar. Gazetemiz çalışanlarına ve okurlarına yönelik baskı ve tehditler bizi hiçbir zaman yıldıramadı ve yıldıramayacak. Bizi ısırmaya çalışan köpeklerin dişlerini sökeceğiz.

T.C. devletinin ordusu, polisi bir sınıfı temsil ediyor ve o sınıf adına uyguluyor bu terörü. Bunun ne kadar uygulanacağını dozajını da asıl olarak sınıflar mücadelesi belirliyor. Yapılan pratiğin yasal olup olmadığı değil. Sınıflar savaşının temel iki cephesi var. Bir tarafta sermaye sınıfı diğer tarafta ise işçi sınıfı. Sermaye iktidarı karşısında işçi sınıfının varlığı ve onun en küçük bir siyasal örgütlülüğü dahi en büyük tehdidi oluşturuyor. Toplumsal muhalefet dinamiklerindeki devrimci her çıkış, tüm ezilen sınıflar lehine işçi sınıfı mücadelesini besleyecektir. Onun siyasal örgütlülüğünü besleyecektir. Bu noktada sermaye devleti, iktidarını koruyabilmek için her türlü şiddete başvuracaktır. Çünkü; işçi sınıfının örgütünün, partisinin toplumsal muhalefetten devrimci bir tarzda beslenebilmesi giderek sermayenin sonunu hazırlayacaktır. Kitlelerdeki sisteme olan öfkeyi büyütecek ve dahası örgütlü hale getirecektir. Onun içindir ki bugün sermaye devletinin grevli-toplusözleşmeli sendikaya dahi tahammülü yoktur.

Bu bilinçle toplumsal muhalefetin devrimci her çıkışına yönelik saldırıyı bir bütün olarak işçi sınıfı mücadelesine yapılmış saldırı saymak gerekir. Bu saldırıların püskürtülmesi sınıf mücadelesinin gelişmesi için zorunludur.

Şimdi artık tüm saldırıları birlikte püskürtmek için safları sıklaştırma, işçi-emekçi barikatını örme zamanıdır.

Gazetene sahip çık! Abone Ol! Abone Bul!

Adı	:	
Soyadı	:	
Adresi	:	
Tel	:	

6 Aylık	Yurt içi	2 000 000 TL.	1 Yıllık	Yurt içi	4 000 000 TL.
	Yurt dışı	130 DM.		Yurt dışı	260 DM.

Fatma UNSAL adına, Yapı Kredi Bankası İSTANBUL/Aksaray Şb.

TL için :0079219-2

DM. için :3002991-8 No'lu hesaba yatırdım.

Makbuzun fotokopisi ektedir.

Sosyalizm Yolunda

Kızıl Bayrak

Abone
Formu

ÇIKTI

H. FIRAT

Partileşme Süreci-2

Polemikler:

Devrimci

Proletarya'ya

Yanıt

KİTAPÇILARDA

Sermaye emekçi hareketin ehlileştirmeye çalışıyor:

Bu abluka dağıtılacak

Kamu emekçi hareketinin 4-5 Mart Kızılay direnişi, sınıf hareketimizin girmekte olduğu bir dönemece de işaret ediyor: Sistemin en küçük bir talebe, en geri bir muhalefete bile tahammülü kalmamıştır. Türkiye proletaryası daha sert, dişe-diş bir mücadeleye hazırlanmalıdır.

Kuşkusuz Kızılay direnişi ilk işaret değildir. Son bir yılda, sistemin şiddetine maruz kalmayan hemen hiçbir işçi direnişi yok gibidir. Yerelliği, yalıtılmışlığı, örgütsüzlüğü vb. nedenlerle sesi duyulamadığı, duyurulamadığı için bunların işareti, parlayıp sönen yıldızlar gibi geçici olmuştur sadece.

Kamu çalışanları Kızılay'ı ilk kez işgal etmiyor oysa. Daha kitlesel eylemler de yapıldı bu alanda. Gene polis barikatları kurulmuş, gene saldırılar, gözaltılar yaşanmıştı. İki gece boyunca Ankara'nın caddelerinde sabahlamışlardı örneğin aynı kamu çalışanları. Gene de o günkü görüntüler, bu ülkede artık "olağan" kabul edilen şeylerdi. Çünkü epey bir zamandır devlet ve şiddet birbirinden ayrı düşünüleliyordu.

3-4 Mart'ta Kızılay Meydanı'ndaki yaralı ve gözaltı sayısı, pek çok olayla karşılaştırılrsa daha az bile bulunabilir. Ne var ki, yaşanan, kaba kuvvet ve kaş göz yarmanın ötesinde, tam bir savaş havasıdır. Devlet, "memuru" olmayı 8 yıldır bilinçle reddeden bu emekçilerin üzerine bu kez panzerleri ve bombalarıyla yürümüştür, bu bir... İkinci, kamu çalışanlarının bu saldırı karşısındaki inanılmaz direnişidir. Silahlı ve eğitilmiş, özel seçilmiş irikıyım robocoplara karşı, çoğu orta yaşa gelmiş ve yaşamını belirli bir ılımlılık içinde sürdürme imkanlarına sahip bu kitle, moral dışında hiçbir karşı silaha sahip olmadan şiddeti göğüslemiş, hatta püskürtmek için harekete geçebilmiştir.

Kamu emekçi hareketi, '90'lı yıllarda, "sendikal hak" talebiyle çıktığı mücadele alanlarında devlet terörüne çok maruz kaldı. Onlarca yaralı, yüzlerce gözaltıyla sonuçlanan eylemler

yaptı. Yılmadan yoluna devam etti. Bazen yükselip bazen düşen bir eğriye sahip bir mücadele çizgisiydi bu. Devlet terörü, hareketin yükselmesine belki etkili olabilmiş, ama düşmesini hiçbir zaman sağlayamamıştır. Yani kamu çalışanları, devlet terörünü göğüsleye göğüsleye ilerledi bugüne. Fakat bu güne dek hakim öge, gerçekten "göğüslemek"ti. Yani saldırılar karşısında gerilememek, direnmek.

Oysa bugün yaşanan pasif bir direniş değildir. Burjuva medyaya "Kızılay Meydan Savaşı" dedirtecek bir karşı koyuş da vardır artık. Sermaye devleti kamu emekçisini savaşa davet etmiş ve "daveti kabul edilmiştir." Görüldüğü kadarıyla ne kamu çalışanları devletin, işi savaşa döndürecek kadar büyüteceğini, ne de devlet kamu çalışanlarının yanıt vermeye cesaret edeceğini hesaba katamamıştır.

Gerçekten de, hem meydana bombalanan ve hem de saldırıyı duyuktan sonra koşup gelen kamu çalışanlarının yükselttiği direniş, hareketin bundan sonraki seyrini etkileyecek düzeydedir. Saldırının ardından, çeşitli kentlerden Ankara'ya gitmek üzere toplanan kamu çalışanları, ne yazık ki, KESK'in kararıyla durdurulmuşlardır. Bombalar atılınca kadar, saldırı anı da dahil, kürsünün hakkını vermeye çalışan, bunda belirli bir başarı da sağlayan KESK yöneticilerinin balonu, kürsünün saldırı sonucu yıkılmasıyla birlikte hızla sönmüş, yerini yılgınlık almıştır. Eylem boyunca en sık atılan sloganlardan biri olan "Yılgınlık yok, direniş var!" sloganı, o andan itibaren KESK yönetimini eleştirir bazda daha sık atılmaya başlanıyordu. Kitlenin kararlılığıyla coşup; "gece de burdayız, gündüz de burdayız, bu yasa çekilinceye kadar eylemdeyiz" türünden ajitasyon metinlerini okumakta oldukça başarılı görünen reformizmin, ilk saldırıda teslim bayrağını çekmesi, ruhsuzluğunun bir göstergesi daha oldu. Bu aşamadan itibaren KESK yönetiminin sürekli tavrı, kitlenin öfkesini yönetimsiz eylemlere bir an önce son vermek

şeklinde gelişecekti.

Nitekim aynı akşam İstanbul'daki KESK merkezinin önüne toplanan kamu emekçilerinin, "Taksim'e yürüelim", "Burayı da Kızılay'a çevirelim", "Ankara'ya gidelim" türünden önerilerini KESK yönetimi, "yarın iş bırakıyoruz, şimdi bunun için çalışmalıyız" gibi bir gerekçeyle yarım saatte sonlandırıyor. Yani reformizm, saldırıdan gereken mesajı almıştı; kitle hareketini pasifize ederek söndürmek. Emekçilerin de aldığı bir ders vardı ama. Saldırıya savunmayla değil, karşı saldırı ile yanıt vermek gerektiğini görüyorlardı. Bu nedenle, saldırıyı duyar duymaz, yurdun dört bir yanından Ankara'ya/Kızılay'a, sınıf kardeşlerinin yanına, kavgaya koşmaya çalışıyordu. Ancak reformizm barikatını aşabilenler Ankara'ya ulaştı. Burada ise bir kez daha polis barikatına takıldılar.

Reformizmin kitlenin geri bilincinden beslendiği hep söylenir. Geri bilince durgun bir harekete tekabül eder ve reformizm, bu durgunluk içindeki kitlevi yönetimde belirli bir politik başarı sağlayabilir. KESK yönetiminde reformizmin hakimiyet kurması sürecine baktığımızda, hareketin o ilk dönem radikalizminin nispeten sönmeye başladığı, belirli bir kitlesellik ve bununla paralel bir oturmuşluğa kavuştuğu sürece rastlar. Aslında ikisi birbirini besleyerek ilerlemiştir. Durgunlaşan hareket durgun bir siyaset olarak reformizmi tercih etmiş. reformist bir önderlik hareketteki durgunluğu pekiştirmiştir. Hareketin yeni başladığı, bu nedenle devletten ilk sert tepkileri aldığı ilk dönem kadrolara bakıldığında, merkezden şubelere, oradan tabandaki üyeye kadar, büyük çoğunluğu devrimci kamu çalışanlarıdır. Bugün çeşitli yönetim kademelerinde barikata dönüşenleri, o günlerde, bırakın yöneticiliği, sendika üyeliğine ikna etmek bile bir sorundu. "Biz çok mücadele ettik, biraz da gençler uğraşsın" en sık rastlanan argümanlardı.

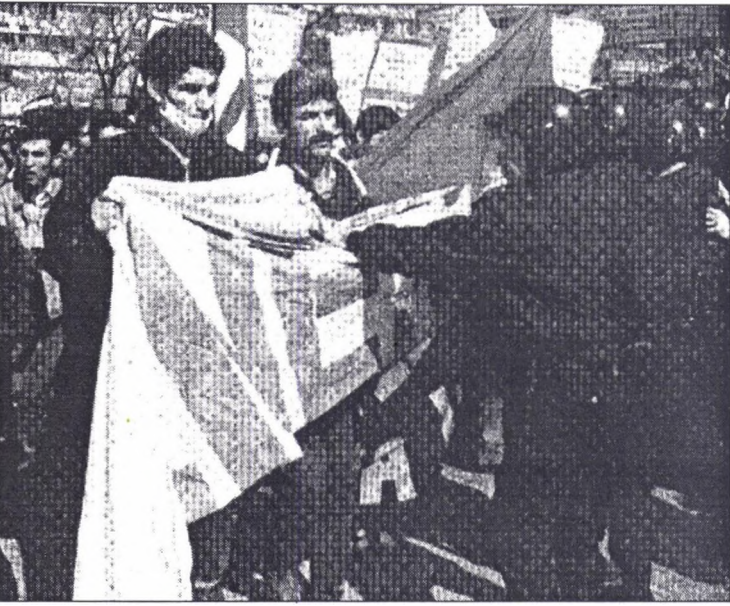
Birkaç yıl içinde hareket ilk saldırıları göğüsleyip belirli bir meşruiyete ulaştıncaya, bu yorgun demokratlara da cesaret gelmiş, sendikalara üşüşmeye başlamışlardır. Kamu emekçi sendikaları, reformizmin yönetimlere damgasını vurmaya başlamasından itibaren, dişe diş mücadele sürecinden, görüşmeler, protokoller sürecine doğru evrilmeye başlamıştır. Eli cantalı yönetici sayısı arttıkça hareketin ivmesi düşmüştür.

Gelinen noktada devlet, kamu emekçi sendikalarını varlık-yokluk sorunuyla karşı karşıya bırakan bir saldırıya girişmiş bulunuyor. Kamu çalışanları ya 8 yılı aşan emeklerini, mücadelelerini, ödedikleri bedelleri boş verip saldırıya boyun eğecekti, ya da dişe diş mücadeleyle kazandıklarını yine dişe diş mücadeleyle koruyacak. Bugünkü mevziler için az bedel ödemedi. Elbette korumak için de gerekirse ödenecektir. 4-5 Mart Kızılay direnişiyle kamu çalışanları haklarını almak ve korumak konusundaki kararlılıklarını kanıtlamış bulunuyorlar. Gerekirse daha büyük bedeller ödemekten kaçınmayacaklarını da.

Yukarıdaki süreç özetine baktığımızda, her dönemin ihtiyacına uygun önderliğin zorunlu olduğu görülecektir. Kızılay direnişi bir kez daha, reformist bir önderlikle kavgaya girilmeyeceğini kanıtlamıştır. Kamu hareketi dönemin ihtiyacını karşılayacak bir önderliği yaratmak zorundadır. Bu bir ölüm kalım savaşıdır. Bu savaş başarıyla sonuçlandırabildiğimiz takdirde meşru mücadeleyle kazandığımız hakların yasal olarak kabulünü sağlayabileceğiz.

Bu kavganın gerektirdiği taban örgütleri derhal oluşturulmalı ve bir kez daha yönetimlerin kitleyi alanda bırakıp çekip gitmesi karşısında boşluk doğmasına izin verilmemelidir. Bizim bıraktığımız her boşluğun sistem tarafından derhal ve aleyhimize doldurulacağı unutulmamalıdır.

Kamu Emekçileri Kızılây'ı İşgal etti:**Gemileri Yaktık Geri Dönüş Yok!**

barikat devletin çete devleti olduğunu fazlasıyla ispathıyordu. Kurulan barikat emekçinin sermayeye olan kinini beslemekten başka hiçbir işe yaramadı. İşte bu kin ve öfkeyle yüklendi kamu emekçileri, polis barikatına... Yaklaşık 3000 kişi gibi fazla sayılmayacak bir kitleyle

“Yılgınlık yok direniş var” “Emekçiye değil çetelere barikat” “Yüklen emekçi kazanacağız” sloganları eşliğinde aşıldı sermayenin ilk barikadı. Kızılây işgaline karşı kurulan bu ilk barikatın yıkılmasında belirleyici olan kitlenin sayısı değil, ruh hali oldu. Bu coşkulu ve kararlı ruh hali karşısında paniğe kapılan atlı/kalkanlı itler ve şefleri ne yapacaklarının şaşkınlığı içerisinde bu sefer de ses aracını engellemeye çalıştılar. Fakat çaresizliğin ifadesi olan bu davranış, kitlenin öfkesine yenik düştü. Yüklenen emekçi ilk mevziyi kazanmış ve yol açılmıştı. Devletin bu ilk hamlesi dönüp kendisini vuran bir silaha dönüştü. “Kendi memuruna” kurduğu barikat, “Barikatı aşlık sıra mecliste” şeklinde karşılandı. Kızılây’a yürüyüş esnasında “Zafer direnen emekçinin olacak” ın ardından öne çıkan, “Sistem çürüyor emekçiler yürüyor” şiarı ise tepkilerin sisteme yönelmesi noktasında oldukça anlamlıydı. Çünkü; bütün sorunların kaynağı kapitalist sistemdir. Bu sistem varoldukça ne çürümeye bitecektir ne de emekçilerin buna tepkisi...

Kızılây İşgaliyle Bir Adım Daha!

Öğle saatlerinde yürüyüş sonlanmış, on bini aşkın kamu emekçisi Kızılây Meydanı’ na girmenin kararlılığı içerisinde ve tek yürek halinde polis barikatını bir kez daha zorluyordu. Polis kendince trafiği işletmek için pazarlık yapmaya çalışıyordu. Fakat bu çabası boşunaydı, çünkü o sırada emekçiler “Çatlı’nın itleri yıldırılmaz bizleri” ve “Yüklen emekçi kazanacağız” sloganlarıyla barikatı yıkıyordu. Artık Kızılây Meydanı zaptedilmişti. Kamu emekçileri, 17-18 Haziran ‘95’deki coşkuyu bir kez daha yakalamıştı. 4 Mart ‘98 Kızılây’ın ikinci kez işgal edilmesi anlamına geliyordu. Alanı tutamayıp yenilgiye uğrayan sermayenin itleri ise psikolojik savaşa devam ediyor ve sürekli siren çalıyordu. Fakat bu, halayların çekilmesine, türkülerin söylenmesine ve şiirlerin okunmasına hiçbir biçimde engel olamadı. Tam tersine öfke ve coşkuyu artırdı. Kürsü bu anlamda çok iyi kullanıldı. Tabandaki militan ruh kürsüyü de etkisine almıştı. Bu en somut ifadesini kürsüden de sık atılan “Yılgınlık yok direniş var” sloganında buldu. Emekçi eylemlerinde uzun süredir, sermaye

devletinin kolluk güçlerine bu kadar cepheden meydan okunmamıştı. Kamu emekçileri her türlü saldırıya hazır olduğunu gösteriyordu. KESK yönetimi de böylece fiili olarak, kendi bakış açısını aşan bir tutum almak zorunda kalıyordu. Kızılây Meydanı’ndaki militan duruş kürsüden yapılan konuşmalarda da kendini hissettiriyordu. Konuşmalar genellikle mücadelenin fiili-meşruluğuna ve haklılığını buradan aldığına dayandırılıyor. Sınıflar mücadelesinden ve savaşımından bahsediliyordu. Bu konuşmaları ve yönelimi açığa çıkaran niyet değil somut koşullardır. Yani somut koşullar inatçı, meşru-militan bir mücadele hattı gerektiriyor.

Bunun böyle olduğunu kamu emekçilerinin bizzat 8 yıllık kendi mücadele tarihleri göstermiştir. Devletten ne zaman birşey beklenmişse mücadele pasifize olmuş, içi boş bir kitlelilik kaygısı mücadeleyi ileriye taşıyamamıştır. Çünkü kitlelilik sorunu da ancak hak alma ve gelecek vadetme noktasında çekim merkezi olabilmekle çözülebilir. Kızılây işgalinin etkisi de bu anlamda çok önemlidir. Örneğin; 4 Mart’ ta arkadaşlarına ve mücadelesine yapılan saldırıyı gören, sendika üyesi dahi olmayan bir kamu emekçisi, Kürdistan’ın bir ilinden yola çıkıp 5 Mart’taki eylem için Ankara’ya gelebilmiştir. Bunu hiç de tekil bir örnek olarak görmemek, asıl bunları yaşatan dinamığa bakmak gerekiyor. Bu dinamığın mücadele hattının biçimi ve kararlılığı olduğu tartışmasıdır.

Baskılar Barikatlar Bombalar Bizi Yıldırılmaz!**Yılgınlık Yok Direniş Var!**

4 Mart akşam saatlerinde direniş devam ediyordu. Saldırmak için sürekli fırsat kollayan sermayenin itleri, kitlenin coşkusunda hiçbir boşluk hiç bir yılgınlık anı bulamadı. Akşam başlatılan saldırı büyük bir dirençle karşılandı. Kızılây Meydanı’nda tüm emekçiler adete zincirin birer halkası gibiydi. Bütün tekme, jop, spray ve tazyikli suya rağmen zincirden bir tek emekçi bile koparılamadı. Kitle sürekli büyük bir öfkeyle “Faşizme karşı omuz omuza” ve “Zafer direnen emekçinin olacak” diye haykırıyordu. Kitlenin gücünü ve moral üstünlüğünü görmekte çok gecikmeyen katiller sürüsü, Hiroşima ve Halepçe katliamlarının bir gelenekçisi olduğunu gösterdi ve kitlenin üzerine gaz bombası attı. İnsan bedeninin dayanamayacağı boyutta etkisi ve zararı olan gaz bombası kitleyi dağıtan tek etken oldu. Fakat bu kamu emekçileri tarafından hiçbir biçimde yenilgi olarak algılanmadı. Çünkü; polisin gaz maskesi olmasına rağmen kendi üzerlerine atılan bir gaz bombasıyla darmadağın oldu. Bu nedenledir ki kitle moralini hiç kaybetmedi ve ara sokaklarda tekrar tekrar toplandı. Kızılây meydanı’na “Çatlı’nın itleri yıldırılmaz bizleri” ve “Yılgınlık yok direniş var” sloganları hakimdi. Kitleyi dağıtmak için atılan gaz bombasını emekçi düşmanı burjuva basın bile; “cigerlerde tahribata yol açıyor, gözlerde kalıcı rahatsızlıklar, daha kapalı mekanlarda ise körlüğe yol

açan etkisi oluyor, Kızılây da yeterince açık bir mekan değil” şeklinde yorumladı. Bunlar katillerin baş sorumlularından Emniyet Müdür Yardımcısı’na sorulduğunda cevap bile verememiştir. Bu, sermaye diktatörlüğünün faşizminin; gözaltında kaybetme, ormanda gerillayı zehirli gaz kullanarak katletme pratiğine ‘97 1 Mayıs’yla da eklenmiş yeni bir sayfadır, kitle eylemlerinde zehirli gaz kullanma...

Sermaye devletin 4-5 Mart’a yönelik terörü bununla da sınırlı kalmadı. Onlarca emekçi hastanelik olacak düzeyde yaralandı. Gazdan zehirlenenlerin çoğu hastaneye gitmedi. Sınıf devrimcilerinin kamu emekçileriyle beraber olduğunu iyi bilen katiller, eyleme katılan okurlarımızdan Taylan Genç’i 4 Mart’ta kaçırdı. Yüzüncü Yıl tarafında ormanlık bir araziye götürdükleri okurumuzu silah çekip ajanlık teklif ettiler. 5 Mart günü ise eyleme katılmak için Kızılây’a gelen bir başka okurumuz Hasan Oralgözaltına alındı. Okurlarımızın direnci karşısında çaresiz kalan katiller her iki okurumuzu da serbest bırakmak zorunda kaldı.

Giderek Militanlaşan Eylem ve KESK Yönetimi Reformizminin Sınırları

Polisin kitleyi gaz bombasıyla dağıtması öfke ve kini iyice bilemişti. Herkes sendika binalarında biraraya gelmiş daha güçlü bir direniş için ne yapılabileceğini tartışıyor ve illerden yola çıkanların haberini bekliyordu. Bu arada KESK MYK da toplanmış durum değerlendirmesini yapıyordu. Toplantının sonucu Eğitim-Sen Genel Merkezi önünde “herkes bu akşam(4 Mart) geldiği yere geri dönüyor ve yarın kendi illerinde eyleme devam ediyor” şeklinde açıklandı. Bu açıklama tabanda büyük bir tepkiye sebep oldu. Bu aslında KESK yönetimiyle eylemi daha üst boyuta çıkarmak isteyen taban arasındaki gerilimin ilk sinyalinin veriyordu. Tabanın çoğunluğu “Ankara’dan geri çekilmek yok” “Gemileri yaktık geri dönüş yok” diyordu. KESK MYK aldığı karar gereği illerden 5 mart için gelenleri de henüz ilinden çıkmadan yarı yoldan çevirince asıl büyük tepkiyi topladı. KESK yönetimi 21.30’da basına açıklama yaparken tabandan gelen basınla daha önce emekçilere açıkladığı kararı değiştirmek zorunda kaldı. Türk-İş salonunu ve önünü hınca hıncı dolduran emekçiler sürekli “yarın yine Kızılây’dayız” ve “Gemileri yaktık geri dönüş yok” sloganlarını atıyordu.

Bu basınla açıklanan yeni karar ise “illerden gelenler burada kalıp, yarın Ankara Şubeler Platformu’nun alacağı eylem kararına uyacak” şeklinde oldu. Bu yarınki eylemin muğlaklaştırılması ve pasın Ankara Şubeler Platformu’na atılması anlamına geliyordu. Eylem KESK yönetimini aşmış durumdaydı artık. Geceyi sendikalarda geçiren kamu emekçileri, yönetimin direnişin ruh halini zayıflatığına inanıyordu. Bu doğrudu da. 4 Mart’ın kararlılığıyla illerden yeni geleceklerle tekrar Kızılây’a çıkılmalıydı. Gerçi bu karar Ankara Şubeler Platformu tarafından

Eylem güncesi

4 MART '98

Sabah saatlerinde eylem için Ankara dışından gelen emekçiler Hipodrom'da toplandılar. Kararın acil alınmış olması ve buna bağlı olarak tabanda çalışma yapabilmeyi çok mümkün olamaması nedeniyle, şehir dışından gelenler geçmiş eylemlerden daha az sayıdaydı.

Bir süre sonra kortejler ve yürüyüş kolu oluşturulmasıyla birlikte Kızılay Meydanı'na doğru harekete geçildi. Bu sırada Ankara'lı binlerce emekçinin Kızılay Meydanı girişinde beklediği haberi kitlede coşku yarattı. Hipodrom çıkışında emekçilerin yolu polis barikatıyla kesildi. Kitlenin coşkusu oldukça yüksekti. Düşman, daha ilk temasta emekçilerin kararlılığını gördü. Daha sonra eylemin geneline damgasını vuracak sloganlar kararlılıkla haykırılmaya başlandı: "Yılgınlık yok, direniş var!", "Zafer direnen emekçinin olacak!", "Yüklen emekçi kazanacağız!", "Emekçiye değil çetelere barikat!", "Gemileri yaktık, geri dönüş yok!", "Baskılar bizi yıldırılmaz!"... Bir süre slogan atarak bekleyen emekçiler kortejleri sıklaştırarak ve yola yayılarak tekrar yüklenme hazırlığına geçtiler. Kitledeki bu kararlılık polise geri adım attırmaya yetti ve barikat açıldı.

Devlete atılan bu geri adım kitledeki coşku ve motivasyonu daha da arttırdı. Bu kez daha gür bir sesle atılan sloganlarla yürüyüşe geçildi. Kitle Sıhhiye köprüsünden itibaren yol kenarında bekleyen kortejlerle buluştu. Kızılay Meydanı girişinde ise trafiği tek yönlü sürdürebilmek ve emekçilerin tek yönden girmesi için yolun bir tarafına kurulan barikat da tüm yola yayılıp yüklenerek söküldü. Emekçiler bir barikatı daha aşmanın coşkusu içinde zafer işaretleri ve sloganlarla Kızılay Meydanı'na aktı. Alana yayılan kitle meydana çıkan Ziya Gökalp Caddesi'ndeki polis barikatını da yüklenerek yaklaşık yüz metre geriye aldırdı. Alan emekçilerin pankartlarıyla çevrelendi.

Kitleye büyük bir coşku hakimdi. Miting ve oturma eylemi boyunca hiç kesilmeyen sloganlar müzik programlarında bile sürdü. Direniş ve zafer sloganlarını davul zurna eşliğinde çekilen halaylar izledi. Emekçiler Kızılay Meydanı'nı coşkulu bir bayram yerine dönüştürdüler. Bir yandan sloganlar ve halaylar devam ederken diğer yandan yemekler yenildi, gece için hazırlıklar yapılmaya başlandı.

Sermayenin kolluk güçleri, saat 18:00 civarında kitleye dağılma uyarısı yaptı. Bunun üzerine emekçiler toparlanarak direniş sloganlarını yükselttiler: "Yaşasın Kızılay Direnişimiz!", "Yılgınlık yok, direniş var!", "Zafer direnen emekçinin olacak!"... Bu sırada kürsüden devlete, kararlılıklarını ilan eden içerikte konuşmalar yapıldı. Kürsü, saldırı boyunca emekçilerin coşku ve kararlılıklarını bileyen bir şekilde

kullanıldı. Verilen sürenin sona ermesiyle birlikte alanın üç yönünü çevreleyen panzerlerin sirenleri çalmaya başladı. Kitleyi paniğe ve yılgınlığa sürüklemeye dönük bu taktik, emekçilerin kararlılığı karşısında boşa çıktı. Önce meclis yönündeki barikatta bulunan panzerlerden oturma eylemi yapan kitleye tazyikli suyla saldırıldı. Üzerlerine sıkılan tazyikli suya karşı yumruklar sıkı bir şekilde atılan sloganlarla ve militan bir tutumla direnildi. Saldırısı TV'lerdeki naklen yayından izleyen birçok kişinin de alana gelmesiyle coşku daha da büyüdü.

İkinci olarak; polisin ve robocopların fiziki saldırıları geldi. Ön safları tutmuş olan emekçiler polisin tekme ve yumruklarına, gözyaşırtıcı spreylere ve kitleden koparma girişimlerine birbirlerine kenetlenerek cevap verdiler. Bu saldırıda da polis bir başarı sağlayamadı. Son olarak gaz bombaları ile saldırıya geçti. Gaz bombalarından birinin bir emekçi tarafından geri atılması birçok polisin yaralanmasına dolayısıyla kısa süren bir dağılma ve bozguna uğramasına yol açtı. Tekrar toplanarak bombaların etkisiyle dağınıklık yaşayan kitleye copla saldıran polis birçok kişiyi yaraladı. Maltepe, Sakarya Caddesi ve Sıhhiye yönüne dağılan emekçiler toparlanarak bir süre daha direndi. Buralarda polise taş, şişe vb. atarak karşı konulmaya çalışılsa da bir süre direnildikten sonra dağılmak zorunda kaldı. Kızılay Meydanı bu arada adeta bir savaş meydanını andırıyordu.

Eylem dağıldıktan kısa bir süre sonra emekçiler sendika şubelerinde toplandı. KESK'in aldığı "herkesin şehirlerine dönmesi" kararı, emekçilerin kararlı ve öfkeli sloganlarıyla karşılandı. Türk-İş binasında yapılan basın toplantısında gerek içeriye girebilen kitle tarafından, gerekse de binanın önünde bekleyen kitle tarafından bir basınç uygulanarak "yarın yine Kızılay" açıklaması yapıldı. Emekçiler büyük oranda Ankara'da kalarak ertesi günkü eylem için hazırlıkları tamamladılar.

5 MART '98

Sabah saatlerinden itibaren sendika şubelerinde eylem hazırlıkları ve tartışmaları başladı. Saat 11:00 gibi eylemin başlama saati ve yeri açıklandı: 12:30 Zafer Çarşısı önü. Eylem saati geldiğinde emekçiler Zafer Çarşısı önünde toplanmaya başladı. Yaklaşık 4000 kişilik bir kitle ise Ziya Gökalp Caddesi'nde toplanıp harekete geçti. Burada kitleyi güçlü bir polis barikatı karşıladı. Caddenin gidiş-geliş yönlerini

dolduran emekçiler burada da oldukça kararlı bir tutum sergiledi. Birbiri ardına direniş ruhunu yükselten ve polis saldırısını teşhir eden sloganlar atıldı: "Çetelere kıyak, emekçiye dayak, bu abluka dağıtılacak!", "Çeteler sizinle gurur duyuyor!", "Yüklen emekçi barikatı aş!"... Polis barikatına doğru kararlı bir şekilde yüründü. Bu sırada alınan kararla birlikte

Zafer Çarşısı önünde toplanan kitleyle buluşmak için sloganlarla buraya hareket edildi. Bu kitlenin önünü kesen polis barikatı her iki taraftan yüklenen emekçilerin militan tavırlarına daha fazla dayanamadı. Burada yaşanan çatışmada birçok polis, emekçilerin öfkesinden nasibini aldı. Meydan yakınındaki daha güçlü bir barikatın önünde oturularak beklenilmeye başlandı. Yine sloganlar coşkuyla yükseltildi.

Ancak bu defa sendikacılar kitlenin gösterdiği kararlılığı göstermediler. Aldıkları dağılma kararını bir an önce kitleye duyurmanın telaşına düştüler. Büyük bir tepkiyle karşılanan ilk açıklama deneyiminden sonra ilk fırsatta dağılma kararını açıklayan Ankara Şubeler Platformu ışıklar ve sloganlarla, kürsüye atılan pet şişelerle protesto edildi. Kitleye bu kararın KESK'in kararı olmadığı, şimdilik oturma eylemine devam edileceği açıklaması yapıldı. Bu açıklama emekçiler tarafından büyük bir coşkuyla karşılandı. Ne var ki biraz sonra eylemin bitirildiği, direnişin ve işbirakmaların süreceği, herkesin geldiği il'e döneceği kararı açıklanarak eylem bitirildi. Emekçiler bu kararı tepkiyle karşıladılar. Yaşanan hayal kırıklığının yarattığı bu ortamda emekçiler kırılmış ve asık yüzlerle alanı boşalttılar.

Komünistler olarak eylemin her anını emekçilerle birlikte soluduk. Meydanda ve yürüyüşte emekçilerin arasında "Sermayenin Saldırıların puskuştürünceye dek GREV!" yazılı imzasız pankartımızı açtık. Bunun dışında ilk gün dağıttığımız bu eyleme yönelik bir özel sayı ve iki gün de yaygın olarak yaptığımız kuşlar müdahalemizin temel materyalleri oldu. Polis saldırısı sırasında ve sonrası emekçilerle militan bir direniş hattını örmeye çalıştık. Kısacası eylemin her anında emekçilerin yanı başında olduk. Sermaye devletin katil uşakları bu etkinliğimizden duydukları hazımsızlıkla okurlarımızı hedefleyen saldırılar gerçekleştirdi. 4 Mart günü Taylan Genç adlı okurumuz Kızılay'da materyallerimizle birlikte üç sivil polis tarafından kaçırıldı. Ormanlık bir araziye götürülen Taylan Genç, burada hakaret ve kaba dayığa maruz kaldı. Silah çekilerek ölümlle tehdit edilen okurumuza ayrıca ajanlık teklifi de yapıldı. 5 Mart günü ise Ziya Gökalp Caddesi'nde bir başka okurumuz Hasan Oral keyfi olarak gözaltına alındı.

Yılgınlık İhanete Direniş Zafere Götürür!

Reformist KESK yöneticilerinin, giderek meşru-militan hatta yönelen mücadeleye ayak direyeceği çok açıktır. Reformist anlayışın yapabileceğinin sınırı da burada açığa çıkar zaten. Eylemin başlatıcısı KESK yöneticilerinin kendisidir fakat bu eylem başta da belirttiğimiz gibi onların niyetini ve çizgisini aşmıştır. Tam burada önderlik sorunu da açığa çıkmıştır. Durumdan rahatsız olan her kamu emekçisi sendikasını bir adım daha ileriye taşımak için kendini sorumlu hissetmelidir. KESK yönetimine karar alıramıyorsa elini kolunu bağlayıp daha geri bir eylem çizgisine mahkum olmamalıdır. Taban, kendi karar mekanizmasını yaratmalıdır. Bu konuda devrimci kamu emekçilerine büyük görevler düşüyor. KESK yönetiminin aldığı eylem kararlarının içerisinde bizzat örgütleyici olarak bulunup geri tutum burada teşhir edilmelidir. Fakat bu yapılırken önderlik ihtiyacı kesinlikle boş bırakılmamalı, devrimci kamu emekçileri üzerlerine düşeni yapmalıdır.

4 Mart emekçi hareketinde yeni bir dönemi işaret etmektedir. Önemli bir çıkıştır. Yıllardır ücret talebine sıkıştırılan mücadele pratiği ilk kırılmayı yaşamıştır. Eylemde bunu aşan bir yönelim (zorunlu da olsa) sözkonusudur. Fakat bu henüz ileri bir çizgiye de ifade etmiyor. Mücadelenin nasıl gelişeceğini sonraki süreç gösterecek. Sermaye devleti ve onun kolluk güçleriyle bu kadar cepheden karşı karşıya gelmenin, sınıfsal sebeplerini kamu emekçilerinin tabanına yayabilmek gerekiyor. Grevli-toplusözleşmeli sendikayı sermaye iktidarının neden istemediği anlatılabilir. Bugün sınıf bilinçli kamu emekçilerinin asli görevi, ücretten sendikaya hemen her sorunun kapitalist sistemden kaynaklandığını kamu emekçilerinde bilince çıkarabilmektir.

Sorunların kaynağı sermaye düzeni olduğuna göre gerçek ve kalıcı çözüm de ancak sermaye iktidarının yıkılıp, işçi-emekçi iktidarının kurulmasıyla sağlanabilir. Bu da devrimi örgütleyip, sosyalizmin yolunu açacak olan ihtilalci sınıf partisiyle mümkündür. Bir bütün olarak sınıf hareketinin önderlik sorununu çözecek olan da budur.

Devrimci Kamu Emekçileri Komünist Parti Saflarına!

Emekçiler İstanbul'da da alanlarda

Heryer Ankara, Emekçiler Heryerde!

Maliye-Sen 1. Şube, Eğitim-Sen 3. Şube, Haber-Sen, SES sendikalarının katıldığı eylem 13:30'da bitti. 5 Mart günü ise hem Kadıköy hem de Saraçhane Parkı'nda iki eylem gerçekleşti. Kadıköy'deki eyleme katılacak olan kamu emekçileri saat 12:00'de Söğütlüçeşme'de toplanmaya başladılar. Bir önceki gün Kızılay'da yaşanan direnişin heyecanı ve saldırının öfkesi ile dolu olan 2000 kamu emekçisi Kadıköy'e doğru yürüyüşe başladı. Polisin herhangi bir engelleme çabasına cesaret edemediği yürüyüş Kadıköy İskele Meydanı'na kadar sürdü. Yürüyüş esnasında çevredeki halkın desteği

Kamu emekçilerinin fiili ve yasal olarak kazanılmış tüm sendikal haklarını ellerinden almak için gündeme getirilmiş olan sahte sendikalar yasası emekçilerin militan direnişleriyle cevaplandı. Eylemlerin merkezi Ankara idi ama Ankara'nın dışında illerde de yoğun tepkiler eylemlerle ortaya kondu.

Kamu emekçileri 4 Mart günü İstanbul Saraçhane Parkı'nda toplanmaya başladı. Eylem 12:15'te Saraçhane'den Aksaray Metro'ya doğru yürüyüşe başladı. Polis sürekli yürüyüşü engellemeye çalıştı. Fakat kitlenin kararlı duruşu sayesinde bu çabaları boşa çıktı. Polis sendika yönetimi ile görüşürken kitle sloganlarla yürüyüşe devam edeceklerini gösterdi. Yürüyüş sırasında "Sahte sendika yasasına hayır!", "Devlet güdümlü sendikaya hayır!", "Baskılar bizleri yıldırılmaz!", "Yılgınlık yok, direniş var!", "Ankara, Ankara duy sesimizi! Bu gelen emekçinin ayak sesleri!", "Zafer direnen emekçinin olacak!", "Gemileri yaktık geri dönüş yok!" sloganları atıldı. Metro'ya varıldığında kitle 600-700 kişi civarındaydı. Metro önünde yapılan basın açıklamasında ve yapılan konuşmalarda; KESK'e bağlı sendikaların bulunduğu tüm çalışma alanlarında iş bırakılacağı, sahte sendika yasası geri alınincaya kadar tüm yurttaki genel grev yapılacağı, artık direniş ve eylem günü olduğu, sahte sendika yasasının yırtılıp devletin cebine konulacağı ve saat 17:00'de Tüm Bel-Sen Aksaray Şubesi önünden Ankara'ya otobüs kaldırılacağı belirtildi. Bem-Sen,

ve sempatisi gözleniyordu. Alana varıldığında oturma eylemine başlandı. Yürüyüş ve oturma eylemi sırasında "Her yer Kızılay her yer Ankara!", "Toplu sözleşme hakkımız grev silahımız!", "Hükümet yasayı geri çek!", "Emekçiler yürüyor direniş büyüyor!", "Zafer direnen emekçinin olacak!", "Sahte sendika yasasına hayır!", "Sokağa, eyleme, genel greve!", "Yaşasın sınıf dayanışması!", "Yılgınlık yok, direniş var!" sloganları atıldı. Eylem devam ederken, BTS üyesi 60 kamu çalışanının, sabahtan başlattıkları iş bırakma eylemi nedeniyle gözaltına alınarak karakolda tutuldukları, daha sonra savcılığa çıkarıldıkları, BTS yönetimi tarafından duyuruldu; "Arkadaşlarımız bırakılmadan buradan ayrılmayacağız!" denildi. Ve oturma eylemi sürdü. Oturma eylemi sırasında Grup Vardiya marşlar ve türküler söyledi, Deri-İş Tuzla Şubesi protesto için 2 saat iş bıraktığını duyurdu. Yol-İş 1. Şube'nin protesto mesajı okundu ve sınıf dayanışması için 1 saatlik iş bırakıldığı duyurulduğunda, kitleler "İşçi, memur elele, genel greve!" şiarıyla cevap verdiler. Daha sonra Haydarpaşa Garı'nda bırakılan arkadaşları karşılamak üzere Kadıköy'den Gar'a "Bu abluka dağıtılacak!", "Zafer direnen emekçinin olacak!" vb. sloganlar ile yüründü. Saat 16:00 civarında eylem bitti.

Saraçhane Parkı'nda da saat 12:00'de emekçiler eylemlerine başlamışlardı. Alanda ilk başta konuşmalar yapıldı ve ardından

yürüyüşe başlandı. Yürüyüş sırasında "Baskılar bizleri yıldırılmaz!", "Zafer direnen emekçinin olacak!", "Barikatları aştık sıra yasada!", "Faşizme karşı omuz omuza!", "Sahte sendika yasasına hayır!", "Çetelerden hesabı emekçiler soracak!", "Toplu sözleşme hakkımız grev silahımız!", "Heryer Kızılay, heryerde emekçiler var!", "Yaşasın Kızılay direnişimiz!", "Emekçiye kalkan eller kırılсын!", "Çeteler Mesut'la gurur duyuyor!", "Çeteler Ecevit'le gurur duyuyor!", "Savaşa değil, emekçiye bütçe!", "Kırlı savaşa hayır!" sloganları atıldı. Kortej Aksaray Metro'su'nun önüne varmadan 5000 kişiye ulaştı. Eğitim-Sen, SES, Haber-Sen, Maliye-Sen ve diğer kamu sendikalarının pankartlarıyla, öğrencilerin de pankartsız olarak eyleme katıldıkları gözleniyordu. Metro'ya varmadan polis birkaç kez yürüyüşü durdurmak istedi ama bir kere bile barikat kurma cesaretini gösteremedi. Aksaray'a varıldıktan sonra alanda slogan atılmaya devam edildi. Metro'nun önünde basın açıklamaları ve konuşmalar yapıldı. Saat 15:00'te, sendika yönetimi grevlerin devam ettiğini belirterek eylemin bittiğini açıkladı. Bunun üzerine kitle slogan atarak dağıldı.

5 Mart günü yapılan eylemlerin her ikisinde de Kızılay direnişinin rüzgarı esiyordu. Kitleler sürekli olarak Kızılay eylemi ile ilgili sloganlar atıyor aynı kararlılığı göstereceklerini belirtiyorlardı. Sendika yönetiminin tutumu ise kabul edilebilecek bir tutum değildi. Ankara'da emekçiler yolları keserken İstanbul'da sürekli polisle pazarlık yapılıyordu. Bunun yanında Ankara'da emekçiler akşama kadar beklerken, daha saat üçken eylemi bitirmek, bitirmek için böyle aceleci davranmak, İstanbul'da da yaşanacak bir

Kızılay direnişinin önünü kesmekten başka bir işe yaramamıştır. Ayrıca 4 Mart akşamı KESK merkezinin önünde yapılan eylemde sendika yönetimi eylemi bitirmek için elinden geldiğince acele etti. Üstelik bunu da ertesi günkü eyleme hazırlık olarak göstermeye çalıştı. Oysa akşam sendika önünün terk edilmemesi ya da en azından henüz Kartal gibi uzak yerlerden gelen emekçiler sendikaya ulaşmadan sendika önündeki eyleme devam etmek gerekiyordu. Orada bin-ikibin kişiyle beklemek yarınki eyleme en büyük hazırlık olacaktı. 5 Mart günü olan eylemlerin kitlesel ve coşkulu geçmesinin nedeni evlerde oturup beklemek değil bir önceki gün yapılan eylemin kendisidir. Sendika yönetimi ise yarınki eyleme hazırlık diye eyleme gelenleri evlerine gönderdi. Sendika yönetiminin tüm bu geri tutumu ve davranışlarına rağmen Ankara eylemi bir kere gerçekleşmiştir. İzi de kolayından silinemez. Nitekim İstanbul'da yapılan iki eylemde de bu, atılan sloganlardan, kitlenin ruh halinden, coşkusundan, kararlılığından belli oluyordu. Kızılay direnişinin verdiği moral üstünlüğü kamu emekçilerinin mücadelelerinin daha da güçlenmesi için önemli bir kazanım ve fırsattır. Bu kazanım kendisini kendisinden sonraki eylemlerin daha kitlesel, daha coşkulu, daha kararlı geçmesi ile hissettirmektedir. Fakat bu fırsat boşa harcanmamalıdır. Eğer devamı getirilmezse sadece hoş bir anı olarak kalacağı unutulmamalıdır.

**Sahte Sendika Yasasına Hayır!
Yaşasın Kızılay Direnişimiz!
Heryer Kızılay
Heryerde Emekçiler Var!
Yılgınlık Yok Direniş Var!**

3 Mart Kozlu Katliamını Unutma İşçilerin katili sermaye devletidir!

3 Mart 1992'de Kozlu'da bir katliam yaşandı. Emeği ve aşı için yerin yüzlerce metre altında kazma sallayan 263 madenci bu katliam sonucu yaşamını yitirdi. Katliam diyoruz, çünkü yaşanan ölümler ne ilkti ne de son. Emek gücü sömürsü üzerinde yaşayan asalak sermaye sınıfının semirmesi için 'üretim zayıfatı' dışında bir anlamı olmayan, kömürün çıkışı için ton başına bir işçinin ölümünden daha olağan ne olabilirdi ki! İşçi sağlığı ve güvenliği için alınacak önlemler ise onlar için, karlarını düşüreceklerinden, gerekli değildir. Her ölen işçinin arkasından binlerce işsiz iş için sıra beklediğine göre hiçbir önemi de yoktur zayıfatın. İşte sermaye sınıfı için var olmak tüm bu şartlara bağlıdır. Yani işçinin emeğine, canına, kanına. Her iş cinayeti sonrasında öfkeyle dolar işçiler, sermaye devleti ise hemen bu gerçeğin üstünü örtmeye çalışır. "Kader, işçilerin hatası" söylemleri ile öfkeyi dindirmeye, tanrıya havale etmeye çalışırlar.

Kozlu'da yaşanan katliam sonrasında benzer bir propaganda yoğun bir tarzda işlendi. Yaşanan olayın bir katliam olduğunu, devletin işçilerin katili olduğunu açıklayan devrimci ve ilerici güçler ise terörize edildi. Katliam sonrası maden işçisi öfkesini içine attı ve yeni bir patlamaya kadar suskunluğa boğuldu. Ancak hiçbir çaba Kozlu katliamının sınıfın hafızasında yarattığı izleri silemedi, tıpkı diğerleri için olduğu gibi. Her 3 Mart bu nedenle ilerici, devrimci güçler yanında sermaye sözcüleri ve sendika ağaları tarafından değişik etkinliklere konu oldu.

Bu yılki 3 Mart'ta da benzeri bir süreç yaşandı. Sendika ağaları, vali, belediye başkanları, ANAP'ından CHP'sine kadar düzen partileri, MÜSİAD gibi sermaye grupları bu günü mevlütler düzenleyerek, kurban keserek geçirdiler. Amaç aynıydı; 3 Mart ve diğer iş kazaları bir kaderdi, tıpkı bundan sonra olacaklar gibi. "Bu kazalara karşı allahtan yardım istemekten başka yapacak bir şey yok. Oturup kaderimize razı olalım" deniliyordu. Böylece sermayenin ve onun devletinin emek düşmanı karakteri ve sorumluluğu gizlenilmeye çalışılıyordu.

Diğer yandan İHD Zonguldak Şubesi Çalışma Komisyonu'nun çağrısıyla, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Derneği Zonguldak Temsilciliği, 8 Mart

Emekçi Kadın Platformu tarafından "3 Mart'ı unutmadık, işçileri katleden sermaye sınıfıdır." ekseninde bir anma etkinliği yapıldı. Kozlu çarşısından, Kozlu Madenci Anıtı'na kadar yürüyüşle başlayan etkinlik, anıta çelenk konulması ve saygı duruşuyla devam etti.

Anma etkinliği konuşmalar ve ardından sloganlarla bitirildi. Bu anma etkinliğine yoğunluğu maden işçisi

olmak üzere 150 kişi katıldı. Anma etkinliğinde, "3 Mart'ın hesabı sorulacak", "Maden ocaklarında işçi cinayetlerine son!", "Özelleştirme sınıfa saldırdır!" dövizleri taşındı. "3 Mart'ın hesabı sorulacak!", "3 Mart'ı unutmadık" sloganları gür bir şekilde

atıldı.

Evet unutmadık!.. O büyük gün geldiğinde sermaye devleti ve onun uşaklarından 3 Mart'ın ve daha nice katliamların hesabını soracağız!..

S.Y.K.B/Zonguldak

İSDER Zonguldak Temsilcisi ve Maden İşçisi Hasan Mutlu'nun Okuduğu Basın Açıklaması

Değerli maden işçisi arkadaşlarım;

Maden şehitlerini anma törenine katılma sorumluluğunu yüreğinde duyan değerli dostlar ve saygıdeğer basın mensupları.

Bildiğiniz gibi ekmek parasının her an ölümle burun buruna kalarak kazanıldığı bir kentte yaşıyoruz.

Zonguldak'ta yaşayan maden işçileri yaşamlarını sürdürebilmek ve ailesini geçindirebilmek için yer altındaki karanlık dehlizlerinde ölüme kazma sallıyorlar. Bu kömürün bulunuşundan buyana yüzaltmış yıldır böyle. Her yıl ortalama 50-60 işçi kardeşimiz maden ocaklarında şehit oluyor. 5000 dolayında işçi yaralanıyor veya sakat kalıyor. Ve bu sermaye sınıfının vekili yetkililer ve G.M.İ.S. yönetimine çöreklenmiş sendika ağaları tarafından "Ne yapalım iş kazası" denilerek geçiştiriliyor ve unutturulmaya çalışılıyor. Bu iş cinayetleri önlenemez bir kazaymış gibi, maden ocaklarında yaşanan ölümler biz maden işçilerine doğal bir olaymış gibi gösterilmeye çalışılıyor.

Son yıllarda sermaye sınıfı hizmetindeki politikacılar tarafından uygulanan özelleştirme politikaları sonucunda T.T.K'ya ait maden sahalarının Rödevans usulü özel şirketlere kiralanarak gerçekleştirilen özelleştirmeler sonucunda, hemen hemen özel ocaklarda ölüm ile karşı karşıya kalmaktayız.

Çünkü özel maden ocaklarında çalıştırılan işçi arkadaşlarımız, her türlü sosyal güvenlikten yoksun,

sendikası ve sigortasız bir şekilde asgari ücret düzeyinde düşük ücret ile köle gibi, 150 yıl öncesinin koşullarında çalıştırılmakta ve en küçük hak istemede, kar hırsıyla gözü dönmüş patronlar tarafından mevcut hakları bile ödenmeden işten atılmaktadırlar.

Bu iş cinayetlerinin sonucu bir hak arama eyleminde jopuyla, dipçiğiyle işçilerin tepesine binen, fakat sermaye sınıfının ve patronların her türlü keyfi uygulamasını görmezden gelen ve bu uygulamalara ses çıkartmayıp sahte kınama mesajları yayınlamaya geçişiren işbirlikçi sendika ağalarıdır.

Maden işçileri olarak bizler bütün bu haksızlıkların ve ihanetin farkındayız. Bu haksızlıkları yapanlara ve G.M.İ.S. yönetimindeki ihanet çetelerine karşı gereken cevabı örgütlü mücadele ile vereceğiz. Buradan G.M.İ.S. yönetimindeki kirli çıkarlarından başka birşey düşünmeyen, patron gibi yaşayan ihanetçi sendika ağalarına sesleniyoruz.

* Bir an önce maden ocaklarında yaşanan iş cinayetlerinin sona ermesi için maden ocaklarında işçi sağlığı ve iş güvenliği tüzük ve yönetmeliklerinin uygulanması ve sağlıklı, güvenli bir çalışma ortamının sağlanması için üzerinize düşen görevi, gereği gibi yapmanız konusunda sizleri uyarıyoruz.

* Bir an önce G.M.İ.S.' in özel ocaklarda da örgütlenme çalışmalarına başlaması gerektiğini ve bu ocaklarda hergün meydana gelen olaylarda

işçilerinin ölümünden sizleri sorumlu tutacağımızı ve bu cinayetlerin hesabını sizlerden de soracağımızı bilmenizi istiyoruz.

* Özel ocaklarda sağlıksız ve güvensiz bir ortamda köle gibi çalıştırılan işçi arkadaşlarımız, özel ocak patronlarının vahşi sömürsü ile baş başa bırakılmamalı ve onlar da sermaye sınıfına karşı verilen işçi sınıfı mücadelesinde yerini almalıdır.

Evet, bu olumsuz koşullarda yerin derinliklerinde alın teriyle, kanla ve canla 160 yıldır yer yüzüne kömür çıkaran ve 160 yıldır iş cinayetlerine kurban giden, hastalanan, sakat kalan sınıf kardeşlerimiz.

1983 Arnavutçuk ve 1992 Kozlu ocaklarında ölen yüzlerce maden işçisi. Tüm bunları unutmamazı ve yeni iş cinayetlerinde ölmeye hazır olmamızı istiyorlar.

3 Mart'ı unutmadık, unutmayacağız. Ve örgütlü mücadelemizde tüm iş cinayetlerinin hesabını soracağız.

Sözlerimi bitirirken bugüne kadar işçi sınıfının hak alma mücadelesinde yaşamını yitiren ve iş cinayetleri sonucunda şehit olan tüm işçi kardeşlerimizi saygıyla anıyor, anıları önünde saygıyla eğiliyoruz.

Anma törenine katılan tüm dostlarımıza gösterdikleri duyarlılıktan dolayı işçi arkadaşlarım adına teşekkür ediyor ve saygılar sunuyorum.

**İHD Zonguldak Şubesi
Çalışma Komisyonu
İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Derneği
Zonguldak Temsilciliği**

Ceyhan Belediye'sinde son durum

Ceyhan Belediyesi'nde Şubat ayının ortalarından itibaren toplu sözleşme görüşmeleri başlamış bulunuyor. 17 Şubat'ta işverenle yapılan ilk görüşme sonrasında, 27 Şubat'ta ikinci bir toplantı yapıldı. Her iki görüşmenin de sonuçları konusunda herhangi bir açıklık bulunmuyor. Varsa da bunu bilen pek kimse yok şu an. Sendika yönetimi işçilere hemen tamamiyle kapalı bir tutum sergiliyor. Görüşmelerin nasıl seyrettiği, nereye gittiği, hangi maddelerin kabul edildiği vb. tüm noktalarda Genel-İş şube yönetimi ilginç bir biçimde gizliliği tercih ediyor. Sürecin gelişimine işçileri katmak, TİS üzerinden işçilerin duyarlılığını arttırmak gibi bir çabanın esamesine bile rastlanmıyor.

Oysa aynı sendika yönetimi işvereni yüz milyonluk maaş artışına zorlayacağını, bunda kararlı olduğunu söylemekten de geri durmuyor. Peki o zaman bu kapalılığın nedeni ne? Madem TİS'te iyi sayılabilecek bir

taslağın savunuculuğunu yapıyorsunuz ve bunun kavgasını veriyorsunuz, öyleyse neden bunu sır gibi saklama tutumu içindesiniz? İşçilerin de istediği ve beklediği bu değil mi zaten? İyi çalışma ve yaşam koşulu talebine hangi işçi arkadaşımız karşı çıkabilir ki? Sorular uzatılabilir. Fakat söylediklerimiz yeterince anlaşılır olduğundan buna gerek yok. Sendika yönetimi bugünkü davranışı ile açık bir tutarsızlık örneği sergilemektedir. Samimi olduklarını kanıtlamak istiyorlarsa öncelikle bu çelişkiyi çözmelidirler. Aksi takdirde zan altında kalmak gibi bir akıbet kendilerini beklemektedir.

Biz komünistler sürecin karşısında başından itibaren işçilere sürekli şu uyarıyı yaptık. Eğer siz TİS sürecinin takipçisi olmaz, taleplerinizin kabulü doğrultusunda sendika yönetimine basınç uygulamazsanız, Bu TİS de, geçen yılki gibi sonuçlanacak, kaybeden yine siz olacaksınız. Hem günlük sözlü

propagandamızda hem de kaleme aldığımız bildiride bu fikri döne döne işledik ve gereklerinin yerine getirilmesi doğrultusunda ısrarcı davrandık. Ancak işçiler sendikadan bağımsız bir tutum sergileyebilmiş değil. Öncü işçiler de dahil şu an tüm işçilerde genel suskunluk hakim. Sürecin tümüyle dışında, ilgisiz bir tutum sergileniyor. Bunun bir an önce kırılması gerekiyor.

Konuştığımız tüm işçi arkadaşlar durumdan hoşnutsuzluğunu dile getirip, tepkilerini seslendiriyorlar. Ancak bu kadarı bir işe yaramıyor ne yazık ki. Yaramadığını geçen yılki TİS'te yaşayarak gördük. Rıdvan Budak sendika yönetiminde işgüzarlığıyla gelip bizim anlaşmamıza üç kuruşluk sözleşmeye imza atıp gitti. Bize de kala kala sefalet ücretiyle yaşamak kaldı. Bizler kendi sorunlarımızı başkalarına havale etmeye devam edersek böylesi bir sonuçla karşılaşmaya devam edeceğiz.

Daha önce de söyledimiz gibi;

TİS'in kazanımla sonuçlanmasını istiyorsak, bunun için ilkin kendi aramızdan seçeceğimiz öncü arkadaşlardan oluşan bir komite kurmalı, bu komitenin de görüşmelere sendika yönetimiyle birlikte katılmasını sağlamalıyız. Bunu başka taban örgütleri ile de güçlendirmeli ve pekiştirmeliyiz. Böylelikle sendika yönetiminin pazarlıkçı tutumunu boşa çıkarma şansını da yakalamış oluruz. Bu uygulama halihazırda pek çok fabrikada sürmektedir. Yani ne icatçısı, ne de ilk uygulayıcısı biz olmayacağız. Bunu uygulayabilen fabrikalarda talepler TİS komitesi aracılığıyla doğrudan işçiler tarafından belirlendiği için, şube yönetimi ile üyeler arasında güven sorunu çıkmamaktadır. Esas sorun, sınıfımızın dünya ve ülke çapındaki durumu üzerinden yaşanmaktadır. Örneğin; asgari ücret belirlemesinde sınıfın yaptırımı bir genel hareketle mümkün olabileceğine göre, tek fabrikanın sözleşmesi bu konuda her hangi bir işleve sahip olamamaktadır. Gene örneğin; sermayeden yana iş yasalarının yürürlükte olduğu koşullarda, tek fabrikada imzalanan sözleşmeye işgüvenliği maddesinin konması fazla bir işe yaramamaktadır. Yani işveren anlaşmayı bir an önce bitirmek istediği taktirde bu tür maddeleri imzalamaktan kaçınmamakta, ama yarın yasalar gereği keyfine göre işçi çıkarabilmektedir. Açıktır ki, sınıfın genelini ilgilendiren konularda birleşik bir sınıf mücadelesi zorunludur. Ama ücretlerin genel düzeyin üst sınırına doğru çekilmesi, her tür yasal ve meşru hakkın sözleşmelerde yer almasının sağlanmasını için de, inisiyatifin işçide olduğu, işçiden yana kullanıldığı TİS görüşmeleri zorunludur. Ve sendikalarımızın, inisiyatifi bizden yana kullanabilmeleri, bu cesareti gösterebilmeleri, bizlerin sendikaya ne kadar sahip çıktığımızla yakından ilgilidir. Sendikaya sahip çıkmak her tür sendikacıya sahip çıkmak da değildir. Bugün kimin yönetici olduğundan bağımsız olmak üzere bu sendikalar bizindir, mücadele örgütümüzdür. Yöneticiyi beğenmezsek değiştiririz, ama kötü yöneticiden dolayı kendimize ait bir şeyden vazgeçecek değiliz. Zaten, eğer sermayenin azgın saldırılarıyla mezbahaya doğru sürülmek istemiyorsak, örgütlü gücümüz, birleşik mücadelemizle bu saldırıları karşılamak zorundayız da...

**İşçileri Birliği Sermayeyi Yenecek!
Sendikacılar Ya Görev Başına,
Ya Kapı Dışarı!**

Ceyhan Belediyesi işçileriyle TİS sürecine ilişkin röportaj

S.Y.K.B.: Geçmiş TİS sürecinden bahsedermisiniz?

Birinci işçi: Bir önceki TİS'te kazanmış olduğumuz haklar elimizden geri alındı. Enflasyon artı on puan ücret artışı hakkımız vardı. Bu hak gasp edildi. Sendika referanduma giderek işçilerin geriliğini kendine dayanak yapmış, böylesi bir sinsi yöntemle kazanımlarımız boşa çıkarılmıştır. İşveren de referandumu destekler bir tutum almıştır bu nedenle.

İkinci işçi: Diğer arkadaşın söylediği gibi sendika yönetimi ve işveren birleşip referandum yaptılar. Elde ettiğimiz haklar gasp edildi. "Alınan hak geri alınmaz" şiarı ile yola çıkan DİSK'in bu yaptıklarına hala bir anlam veremedik.

S.Y.K.B. : Bu yılki TİS'ten ne gibi beklentileriniz var?

Birinci işçi: Bana göre bu

sendika zihniyetinin değişmesi lazım. Bir kere işçilerle sendikanın arası kopuk. Bunların düzeltilmesi gerekiyor. Ayrıca sendika üzerinde işçi inisiyatifinin yaratılması lazım. Sendikadan bugünkü haliyle pek ümidimiz yok. Bizler, işçiler olarak birbirimize güvenir ve de birleşirsek kazanmanın da yolunu açmış oluruz. Bunu yapamazsak hiçbir yere varamayız.

TİS görüşmelerine gelince; Süreçten hiç bir şekilde haberdar edilmiyoruz. Toplantılardan ne sonuçlar çıktığını, hangi maddelerin kabul edilip edilmediğini bilmiyoruz. Şubatın 27'sinde işverenle ikinci bir oturum yapacak. Ne ilk toplantının sonuçları bize iletildi ne de 27 Şubat öncesinde gelişmelere ilişkin bilgi verildi. Tüm bunlardan sonra sendika yönetimine nasıl güvenebiliriz!

İkinci işçi: Biz işçiler olarak sendikanın yanındayız. Yapılan

işlerin takipçisi olacağız. TİS'ten beklentilerimiz ise öncelikle iş güvencesi, sosyal haklar ve insanca yaşayabileceğimiz dolgun maaşdır.

TİS görüşmelerinde sendika yönetimi tatmin edici kararlar alırsa bizler bunu onaylarız. Alınmazsa alınması hususunda ısrarcı oluruz.

S.Y.K.B.: Kızıl Bayrak'a dönük saldırıyı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Birinci işçi: Bana göre Kızıl Bayrak'a saldıran biri işçi düşmanı olabilir ancak. Bununla yapılmak istenen işçilerle Kızıl Bayrak'ı karşı karşıya getirmektir.

İkinci işçi: Sendika yönetiminin tepki ve saldırısı bizi bağlamaz. Sınıf çıkarları doğrultusunda bize destek verenleri biz dost bilir ve destekleriz.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

ÜCEL TEKSTİL Denevimi...

Mücadele Öğretiyor!

Tekstil sektöründe, sömürü oldukça yoğundur. Bitip tükenmek bilmeyen çalışma saatleri, zorunlu fazla mesailer, sefalet ücretleri, hakaretler, küfürler, tacizler.. durmadan semiren patronlar... ve çağımızın evrensel gerçeği emek-sermaye çelişkisinin biz işçiler tarafından hayatın her anında hissedilmesi, yaşanılması...

Bu vahşi sömürü koşulları doğal olarak karşıtını yani direnme eğilimini de körüklüyor. Tekstil sektörü ülkemizde her zaman en hareketli sektörlerden biridir. Son dönemde bunlardan biri de İstanbul Aydınliköyü çıkışında bulunan Üçel Tekstil'de yaşandı. Üçel Tekstil işçileri maaşlarının 4 aydır ödenmemesi nedeniyle direnişe çıktılar. 10 günlük direniş bu istekler elde edilemeden sonuçlandı. Fakat görünüşte yenilgi olan bu sonuca mekanik değil de sınıf mücadelesinin çıkarları açısından bakacak olursak, Üçel Direnişi'nin bir çok kazanım ve dersle dolu olduğunu görürüz.

Üçel'de yaşananlar aslında birçok tekstil fabrikasında ve atölyesinde yaşananlardan farklı değil; sürecin farklı işleminin temel nedeni ise burada belli bir sınıf bilincine sahip, daha önce sınırlı da olsa bir deneyime ve devrimci bilince sahip olan bir öncü işçinin ve işçilerin varlığıdır. Sürecin başından sonuna kadar örgütlenmesi ve direnişle sonuçlanması, denilebilir ki bütünüyle bu işçi ve etrafındaki 8 işçinin ürünü. İşçilerin kendi söyleyişle Sivaslılar grubu 9 işçi arkadaştan oluşuyor ve bu grup daha önce 1992 yılında yine böyle bir direniş yaşamış.

Üçel'deki işçilerin genel durumu bu birkaç kişiyi dışarda tutarsak sınıf bilincinden yoksun. İşçilerin arasında bayanların oranı %50. 13 yaşından 40 yaşına kadar yaklaşık 120 işçi çalışıyor. Yoğun çalışma koşulları ve işle ev (tabii eğer gidilebilirse) arasında süren monoton yaşam işçilerde bıkkınlık ve bezginlik yaratıyor.

Bütün bunlara bir de maaşlarının verilmemesi ekleniyor. Patron bundan yaklaşık 4 ay önce işçilere maaş yerine harçlık reva görüyor. Gereksesi de hazır. İkinci ay sonra hepsini öderim. Tabi ki iki ay sonra da ödemiyor. Üçüncü ay ise "Makinaları satacağım paralarınızı öyle ödeyeceğim" diyor. Dördüncü ay yaptığı ise fabrikadaki makinaların 30'unu kaçırmak oluyor ve fabrikayı satacağını söylüyor. Bu durum Üçel sermayedarının niyetini tüm çıplaklığıyla gözler önüne sermesi demek oluyor. Buna rağmen işçilerin büyük çoğunluğu, 8-9 yıllık patronlarının kendilerine bunu yapmayacağı inancı ve direnişe geçtiklerinde paralarını alamayacakları düşüncesinde. Bunun üzerine patronun makinaları kaçırmaması için 15 Şubat

günü 9 işçi (Sivaslılar grubu) beklemeye başlıyor. Patron doğal bir tepki olarak kendi sınıfının hizmetinde hazır ve nazır olan jandarmaya haber ediyor. Bu 9 işçi sabaha kadar gözaltında tutuluyor. 16 Şubat günü işçilerin tamamına yakını direnişe başlıyor.

Bundan sonraki süreç işçilerin beyinlerine ve yüreklerine bilinç tohumlarının serpilmesi süreci yada daha farklı bir söyleyişle işçi sınıfının gerçek öğrenme süreci olan mücadele süreci oluyor.

Direnış çadırlarını kuran işçiler ilk gün direnişçi olmanın mutluluğunu yaşıyor. Fakat ardından sorular ve sorunlar başlıyor. Bu ise öncülerin uygun müdahalesiyle bilinç tohumlarının serpilmesinin zeminini döşüyor. Bu arada sınıf düşmanımız boş durmuyor. İşçilerin üzerine bu sefer de ülkücü-faşist beslemelerini saldırtıyor. Direnişteki ülkücü işçilerde ilk şaşkınlık. Fakat öncü işçilerden gerekli cevabı alıyorlar: "Alınacak bir cansa burda alınır."

Bu arada kamuoyu oluşturma çabaları da direnişi sürükleyen öncü işçinin bilinçli yönlendirmesi ile işçilerin dostlarını tanımasını beraberinde getiriyor. Bilinçli olarak her işçi kendisine yakın olan DKÖ ve gazetelere gönderiliyor. Ülkü Ocakları'na giden ülkücü işçilerin aldığı cevap gayet veciz oluyor: "Biz ülkücüyüz, direnişe yardım etmeyiz" Sol-sosyalist basının ve DKÖ'lerin ilgisi ise birçok işçi için oldukça şaşırtıcı oluyor.

İşçilerin direnişini kıramayan patron yeni hilelere başvurmakta gecikmiyor. Fabrikada kalan 30 makineyi kaçıramayacağını anlayınca bu sefer makinaları sahte bir satışla başkasına devrediyor. Sahte sahip ise güya kendisinin olan ve alamadığı makinaları haczediyor. 9. günün akşamı saat 19:00'da haciz işlemi gerçekleştirilerek

için gelenlere işçilerin cevabı net oluyor: "Gidin jandarma getirin!" 10. gün sabah saat 08:00'de jandarmalarla beraber gelen hacizciler işçilerin sloganları ve direnişle karşılaşılıyor. İşçilerden 30-40'ı gözaltına alınıyor. Jandarma gözaltıları bilinçli olarak öne çıkmış işçilerden seçiyor. Fakat buna rağmen büyük çoğunluğu bayan 30 civarında işçi yolu trafiğe kapatıp gözaltındaki sınıf kardeşlerinin serbest bırakılması isteğiyle karakola yürüyorlar. Bu yürüyüş ve karakolun önündeki bekleyiş etkili oluyor ve işçiler kısa sürede bırakılıyor. Bu arada sermayedar tarafı amacına ulaşıyor. Böylece makinalar devlet eliyle kaçırılmış oluyor. Bu direnişin bitmesi anlamına geliyor. Bundan sonra işletilebilecek yasal süreç için ise devletin gerçek yüzünü gördükleri için gerek yok kararı alınıyor. Mücadelelerini başka fabrikalarda fakat aynı amaç için sürdürme kararlılığına sahip işçiler böylece direnişlerini bitiriyorlar.

Yukarda da söylediğimiz gibi direniş işçilere birçok gerçeği anlayabilmelerinin vesilesi oluyor. Yalnızca yıllardır yanında çalıştıkları patronun gerçek yüzünü görmekle kalmadılar. Bunun yanında onun bir sınıfın temsilcisi olduğu, devletin ve kurumlarının gerçek niteliğini, gerçek dostlarını, kurtuluşun mücadelede olduğunu ve en önemlisi bir sınıfın neferleri olduklarını öğrendiler. Mücadele sürecinin oynadığı öğretici rolü daha önce vurguladık. Şunu da eklemeliyiz ki süreci sürükleyen öncülerinin uygun ve yerinde müdahalesi, örneğin ülkücü faşistlerin saldırılarının anında teşhirinin çok özel bir yeri vardır.

Bayan işçiler birçok direniş ve grevde de olduğu gibi ve üstelik Üçel direnişi gibi çok kısa süren bir direnişte tüm deneyimsizliklerine rağmen öne çıkmayı başardılar. Düzenin kolluk

güçlerinin aralarında en militan gördüklerini almasını ve böylece kalanları eli kolu bağlı bırakma niyetlerine cevapları netti. Yolu kapayıp karakola yürümek ve haykırmak "Ya arkadaşlarımızı bırakırsınız ya da bizi de alırsınız". Burada şunu da eklemeyi geçemeyeceğiz; burjuva kültürünün birçok yoldan empoze edilmeye çalışılmasına rağmen, özellikle sınıfın hareketli kesimlerinde etkisini ve büyümesini çok çabuk yitirebiliyor. Bu burjuva ideolojik hegemonyanın hareketli, mücadeleci kitleler karşısındaki kofluğunu gösteriyor.

Yaklaşık bir hafta önce yine Anadolu bölgesinde yaşanan Mefar ilaç direnişini değerlendirirken sınıf dayanışmasının önemini olumlu açıdan ortaya serdiğini söylemiş ve özetle; "Zafer sınıf dayanışmasıdır!" demiştik. Üçel Tekstil direnişi ise bunun tersten bir örneği oldu. Sınıf dayanışması yeterli bir tarzda örgütlenebilseydi durum daha farklı olabilirdi. Gelen destekler oldukça sınırlı ve sembolik bir düzeyde gerçekleşebildi. Fakat tekstil sektörü özelinde ele alırsak, şu çok açıktır ki neredeyse tümü örgütsüz olan bu sektörde dayanışma ruhu da son derece zayıftır.

Sendikaların sınıf örgütü olma işlevini yerine getiremediği (getirmedeği) bugünkü koşullarda, açıktır ki, direnişlerle sınıf dayanışmasını örgütlemek de aslolarak biz sınıf devrimcilerine düşmektedir. Bugüne kadar olanaklarımız ve gücümüz elverdiği oranda yüklediğimiz bu göreve, bugünden sonra parti düzeyinin gereklerini de gözeterek daha fazla yüklenmek zorundayız.

**İşçilerin Birliği
Sermayeyi Yenecek!
İşçi Sınıfı Savaşacak
Sosyalizm Kazanacak!**

Kırt Ulusal Soruna-1

Teorik

Programatik

Perspektifler

ve

Siyasal

Değerlendirmeler

28 Şubat-MGK Saldırıları Sürüyor

Saldırılara Karşı İşçi-Emekçi Barikatlarına!

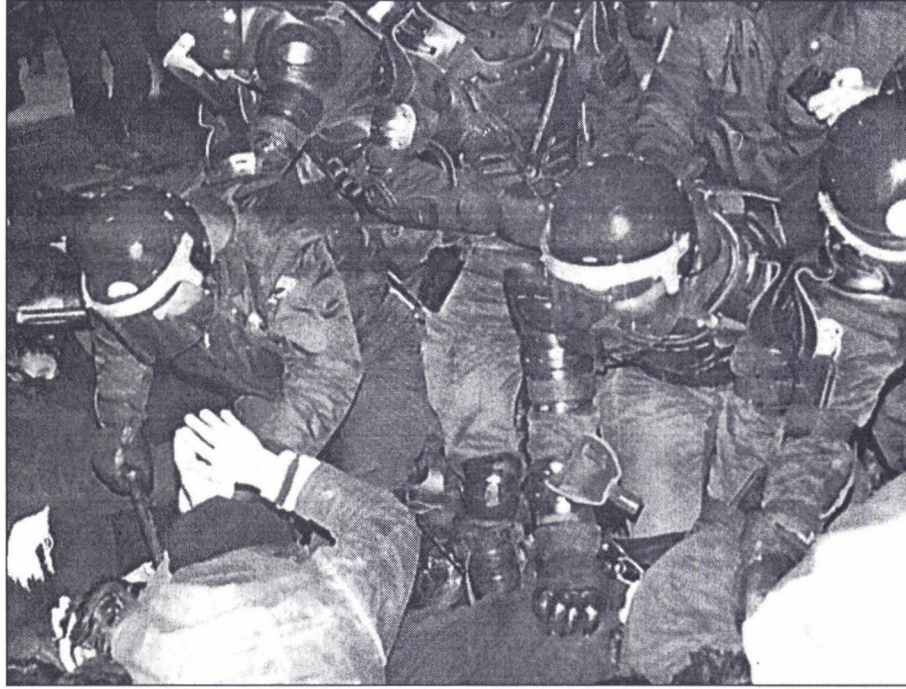
Geçen yılın Ocak ve Şubat aylarında MGK'nın siyasal süreçlere dolaysız müdahalesini "meşru" hale getiren Kriz Koordinasyon Kurulu ve 28 Şubat Kararlarının üzerinden bir yılı aşkın bir süre geçmiş bulunuyor. Bu süreçte oluşturulan Kriz Koordinasyon Kurulu, "Anayasa ile kurulan hür demokrasi düzenini, temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin ortaya çıkması ve şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin bozulması; terör olayları; grev, lokavt ve iş bırakma eylemleri; etnik yapı, din ve mezhep farklılıklarından kaynaklanan olaylar; tabii afetler; iltica ve büyük nüfus hareketleri; tehlikeli ve salgın hastalıklar; büyük yangınlar; ağır ekonomik buhranlar; radyasyon ve hava kirliliği gibi önemli kimyasal ve teknolojik olaylar" karşısında sevk ve idareyi sıkıyönetim ya da olağanüstü hal ilanları yoluyla MGK'ya devretmek yetkisiyle donatılıyordu. Yine bu Kurul'un oluşturulmasının hemen ardından toplanan "tarihi" MGK toplantısında sonradan gündemi uzun süre işgal edecek olan 28 Şubat Kararları siyasal iradeyi ordunun iki dudağı arasında kılıyordu.

Bu kararların gerisinde, cumhuriyet tarihinin en ağır siyasal çürüme ve kokuşmuşluğu içerisindeki burjuvazinin, bunalımın toplumsal mücadele boyutunu dizginlemek ve ezmek, ürettiği krizlerin faturasını emekçilere ödetebilmek doğrultusunda kendini yeniden düzenlemeye gitmesi yatmaktaydı. Kriz Koordinasyon Kurulu, MGK'nın siyasal arenadaki rolünü "olağan" hale getiriyor, ordu müdahalelerini meşrulaştırarak hem iç hem de dış politikada dizginleri açık bir biçimde eline alıyordu. MGK, daha önceleri "öneri" adı altında sunduğu kararların, bu süreçle birlikte uygulama ve takipçiliğini de açıktan kendisi üstleniyordu.

28 Şubat Kararları'nı Hazırlayan Koşullar

MGK toplantılarının değişmez gündemi olan Kürt Sorunu ve Olağanüstü Hal'in uzatılması konusundaki gerekçelerin yanı sıra, 28 Şubat Kararları'nda özel bir tarzda ön plana çıkarılan "demokratik, laik, hukuk devleti" vurgusu kendi içerisinde bir yenilik taşıyordu. Yeni olan, ordunun "demokrasi ve laikliğin bekçiliğine" soyunması değil, bu özel vurgularla birlikte kendisiyle Refah Partisi arasındaki gerginliği "tırmandırması" ve bu yapay gündemin, siyasal alanda öngörülen ve dönemin koşulları içerisinde kendileri açısından kaçınılmaz olan düzenlemelere/manevralara dayanak haline getirilmesi idi.

Neydi bu düzenlemeleri/manevraları zorunlu kılan koşullar? Sermaye devletin, Susurluk sonrası örtülemeyecek oranda ortaya saçılan

pislikleri ve sermaye düzeninin çürümüşlüğüne karşı gelişen toplumsal muhalefetin dizginlenmesinin gerekliliği elbette bunların başında geliyordu. Batı ile tam entegrasyon politikası ve imaj tazeleme yönünde atılması planlanan adımlar bir diğer nedeniydi bu yönelimin. Bir yandan darbe sopası gösterilerek toplumsal muhalefete gerekli mesaj veriliyor, bir yandan da ordu, odağında yer aldığı bu düzenin çürümüşlüğü karşısında yükselen muhalefetin hedefi haline gelmekten kurtulmayı hatta kendine biçeceği "ilerici" rolüyle de muhalefeti başarakbileceği oranda yedeklemeyi amaçlıyordu. Kurgulanan genel anlamda "havuç-sopa" taktiğinden başkası değildi. Yani düzen içine çekebildiği oranda ödüllendirmek, çekemediği oranda da cezalandırmak...

Yığınların sosyal hoşnutsuzluğunu ve bu çürümüş düzene karşı tepkilerini istismar eden, bu yığınların din afyonu ile uyutulması ve sosyal demogojiyle aldatılması temelinde düzene hizmetini sürdüren Refah Partisi bu dönemde hükümetteki varlığıyla burjuvazinin yeni oyunlar tezgahlamasına olanaklar tanımıştır. Refahlı hükümet sürecinde bu partinin dinsel gerici kimliğiyle rejim için yarattığı sıkıntılar ciddiye kazanmış, MGK bu sıkıntıları asıl olarak gündemi değiştirmenin yanı sıra kendisi için vazgeçilmez bir ideolojik ve politik güç olan Refah'ın, onun şahsında dinsel gericiğin tasfiyesi değil, terbiye edilerek kabul edilebilir sınırlar içerisine çekilmesinin adımlarını atmanın bir olanağı haline getirmiştir.

Bu çerçevede tırmandırılan "ordu-Refah" gerginliğinin yapay olduğunu söylüyoruz, çünkü öngörülenin irticai faaliyetlerle mücadele olduğu iddiasını sürecin kendisi boşa çıkarmıştır. Hem MGK büyük oranda, Susurluk tartışmalarının dışında tutulabilmiş, hem de "şeriat karşı laiklik" ekseninde ekonomik saldırının istenen kapsam ve hızda uygulanabilmesinin koşulları yaratılabilmektedir.

İhtiyaçları çerçevesinde Refah Partisi'nin "aşırılık"larına göz yuman, bilakis bu yönlerine prim veren de bu düzendir; 28 Şubat Kararları'nı önceleyen ve bu kararların uygulaması döneminde, bu partinin dinci-şeriatçı kimliği üzerinde özenle durmaya başlayan da bu düzendir. Geçen yıl içerisindeki bu manevraya verilebilecek en açık örnek Sivas Davası'dır. Daha önceden Aziz Nesin'in "provokasyonu" gerekçe gösterilerek bir anlamda kutsanan sanıklar, yine aynı adalet sisteminin mahkemeleri tarafından günah keçisi haline getirilmiş ve çoğunluğu idam olmak üzere ağır cezalara çarptırılmıştır.

Tırmandırılmaya çalışılan rahatsızlık özel bir tarzda kullanılarak "8 Yıllık Eğitim" tartışmaları Susurluk gündeminin önüne geçirilmeye çalışılacak, Refah Partisi hakkındaki kapatma davası Susurluk Raporu'nun açıklanacağı günlere denk getirilecekti. 28 Şubat'ın yıldönümünde türban krizinin yeniden patlak vermesi ise bir tesadüf değildir.

Refahiyol hükümetinin ardından kurulan yeni MGK-TÜSİAD hükümeti ekonomik saldırı programının hızlı, etkin ve en sancısız şekilde uygulanması amacı dahilinde görev üstlenmiştir. Bu ekonomik saldırı programının en sancısız biçimde yürürlüğe sokulması için bu sahte ikilem MGK için bulunmaz bir fırsat olmuştur. Toplumsal muhalefet demokrasi ekseninde, "demokrasi ve laikliği tehdit eden şeriatçılara karşı" mutabakat çerçevesinde orduya yedeklenmiştir.

Türk-İş, TİSK, DİSK, TESK ve TOBB'un oluşturduğu "Beşli Sivil Blok" ordunun destekçisi olduklarını açıklıyor, işçi ve işveren sendikalarının oluşturduğu Ekonomik Sosyal Konsey işçi sendikalarının sınıfa ihanetlerine yeni bir boyut katıyor, düzene muazzam hizmetler sunuyordu. ESK, salt ekonomik içerikli bir saldırı kurumu olmanın ötesinde ideolojik-politik bir yapılanma olarak "meşruiyet"

kazanıyordu.

"28 Şubat Bitmedi"

Emekli Orgeneral Doğan Beyazıt'ın aradan geçen bir yıl sonunda yaptığı açıklama düzen için bu tarihin ne anlama geldiğini kısaca özetliyordu: "28 Şubat bitmedi, o bir ilk yardımı". (Bunları, düzenin ilk yardım gerektirecek kadar yara almış olduğu ve Susurluk kazasının düzen açısından birkaç pansumanla atlatılamayacağı şeklinde okuyun.) 28 Şubat'tan iki gün önce toplanan MGK toplantısında değişmeyen gündem OHAL uygulaması bu kez de Irak'taki durum da göz önünde bulundurularak 4 ay daha uzatıldı. "Tarihi kararlar"ın üzerinden bir yıl geçerken, MGK, 28 Şubat Zirvesi'nde alınan kararların yaşama geçirilmesi konusundaki rahatsızlığını hükümete ilette. İfade edilen bu rahatsızlık üzerine önümüzdeki ay yapılacak olan toplantının ana gündem maddesi yine 28 Şubat Kararları ve kararların uygulanma sürecinin değerlendirilmesi şeklinde tespit edildi.

Düzen bu manevralarla krizinden ne ölçüde başarıyla sıyrılmış olursa olsun, bu başarının kitleler nezdinde alabildiğine yıpranan meşruiyetini yeniden kazanmaya yönelik çabalarını karşılamadığı ortadadır. 28 Şubat'ın yıldönümünde, düzen cephesinde bir yıldır tezgahlanan oyunların dışında yeni bir şey yoktur. Bir yandan dikkatler Refah Partisi ve onun ardının şahsında dinsel gericiğin oluşturduğu "tehdit"e çevrilmek istenmektedir. Son birkaç haftadır, 28 Şubat Kararları'nın büyük ölçüde hayata geçirilemediği yönündeki uyarılar, bu kararların ardından Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda hayata geçirilmesi istenen kılık kıyafet yönetmeliklerinin son haftalarda "titizlikle" uygulanmaya başlanması ve bu dönemle birlikte fiilen "meşrulaştırılan" Batı Çalışma

Grubu'nun sivil uzantısı olan Başbakanlık Takip Kurulu'nun isteği üzerine yayınlanan türban yasağı genelgesinin ardından gelişen "türban eylemlilikleri" gündemin ilk sıralarına çıkarma, Kuran kursuna 8 yıllık eğitim şartı getiren yasa taslağına son şeklinin verilmesi, Refah Partisi ve Milli Gençlik Vakıfıyla bağlantılı vakıfların yurtdışı faaliyetleri üzerine incelemeler ve hatta hakkında çok gizli soruşturma yürütüldüğü söylenen Fazilet Partisi'nin laik devlet düzenine karşı eylemlerin odağı haline geldiği iddiası üzerinden açılması "olası" davanın gündeme getirilmeye çalışılması bu çabanın birer ürünüdür.

Diğer taraftan, "bir dönem içlerinde yer almış kimi kontrolden çıkmış unsurlar" nedeniyle Susurluk sonrası meşrulukları tartışmalı hale gelen kurumların "ıslahı" ve "çete mensuplarından arındırılması" doğrultusundaki manevralar hız kazanmaktadır. Yine son bir haftalık süreç içerisinde açıklanan Emniyet

Müdürlüğü'nün Türk Silahlı Kuvvetleri'deki "mehmetçik" sevgisini yakalamayı amaçlayan projesi çerçevesinde Özel Tim için yeni bir imaj getiriliyor, Özel Tim'in yalnızca Doğu ve Güneydoğu'da görev yapması ve Batı'da olabilecek olağanüstü operasyonlar için bir çekirdek kadronun hazır tutulması ve görev süresi dolmuş Özel Timcilerin (yürüttükleri katliamların bir mükafatı olarak) terörle mücadele ve istihbarat gibi diğer emniyet birimlerine atanması kararlaştırıldı. Hatırlayacağımız gibi geçtiğimiz yıl, başta itirafçılık, polis, MİT ve jandarma gibi devlet kurumlarının doğrudan içinde bulunduğu kimi operasyonlar, bunlardan yola çıkarak kurumların cezalandırılmayacağı kaydıyla kabul edilmiş, gidilecek yeni düzenlemelerle bu kurumların ve dolayısıyla da devletin imajının yenilenmesi konusuna özen gösterilmişti, bu konudaki hassasiyet korunuyor.

Son günlerde Yeşil hakkında deşifre edilen bazı bulgularsa, bu süreçte "adının tartışmaların içine çekilmesi konusunda hiçbir taviz vermeyen" orduyu yine hoşnutsuz kılmaya yetiyordu. İHD Elazığ Şube Başkanı Av. Metin Can ve Dr. Hasan Kaya'nın kaçırılarak öldürülmesiyle ilgisi olabileceği iddiasıyla hakkında çıkan tutuklama kararının, "mağdur olur" gerekçesiyle geri alındığı Yeşil'in (M. Yıldırım) cep telefonunun, Giresun Jandarma Bölge Komutanı Tuğgeneral Veli Küçük üzerine kayıtlı olduğunun ortaya çıkmasıydı bu hoşnutsuzluğu yaratan. Bu haberler de daha önceden orduyu tartışmanın içine çekebilecek diğer haberler gibi "yanlı ve maksatlı" bulundu. Basın bu konuda tekrar uyarıldı. Bu uyarılara Radikal gazetesinin "rahatsızlık uyandıran haber kupürleri"nin bulunduğu dosyalardan kaynaklı bizzat Çevik Bir tarafından uyarılması bu doğrudan müdahalenin etkisi hakkında bazı ipuçları veriyordu. Bu uyarıdan sonra, Radikal gazetesi logosuna varacak denli değişime uğruyor, emre itaat ediyordu.

Tüm gürtlü patırtı eşliğinde düzen işçi, emekçi ve Kürt halkına yönelik planlı saldırıları tırmandırıyor, gelecekte de ihtiyacının duyulabileceği doğrultusunda "dün de yapıldığı, bugün de yapılacağı" itiraf edilen operasyonlar birbirini izliyor, saldırılar demokratik kitle örgütlerini kapsayacak ölçüde genişliyor... Saldırlara karşı sesini yükselten işçi, emekçi ve kardeş Kürt halkı karşılarında asker ve polis zorunu buluyor, en demokratik tepkiler dahi düzenin tarafından şiddetle sindirilmeye çalışılıyor... Düzen elindeki kozların hemen hepsini oynuyor. Fakat son sözü parti silahını kuşanmış işçi sınıfı söyleyecektir. Düzenin her cepheden kuşatmaya yönelik bu ablukası, ancak işçi-emekçi barikatlarıyla boşa çıkarılacaktır. Yüklenelim, kazanacağız!..

Emekçiler İhanetin Hesabını Soracak

Bir süredir kendisini gündemden düşüren Ekonomik Sosyal Konsey (ESK), geçtiğimiz günlerde yine toplandı. TİSK, TESK, TOBB, Türk-İş, DİSK yöneticilerinden oluşan konsey bileşenleri, biraraya gelişlerini hiç gizlemeyerek tamamen farklı bir biçimde sunuyorlar. Hatta kitleleri biraraya gelişlerinin yararlı ve zorunlu olduğuna inandırmaya çalışıyorlar.

Olaya burjuvazi açısından baktığımızda biraraya gelişin yararlı olduğu kesindir. Ve doğal olarak sermayenin örgütleri bunu böyle sunacaktır. Hatta sermayenin bu örgütleri hükümeti sanki kendilerinin dışında ve bağımsız bir şeymiş gibi yumuşakça eleştirecektir. Son toplantıda da olan budur zaten. Enflasyon, şeriat tehlikesi vb. konularda hükümet uyarılmıştır. Tamamen ikiyüzlü bir biçimde ve aldatmacayla. Fakat toplantıda asıl tartışılan şey işçi-emekçi sınıfların sermaye devletinin ekonomi politikalarındaki acımasızlığına nasıl razı edileceği ve bunun sinsi planlarının hazırlanmasıdır. 5'li çete toplantı sonucunda birlikte bazı eylemler gerçekleştireceklerini de açıklamıştır.

ESK Sermaye Devletinin En Sinsi Örgütlenmiş Çetesidir

Sermaye devletinin kendisi işçi-emekçi sınıfları baskı altında tutmak üzere kurulmuş bir çetedir. Bu kitlelerin gözünde ancak Susurluk'ta açığa çıkmakla beraber, aslında sermaye iktidarının ilk kurulduğu günden beri böyledir. Sadece bu çetenin uyguladığı baskı biçimleri dönemsel olarak değişik biçimler alır. ESK da MGK tarafından yaratılan laiklik-şeriat sahte gündemi ile birlikte yine MGK'nın direktifiyle kurulan bir sermaye çetesidir. Bu çetede sermaye örgütlerinin yöneticilerinin olması çok doğaldır. Fakat işçi

sendikalarının yöneticilerinin bulunması ise işçi sınıfına ihanetin varacağı en üst noktadır. Nasıl işçi sınıfının sermaye sınıfıyla en küçük bir çıkar birliği olamazsa onun en önemli örgütlerinden olan sendikalarının ve yöneticilerinin de olamaz. Bu aslında dökülen kanlar ve ödenen bedellerle oluşturulmuş işçi sınıfı tarihine de bir ihanettir. Sermayenin kurşunlarına hedef olan mücadeleciler DİSK'li işçi ve yöneticilere de bir ihanettir. Çünkü işçi sınıfı tarihte hiçbir hakkı burjuvaziyle uzlaşarak almamış tam tersine onunla savaşarak almıştır. 1 Mayıs'ta, 15 - 16 Haziran'da şehitler verilerek haklar kazanılmış ya da korunabilmiştir. Bugün bizi katil sermaye sınıfıyla uzlaştırmaya çalışan hatta beraber eylem yaptırmaya çalışan Rıdvan Budak ve Bayram Meral hainleri işçi sınıfının değil olsa olsa sermaye sınıfının temsilcileri olabilirler. Çünkü sermayeyle ortak bir çıkarı olan varsa o da ancak bu hainler ve bunlara özenen sendika bürokratları olabilir.

Sermayenin partilerinde milletvekilliği yapma hevesiyle tutuşan bu hainlerin sermayenin her türlü köpekliliğini yapması mümkündür. Bunda anlaşılacak bir şey yoktur. Önemli olan süreklileştirilmeye ve bir devlet kurumu haline getirilmeye çalışılan ESK çetesinin gerçek içerğini ve tehlikenin boyutunu iyi kavrayabilmektir. Asıl anlaşılacak şey bizim adımıza bize yapılan ihanettir biz milyonları bulan işçi sınıfının buna nasıl sessiz kaldığımız, izin verdiğimizdir. Dahası bu asalakları her türlü ihanetine rağmen nasıl başımızda tuttuğumuzdur.

ESK'ya Karşı Mücadele Etmeden Hiçbir Hakkımızı Koruyamayız

Gerek sermaye temsilcileri gerek

sendika ağaları, ESK'yı ve aldığı kararları açıklarken hep devletin ve milletin yüksek menfaatlerini öne sürerler. Bu çok bilinçli ve demagogik bir tercihtir. Çünkü işçi sınıfının tepkisini ancak böyle törpüleyebileceklerini bilirler. Sermayenin saldırı programlarına işçi sınıfının boyun eğişini ancak bu yolla sağlayabilirler. Burada çeşitli tehlikeler işaret edilerek (irtica dış tehditler v.s) işçi sınıfının hep tepkisz ve uslu durması istenir. Ya da tepkisi çarpıtmalı bir hedefe yönlendirilir. Örneğin; DİSK'in 40.000 üyesinin işten atılıp sendikasız bırakıldığı işçilerin sefalet içerisinde yaşadığı, taşeronlaştırmanın hat safhaya ulaştığı bir ortamda, genel grevi ağzına bile almayan Rıdvan Budak, MGK'nın emriyle sahte şeriat tehlikesine karşı genel greve gidebileceklerini ilan edebilmiştir. Bu işçi sınıfına yapılmış en büyük bilinç bulandırma, en büyük ihanet operasyonlarından birisidir.

Sınıfa yönelik en önemli saldırılardan Esnek Üretim ve Eşel-Mobil in uygulandığı yer de ESK'dır. Sermayenin herhangi bir saldırısına karşı mücadele ESK'ya karşı mücadeleden bağımsız ele alınamaz. Eşel-mobilin kaldırılmasını ESK toplantısında Mesut Yılmaz'dan sadece rica eden Bayram Meral'in bu konuda ne kadar iki yüzlü bir tutum içerisinde olduğunu görmek için fazla zaman geçmesi gerekmedi. Çünkü Bayram Meral için aslolan sermayenin kısa ya da uzun vadeli çıkarıdır.

Bugün işçi sınıfı sermaye sınıfına karşı mücadelesini geliştirmek ve haklarını korumak istiyorsa derhal sendikalarını ESK'dan çekmelidir. Bunun için sendika ağalarını başından defetmek gerekiyorsa bir an önce onu da yapmalı ve bu ihanete kendisi için bir son vermelidir. Bağımsız politik sınıf tavrının gösterilebilmesi için bu zorunludur.

İşçiler Birlik Halklar Kardeş Olmalı!

Ben 3 haftadır Esenyurt fabrikalar yolu üzerinde bulunan ... fabrikasında çalışıyorum. Bu fabrika kozmetik ürünleri (krem, ruj, rimel vb.) üretiyor ve yaklaşık 80-100 işçi çalışıyor. Bunların çoğunluğunu Doğu ve İç Anadolu bölgelerinden gelenlerle, Bulgaristan göçmenleri oluşturuyor. Fabrika içinde 12-15 bölüm var. Her bölümde 10-12 işçi çalışıyor. Yemek ve çay molalarında bir araya gelebiliyorlar. Ayrıca her bölümün bir ustası, bir kaç bölümden sorumlu bir şefi var. Bölüm içinde kadın erkek işçiler birlikte çalışıyor.

Fabrika işçileri, Esenyurt, Parseller, Firuzköy ve Avcılar'da oturuyor. Fabrikanın servisi yok ve bu nedenle işçilerin bir kısmı minibüsle gidip geliyor. Bir kısmı da yürüyor. Servis konulması için geçmiş dönemlerde birkaç kişi bireysel adımlar atmış. Örneğin personel müdürüyle görüşmüşler. Diğer işçilerden gerekli desteği göremedikleri için bu sorunun üstüne gitmemişler. Bu konuda gerekli çalışmaları yapmak için çok uygun bir

zemin var.

Fabrikada belli dönemlerde yoğun akşam ve cumartesi mesaieleri oluyor. Bu mesailere kalmak zorunlu değil. Mesai ücretleri saat başına 210.000 TL. Daha önceleri 285.000 TL. imiş. Bu azalma için patron hiçbir gerekçe göstermemiş. Bütün işçilerde bu durum bir hoşnutsuzluk yaratmış fakat kendi aralarında konuşmaktan öteye de gidememişler.

Üzerinde durmak istediğim en önemli nokta ücretlerdir. İşe yeni giren bir işçi 35 milyon alıyor. 1-1.5 yıllık bir işçi ise 35-40 milyon alıyor. 1 yıldır bu fabrikada çalışan bir kaç işçiyle konuştum. Bunun büyük bir haksızlık olduğunu söylüyorlar. Fakat bunu yeni giren işçilerin fazla para aldığından değil, kendilerinin az para aldığından yola çıkarak dile getiriyorlar. Çözümün yeni giren işçilere cephe alarak değil, patrona cephe alarak gerçekleşeceğini çok iyi biliyorlar. Gene de somut hiç bir adım atamıyorlar. Sanırım işten atılma korkusu burada önemli bir etken. İşçilerin birbiriyle ilişkileri

oldukça temkinli. Her biri diğerinin, deyim yerindeyse muhbir olduğuna inanıyor. Dolayısıyla konuşmaları hep fabrika dışındaki çok basit konulardan seçiyorlar. Benim bölümümün çoğunu doğulu (Malatya, Erzincan, Kars) işçiler oluşturuyor. Bunların arasında Kürt olan 2 işçi, benim de Kürt olduğumu öğrenince daha sıcak yaklaştılar. Bu yaklaşım şimdilik politik hiç bir konuyu içermiyor. Fakat fabrika içindeki diğer işçiler hakkında ben sormadan bile bana çeşitli bilgiler veriyorlar. Bu durum fabrika genelinde hep aynı seyrediyor. Belli gruplaşmalar var. Örneğin Bulgaristan göçmenleri kendi aralarında bir gruplaşmaya girmiş. İç Anadolular gene öyle...

3 haftalık bir deneyimin izlenimleri bunlardı. Bu kısa süre içinde belli olaylara müdahaledense gözlem yapmayı tercih ettim. Çünkü, fabrikanın genel yapısını, insanların belli özelliklerini bilmeden yapılacak bir müdahalenin yıkıcı olduğuna inanıyorum.

8 Mart mücadele günüdür

Gaspedilen haklarımız için mücadeleye!

8 Mart, Amerikalı tekstil işçilerinin (büyük çoğunluğu kadın) zorlu mücadelelerle elde ettikleri “Eşit işe eşit ücret”, “Oy hakkı”, “8 saatlik iş günü” gibi haklarla birlikte bize emanet ettikleri bir mücadele günü. Sadece Amerikalı kadın işçilerin grevleri, eylemleri değil, fakat Avrupa’ya da sıçrayarak yıllara yayılan bir mücadeledir bu.

Aradan yüz yılı aşkın zaman geçmişken, bugün bu hakların neresindeyiz peki?

Kadın istihdamının en yoğun olması nedeniyle tekstil işkolundaki çalışma koşulları, ücretler, haklar vb. ne kabaca bir gözatmak bile bu konularda ne durumda olduğumuzu anlatmaya yetecektir.

Tekstil patronu mu, köle sahibi mi?

Türkiye’de tekstil işkolu, çoğunlukla, kayıtdışı ekonomi tabir edilen küçük ve orta ölçekli işletmeler şeklinde örgütlenmiş durumda. Kayıtdışı ekonomi, adı üzerine korsan işletmeciliktir. Bu küçük ve orta burjuvalar güruhunun kendi devletleriyle diğer ilişkileri bir yana, sadece biz işçileri ilgilendiren bölümü, çalışma ve yaşam koşullarımızı anlatmaya yeter. Bunların ezici çoğunluğu sigorta ödemez. Yani tekstil işçilerinin büyük çoğunluğu sağlık ve sosyal sigorta haklarından yoksundur. Sadece bu bile, doğum, ölüm, evlenme, iş kazaları vb. ile ilgili izin, ödenek türünden yasal haklardan mahrum kalmak/bırakılmak demektir.

Sözde anayasa güvencesindeki sendikal örgütlenmeye ise, uzun zamandır yasadışı örgüt muamelesi yapıldığı biliniyor. Ama işin bu yanı, salt tekstil patronlarıyla ilgili değildir. İşçilerin sendikal örgütlenme çalışmalarının patronlar tarafından tensikatla karşılanması, yasadışı muamelesi yapmanın ötesinde, bu yasayı tanımamaktır. Sendikal örgütlenmeye yasadışı örgüt muamelesi gösteren asıl devlettir. Yasada açıkça işçinin “sendikalaştığı için işten çıkarılamayacağı” yazmasına ve sendikalaşan işçinin değil, bundan dolayı işten atan patronun yasayı çiğnediği son derece açık olmasına rağmen, devlet burada, mağdur durumdaki işçiye saldırarak gösterir “sınıf tavrı”nı. Son yıllarda bu tür olaylar sık yaşanıyor. Hemen hemen tüm direnişlerin nedeni sendikalaşmanın tensikatla kırılmaya çalışılmasıdır. Ve istisnasız böyle her durumda devlet, kendi yasasını çiğneyen kapitalistin yanında, işçinin ise karşısında yerini almıştır. Özellikle son

birkaç yılda polis ya da jandarma zoruyla dağıtılmaya çalışılmayan direniş yok gibidir.

Diğer hakların kullanımında temel oluşturduğu için sendika ve sigortadan başladık. Ama örneğin, gene yüz yılı aşkın bir zaman önce kazanılmış ve tüm dünyada uygulanan (Türkiye’de de sözde yasal güvenceye sahip) 8 saatlik işgünü hakkı, tekstil patronlarının yakınından bile geçmedikleri, geçmek istemedikleri bir konudur. Gerçekten de tekstilde işgününün adeta sınırı yoktur. Bir günün doğal sınırları olan gün doğumundan batımına bile değil, pek çok örneğin gösterdiği gibi, günün yirmidört saati bile yetmemektedir bu aç gözlü asalaklara. Sabahlama denilen mesainin ardından, “iş bitinceye kadar” gibi saçma gerekçelerle 24 saatin üstünde bir çalışmanın dayatıldığı işletme hiç de az değildir. Mesailer çoğunlukla ödenmemekte, çünkü 8 saatlik işgünü diye bir tanım kabul edilmemektedir. Mesailer haricinde günlük çalışmanın “normal” süresi çoktan 10-15 saate çıkarılmış bulunmaktadır. İş ilanlarından bile takip edilebilecek bir şekilde servis tamamen kaldırılmaya çalışılmakta, işçi alınırken fabrika çevresindeki gecekondularından olmasına özen gösterilmektedir. Zorunlu hallerde kullanılan servislerse yolcu taşımacılığından emekliye ayrılmış döküntü otobüslerle yapılmaktadır. Yani kapitalistler, karın tek kaynağı işgücünü en ucuza maletmenin bütün yollarını kullanmaktadırlar.

Sayabildiğimiz tüm bu haklarını kullanımı, başta ele aldığımız sendika hakkının kullanılabilmesiyle mümkündür. İşçi ancak örgütlü ise güçlüdür ve ancak o zaman, gerek haklarını korumak, gerekse de yeni

haklar elde etmek konusunda birlikte davranabilmektedir. Zaten sendikanın temel işlevi de işçinin birlikte hareketini sağlamasıdır. Sendika ne kadar bozulmuş olursa olsun, sendikalı bir işletmede toplu pazarlık hakkı ücretleri artırabilme gücü sağlamakta, sigorta, servis, yemek vb. hakların kullanımını asgari düzeyde de ola gerçekleştirebilmektedir. Çünkü, birlik dışında hiçbir gücü olmayan işçi için, en kötü örgütlülük bile örgütsüzlükten daha iyidir.

Kadın emeği istihdamının yoğun olduğu tekstil ve diğer işkollarında kapitalistlerin bir başka avantajı, kadının ezik kimliğidir. Geleneksel aile yapısında çocukluğundan beri itaate alıştırılmış olan kadına hükmetmek, patronların daha kolayına gelmektedir. Özellikle de daha baba korkusunu üzerinden atamamış küçük yaşta kızların çalıştırılması daha büyük bir avantajdır kapitalistler için. Kendisinden yaşça da oldukça büyük erkek ustabaşının bağırıp çağırması bile, genç kızlar üzerinde yeterli bir baskı unsurudur.

Kölelik kader değildir, değiştirmek elimizde:

Yukarıda da gördüğümüz gibi, patronların hemen tüm avantajları bizden aldıklarıdır. Biz bilinçsiz ve örgütsüz olduğumuz için köle muamelesi yapıyorlar. Eğer biz, köle gibi boyun eğmez, onurlu işçiler gibi örgütlenir ve başımızı yukarı kaldırırsak durumumuzu değiştirmemiz de mümkün olacaktır. Bugün kullanamadığımız pek çok hakkın, bundan yüz yıl önceki sınıf kardeşlerimiz tarafından söke söke alındığını, zaman bir mücadele tarihimiz var. Bu haklar yakın zamana kadar bu

ülkede de kullanıldı, bugün dünyanın pek çok ülkesinde kullanılmaya da devam ediliyor.

Peki biz Türkiye işçi sınıfı nasıl oldu da elimizden kaçırdık bu hakları?

Kolay olmadı tabi. İki askeri darbe gerekti örneğin. Sendikaların kapatılması, grevlerin yasaklanması, ücretlerin düşürülmesi ve bunlara bağlı daha pek çok hakkın elimizden alınabilmesi için devlet silahını kullandı yani patronlar. Hala da kullandıkları gibi. Yıllara yayılan bir zaman diliminde kapitalist sınıf adım adım ilerlerken, biz işçiler de adım adım geri çekiliyorduk. Sonunda bugünkü duruma, yani nerede ise köle durumuna düştük, düşürüldük.

Böyle zor yoluyla uygulanan bir kölelik statüsünün kofluğu, geçiciliği ise her grevimizde, her direnişimizde yeniden yeniden kanıtlanıyor. Her gün bir yeni işletmede sınıf kardeşlerimizin “Artık yeter!” deyip ayağa kalktığına, kölelik zincirlerini kırmak için mücadeleye atıldığına şahit oluyoruz. Ne var ki, saldırı tek patronun tek işçiye (en azından tek fabrikanın işçilerine) saldırısı değildir. Bu bütün bir kapitalistler sınıfının sınıfımıza yönelik örgütlü saldırısıdır. Kapitalistlerin elindeki tek güç Türk devleti de değildir. Onlar dünya çapında örgütlüdür. Saldırılarında da bu uluslararası kuvveti sonuna kadar kullanmaktadırlar. IMF ve Dünya Bankası denen bu uluslararası kapitalist merkezler, bugün dünyanın dört bir yanındaki işçi ordularının iktisaden nasıl köleleştirileceğinin planlarını yapıyor, uyguluyor. İşin siyasal boyutunu ise, bilindiği gibi kapitalizmin dünya jandarması ABD ve gizli örgütü CIA üstlenmiş durumda.

Böylesine güçlü bir örgütlülüğe sahip bir sınıfa karşı verilecek mücadelenin de güçlü ve kararlı bir karşı örgütlenmeden geçtiği açıktır. Tek tek grev ve direnişlerimizin yenilgi almasındaki asıl neden, bu eylemlerle sınıf dayanışmasının örgütlenmesi, genel olarak da işçi sınıfının tek bir parti çatısı altında birleştirilmesi zorunludur.

Tabii ki, kavga etmek için kurulmuş ve kavga konusunda uzmanlaşmış kadrolardan oluşma bir parti. Yani komünist bir işçi partisi.

Kadın işçiler de, tıpkı diğer sınıf kardeşleri gibi partili mücadelede yerlerini almalıdırlar. 8 Martlar’ın anlamı ve önemi, yeni 8 Martlar yaratarak ortaya konabilir. Ve kölelikten kurtuluşumuz, ancak partili mücadele ile gerçekleştirilebilir.

**Emekçi Kadınlar Partisi,
Devrime,
Sosyalizme!**

8 Mart özel sayımızdan:

Örgütlen, ileri Çık, Kavgaya Atıl!

8 saatlik iş günü!

Eşit işe eşit ücret!

Sendika hakkı!

1886'nın 8 Martı'ydı. Amerikalı kız kardeşlerimiz, dokuma ve tekstil işçileri bu haklar için greve çıktılar. Devlet grevi kırabilmek için fabrika yakmaktan çekinmedi. Ama bizimkiler de can vermekten çekinmediler. Uzun ve kanlı mücadeleler sonucu bu haklar alındı ve 8 Mart, biz emekçi kadınların mücadele günü olarak tarihe geçti.

Peki bugün, yüz yılı aşan bir zamandan sonra bu hakların neresindeyiz? Türkiye tekstilinde, gıdasında, tarımında kadın işçinin durumu nedir?

Ne yazık ki, yüz yıl öncesinden çok daha iyi durumda olduğumuzu, yüz yıl önceki sınıf kardeşlerimizin büyük bedeller ödeyerek kazandığı bu hakları koruyabildiğimizi söylemek mümkün değil. Özellikle kadın işçi çalıştıran işkollarında, başta tekstil olmak üzere, 8 saatlik işgünü çoktan tarihe karıştı. 15-16 saatten eksik çalıştıran yok gibi. Üstüne sabahlama denilen işkence biner çoğunlukla da. Yani işgünü sınırı tamamen kapitalistin keyfine kalmıştır. Çünkü kaybettiğimiz haklar içinde sendika da var. Hem çoğu işletme için bu hakkın kullanılmasını kaybetmişiz, hem de var olduğu kadarıyla sendikalarımızı.

Eşit işe eşit ücreti ise tersten uyguluyorlar şimdi. 12-13 yaşında kız çocuklarımızı asgari ücret denen kölelik ücretinin bile altında ücretlerle işe koyuyorlar. Sonra da erkek ve kadın işçilerin ücretini buna göre ayarlıyorlar. Bu ücret ev geçindirmeye, çocuk beslemeye yetmez mi? İyi, işten çıkabilirsin öyleyse... Nasıl olsa çocukların sırada bekliyor kölelik için.

Sorunlarımız bunlarla bitmiyor kuşkusuz. Bunun işsizliği var, hakareti, tacizi var. Kapitalistlerin vicdanını, hakaret ve tacizlerini çok iyi bilen babalarımız, kocalarımız tarafından korumak adı altında yarı aç eve kapatılmak var. Sadece kendimizle, kendi çalışma koşullarımızla da sınırlı

değil sorunlarımız. Kreş ve emzirme haklarımızı kullanamadığımız için bir ayda süttten kestğimiz bebelerimiz var. 13-15 yaşında fabrikalarda, atölyelerde kanı kurutulmaya başlanan çocuklarımızın, işten atılan kocalarımızın derdi de bizim.

Milyonlarca işçiyi-emekçiyi böylesi kölelik koşullarında çalıştırmak kolay değil tabi. Parababaları bizi bu köleliğe silah zoruyla razı ediyorlar. Yüz yıllık bir mücadele ve büyük bedellerle alınmış bu hakları elimizden alabilmek için darbe üstüne darbe yaptılar. Kar etmedi, “gizli” devlet kurdular. 1 Mayıs gösterilerimizi kana bulayan, devrimci gençlerimizi katleden, Kardeş Kürt halkına karşı kirli bir savaş yürüten çeteleri kurdular. Bu ülkede yıllardır anaların gözyaşı kurumadı. Latin Amerika faşizminden sonra Cumartesi anaları'nın ağıtı dünyayı alan ikinci ülke olduk.

Kardeşler!

Eğer boyun eğmeyi sürdürürsek, eğer “Yeter artık!” deyip ayağa kalkmazsak bu acılarımız daha da artacaktır. Kölelik ücretinden yakınıyoruz. Oysa onu da ödemeyenler var. Evet!.. Pek çok tekstilci mafyalaşmış. İki-üç ay çalıştırıp, hiç ücret ödmeden çıkarıyor. Peki hakkını nerede arayacaksın? Kendisi de mafyalaşmış olan devlete mi başvuracaksın?

Tabi ki hayır. İşte MEFAR, işte TIBSET, işte bütün grev ve direnişlerimiz. İşten atılan kardeşlerimizin işini, yani çocuklarının emeğini geri istediği için devletin gösterdiği muamele. Jandarmasıyla, polisiyle, jopu, dipçiği, mahkemesi, hapishanesiyle üstümüze geliyor. Neden peki? Başkalarına ait bir şey mi istiyoruz? Çalışmadan geçinmek, yan gelip yatarak başkalarının sırtından beslenmek mi istiyoruz? Bütün tensikatlar için istisnasız geçerli olan istek işe dönmek değil mi? Bu aşağılık kapitalistler için, üç kuruşa çalışmayı kabul ediyoruz. Ama hayır. O fabrikanın önünden silah zoruyla sürüp

çıkacaklar. Çünkü büyük bir suç işledik. Birlik olduk, hak aradık. Sendika hakkımızı kullanmak istedik. Yani uyanmaya başladık. Oysa kapitalistler ve onların devleti için işçinin kölesi makbul. Bilinçlisi değil...

Demek ki, bir patronu patronların devletine şikayet edemeyiz. Etsek bile bir şey elde edemeyiz. Tersine biz suçlu oluruz. Aslında hak aramanın yolu bellidir kardeşler. Dünyada işçi ve işverenler yani ezen ve ezilenler varolduğundan bu yana, yaklaşık iki yüz yıldır, işverenler ya da patronlar dediğimiz kapitalistler sınıfına karşı mücadele veriyoruz. Birlik olduğumuz,

bilinçlendiğimiz ve örgütlendiğimiz zaman değil çalışma saatlerini bir-iki saat azaltmak, ücretleri üç-beş kuruş arttırmak gibi ufak haklarımızı almayı, iktidarı

bile alabildiğimiz yazılıdır mücadele tarihimize. Parababalarının düzeninde her şey, insanların vicdanı bile parayla alınıp satılabilirken, ekmek parası bile zor bulan bir sınıf olarak bizim tek gücümüzdür örgütlenmek, birlik olmak, birlikte davranmak. Çünkü bunu başarabildiğimizde, kapitalistlerin ön önemli gücü, dini-imanı olan paranın musluğunu kapatabiliriz. Çünkü o musluktan akan bizim aluterimiz, göznurumuz, emeğimizdir. Yani üretimden gelen gücümüzü ya artı değer olarak kapitalistler kullanacaktır, ya da o artı-değeri üretmeyi toplu olarak reddetmek suretiyle biz kullanacağız.

Toplunun, dolayısıyla da işgücünün yarısını oluşturan biz kadın işçi-emekçiler bu mücadelede en ön saflarda olmak zorundayız. Eğer bu sömürü düzeninde en fazla ezilen biz isek, en önce kavgaya atılması gereken de biziz demektir çünkü. Eğer sadece kendimiz için değil, çocuklarımız için de acı çekiyorsak, verdiğimiz kavgaya da sadece kendimiz için olmayacaktır. Çocuklarımıza ve torunlarımıza sömürsüz bir dünya bırakmak da ellerimizdedir.

İşçi-emekçi kadınlar!

İşçi sınıfının kurtuluşu mücadelesinde yerinizi almak için öne çıkın, kavgaya girin, örgütlenin! Sendikal, sosyal ve siyasal hakların elde edilmesi mücadelesinde kocalarınızın, kardeşlerinizin, oğullarınızın safına girin. Çünkü bizlerin varlığı sayı çokluğunun

da üstünde moral bir güç kaynağıdır. Anaları, kadınları ve kızlarının bile kavgaya katıldığı bir sınıfın mücadelesini ezmek kolay değildir. Bu nedenle parababaları, her sıkıştıklarında bizi evlerimize, mutfaklarımıza koymaya çalışıyorlar. İşler yoğunken bebeklerimize emzirme izni bile vermeyen alçaklar, kriz dönemlerinde kadınlık görevlerimizi, mutfağımızı ve çocuklarımızı hatırlatmaya kalkıyorlar bize.

Ama beleş yok! “Beleş yok artık!” demeliyiz bundan sonra. Çünkü eğer çocuklarımızı, eşlerimizi gerçekten düşünerssek, yapmamız gereken boş tencereyle mutfağa kapanıp kara kara düşünmek değil, o boş tencereleri patronların kafasına geçirmek için sokağa çıkmaktır.

İşte 8 Mart!

İşte düşük ücretler, fazla mesailer, taşeronlaştırma, esnek üretim, sendikasılaştırma ve daha bin türlü saldırı...

İşte faili meçhuller, yargısız infazlar, gözaltında kayıplar...

İşte çürümüş kapitalizmin çeteleşmiş devleti...

Susurluk devletinden hak dileme, haklar ve özgürlükler için mücadeleye!

Yaşasın 8 Mart Emekçi Kadınlar Günü!

Sınıfsal, Ulusal, Cinsel Sömürüye Son!

Kahrolsun Ücretli Kölelik Düzeni! Yaşasın Sosyalizm!

Basın açıklamalarından...

Örgütlü Güçte Kadın Platformu adına bir eğitim emekçisinin okuduğu basın açıklaması;

Merhaba dostlar,
Merhaba işçi kardeşlerim!
Sözlerime başlamadan önce hepimizi “Eşitlik, Kardeşlik, Özgürlük Örgütlü Güçte” kadın platformu adına saygıyla selamlıyor ve değerli basın mensuplarına hoş geldiniz diyorum.

Değerli dostlar bugün burada 3 Mart 1992 Çarşamba günü Kozlu maden ocaklarında patlayan grizu olayında katledilen, maden ocaklarını kanlarıyla doldurarak şehit olan maden işçisi arkadaşlarımızı ve işçi sınıfının hak alma mücadelesinde canlarını kaybeden tüm şehitlerimizi enmek için toplanmış bulunuyoruz.

Maden işçilerinin yeterli iş güvenliği önlemleri alınmaması sonucu T.T.K.'ya ait ocaklarda yıllardır canını kaybettiği, katledildiği yetmiyormuş gibi, şimdi de özelleştirilen ocaklarda gözü kar hırsı ile dönmüş, azgın patronların çıkarları için hemen hemen her gün bir canımızı kaybediyoruz.

Ve emekçi, yoksul kadınlarımız dul, çocuklarımız yetim kalıyor.

Bu özel ocaklarda, işçi sağlığı, iş güvenliği tüzük ve yönetmelikleri hiç dikkate alınmadan, sağlıksız ve güvensiz bir çalışma ortamında kömür üretiliyor. Bu ocaklarda yaşanan olayalar kaza değil, göz göre göre işlenen bir cinayettir.

Ve bu cinayetlerin sorumluları başta özelleştirmeci politikaları uygulayan

politikacılar ve sermaye sınıfının hizmetindeki devlettir.

Bu iş cinayetlerinin sorumluları arasında özel ocaklarda sendikal örgütlenme çalışması yapmayan ve yaşanan ölümleri görmezden gelen sendikacılar.

Dostlar;

Bundan böyle bizler; emekçi kadınlar olarak maden ocaklarında ve diğer işyerlerinde yaşanan iş cinayetlerine sesimiz yükselteceğiz. Bizler de emekçi kadınlar olarak örgütleneceğiz. 8 Mart 1857 yılında “Günde 8 saat çalışma, eşit işe eşit ücret!” mücadelesinde şehit düşen 115 tekstil işçisi emekçi kadının izinden yürüyeceğiz.

İş cinayetlerinde şehit olan eşlerimizi, babalarımızı unutmayaacağız ve verdikleri mücadelede her an onların yanında yerimiz alacağız.

3 Mart'ı unutmadık, unutmayaacağız.

Sözlerimi bitirirken geçmişten bugüne işçi sınıfı mücadelesinde şehit düşen işçi kardeşlerimizi ve 1983 Arnavutçuk, 1992 Kozlu maden şehitlerinin saygıyla anıyor ve hepimize saygıyar sunuyorum. Teşekkür ederim.

Eşitlik, Kardeşlik, Özgürlük!

03.03.1998

Kozlu Maden Şehitleri Anıtı Önü

Sosyalizm Yoluunda

Kızıl Bayrak

Halkın Sosyalist Gazetesi

8 Saatlik İşgünü!

Eşit İşe Eşit Ücret!

Sendika Hakkı!

İçin Örgütlen, İleri Çık, Kavgaya Atıl!

1 8 Mart'ın 8 Martı'ydı. Amerikalı kız kardeşlerimiz, dokuma ve tekstil işçileri bu haklar için greve çıktılar. Devlet grevi kırabilmek için fabrika yakmaktan çekinmedi. Ama bizimkiler de can vermekten çekinmediler. Uzun ve kanlı mücadeleler sonucu bu haklar alındı ve 8 Mart, biz emekçi kadınların mücadele günü olarak tarihe geçti.

Peki bugün, yüz yılı aşan bir zamandan sonra bu hakların neresindeyiz? Türkiye tekstilinde, gıdasında, tarımında kadın işçinin durumu nedir?

Ne yazık ki, yüz yıl öncesinden çok daha iyi durumda olduğumuzu, yüz yıl önceki sınıf kardeşlerimizin büyük bedeller ödeyerek kazandığı bu hakları koruyabildiğimizi söylemek mümkün değil. Özellikle kadın işçi çalıştıran işkollarında, başta tekstil olmak üzere, 8 saatlik işgünü çoktan tarihe karıştı. 15-16 saatten eksik çalıştıran yok gibi. Üstüne sabahlama denilen işkence biner çoğunlukla da. Yani işgünü sınırı tamamen kapitalistin keyfine kalmıştır. Çünkü kaybettiğimiz haklar içinde sendika da var. Hem çoğu işletme için bu hakkın kullanılmasını kaybetmişiz, hem de var olduğu kadarıyla sendikalarımızı.

Eşit işe eşit ücreti ise tersten uyguluyorlar şimdi. 12-13 yaşında kız çocuklarımızı asgari ücret denen kölelik ücretinin bile altında ücretlerle işe koyuyorlar. Sonra da erkek ve kadın işçilerin ücretini buna göre ayarlıyorlar. Bu ücret ev geçindirmeye, çocuk beslemeye yetmez mi? İyi, işten çıkabilirsin öyleyse... Nasıl olsa çocukların sırada bekliyor kölelik için.

Sorunlarımız bunlarla bitmiyor kuşkusuz. Bunun işsizliği var, hakareti, tacizi var. Kapitalistlerin vicdanını, hakaret ve tacizlerini çok iyi bilen babalarımız, kocalarımız tarafından korumak adı altında yarı aç eve kapatılmak var. Sadece kendimizle, kendi çalışma koşullarımızla da sınırlı

değil sorunlarımız. Kreş ve emzirme haklarımızı kullanamadığımız için bir ayda süttten kestğimiz bebelerimiz var. 13-15 yaşında fabrikalarda, atölyelerde kanı kurutulmaya başlanan çocuklarımızın, işten atılan kocalarımızın derdi de bizim.

Milyonlarca işçiyi-emekçiyi böylesi kölelik koşullarında çalıştırmak kolay değil tabi. Parababaları bizi bu köleliğe silah zoruyla razı ediyorlar. Yüz yıllık bir mücadele ve büyük bedellerle alınmış bu hakları elimizden alabilmek için darbe üstüne darbe yaptılar. Kar etmedi, “gizli” devlet kurdular. 1 Mayıs gösterilerimizi kana bulayan, devrimci gençlerimizi katleden, Kardeş Kürt halkına karşı kirli bir savaş yürüten çeteleri kurdular. Bu ülkede yıllardır anaların gözyaşı kurumadı. Latin Amerika faşizminden sonra Cumartesi anaları'nın ağıtı dünyayı alan ikinci ülke olduk.

Kardeşler!

Eğer boyun eğmeyi sürdürürsek, eğer “Yeter artık!” deyip ayağa kalkmazsak bu acılarımız daha da artacaktır. Kölelik ücretinden yakınıyoruz. Oysa onu da ödemeyenler var. Evet!.. Pek çok tekstilci mafyalaşmış. İki-üç ay çalıştırıp, hiç ücret ödmeden çıkarıyor. Peki hakkını nerede arayacaksın? Kendisi de mafyalaşmış olan devlete mi başvuracaksın?

Tabi ki hayır. İşte MEFAR, işte TIBSET, işte bütün grev ve direnişlerimiz. İşten atılan kardeşlerimizin işini, yani çocuklarının emeğini geri istediği için devletin gösterdiği muamele. Jandarmasıyla, polisiyle, jopu, dipçiği, mahkemesi, hapishanesiyle üstümüze geliyor. Neden peki? Başkalarına ait bir şey mi istiyoruz? Çalışmadan geçinmek, yan gelip yatarak başkalarının sırtından beslenmek mi istiyoruz? Bütün tensikatlar için istisnasız geçerli olan istek işe dönmek değil mi? Bu aşağılık kapitalistler için, üç kuruşa çalışmayı kabul ediyoruz. Ama hayır. O fabrikanın önünden silah zoruyla sürüp

çıkacaklar. Çünkü büyük bir suç işledik. Birlik olduk, hak aradık. Sendika hakkımızı kullanmak istedik. Yani uyanmaya başladık. Oysa kapitalistler ve onların devleti için işçinin kölesi makbul. Bilinçlisi değil...

Demek ki, bir patronu patronların devletine şikayet edemeyiz. Etsek bile bir şey elde edemeyiz. Tersine biz suçlu oluruz. Aslında hak aramanın yolu bellidir kardeşler. Dünyada işçi ve işverenler yani ezen ve ezilenler varolduğundan bu yana, yaklaşık iki yüz yıldır, işverenler ya da patronlar dediğimiz kapitalistler sınıfına karşı mücadele veriyoruz. Birlik olduğumuz,

bilinçlendiğimiz ve örgütlendiğimiz zaman değil çalışma saatlerini bir-iki saat azaltmak, ücretleri üç-beş kuruş arttırmak gibi ufak haklarımızı almayı, iktidarı

değil sorunlarımız. Kreş ve emzirme haklarımızı kullanamadığımız için bir ayda süttten kestğimiz bebelerimiz var. 13-15 yaşında fabrikalarda, atölyelerde kanı kurutulmaya başlanan çocuklarımızın, işten atılan kocalarımızın derdi de bizim.

Milyonlarca işçiyi-emekçiyi böylesi kölelik koşullarında çalıştırmak kolay değil tabi. Parababaları bizi bu köleliğe silah zoruyla razı ediyorlar. Yüz yıllık bir mücadele ve büyük bedellerle alınmış bu hakları elimizden alabilmek için darbe üstüne darbe yaptılar. Kar etmedi, “gizli” devlet kurdular. 1 Mayıs gösterilerimizi kana bulayan, devrimci gençlerimizi katleden, Kardeş Kürt halkına karşı kirli bir savaş yürüten çeteleri kurdular. Bu ülkede yıllardır anaların gözyaşı kurumadı. Latin Amerika faşizminden sonra Cumartesi anaları'nın ağıtı dünyayı alan ikinci ülke olduk.

Kardeşler!

Eğer boyun eğmeyi sürdürürsek, eğer “Yeter artık!” deyip ayağa kalkmazsak bu acılarımız daha da artacaktır. Kölelik ücretinden yakınıyoruz. Oysa onu da ödemeyenler var. Evet!.. Pek çok tekstilci mafyalaşmış. İki-üç ay çalıştırıp, hiç ücret ödmeden çıkarıyor. Peki hakkını nerede arayacaksın? Kendisi de mafyalaşmış olan devlete mi başvuracaksın?

Tabi ki hayır. İşte MEFAR, işte TIBSET, işte bütün grev ve direnişlerimiz. İşten atılan kardeşlerimizin işini, yani çocuklarının emeğini geri istediği için devletin gösterdiği muamele. Jandarmasıyla, polisiyle, jopu, dipçiği, mahkemesi, hapishanesiyle üstümüze geliyor. Neden peki? Başkalarına ait bir şey mi istiyoruz? Çalışmadan geçinmek, yan gelip yatarak başkalarının sırtından beslenmek mi istiyoruz? Bütün tensikatlar için istisnasız geçerli olan istek işe dönmek değil mi? Bu aşağılık kapitalistler için, üç kuruşa çalışmayı kabul ediyoruz. Ama hayır. O fabrikanın önünden silah zoruyla sürüp

çıkacaklar. Çünkü büyük bir suç işledik. Birlik olduk, hak aradık. Sendika hakkımızı kullanmak istedik. Yani uyanmaya başladık. Oysa kapitalistler ve onların devleti için işçinin kölesi makbul. Bilinçlisi değil...

Demek ki, bir patronu patronların devletine şikayet edemeyiz. Etsek bile bir şey elde edemeyiz. Tersine biz suçlu oluruz. Aslında hak aramanın yolu bellidir kardeşler. Dünyada işçi ve işverenler yani ezen ve ezilenler varolduğundan bu yana, yaklaşık iki yüz yıldır, işverenler ya da patronlar dediğimiz kapitalistler sınıfına karşı mücadele veriyoruz. Birlik olduğumuz,

bilinçlendiğimiz ve örgütlendiğimiz zaman değil çalışma saatlerini bir-iki saat azaltmak, ücretleri üç-beş kuruş arttırmak gibi ufak haklarımızı almayı, iktidarı

değil sorunlarımız. Kreş ve emzirme haklarımızı kullanamadığımız için bir ayda süttten kestğimiz bebelerimiz var. 13-15 yaşında fabrikalarda, atölyelerde kanı kurutulmaya başlanan çocuklarımızın, işten atılan kocalarımızın derdi de bizim.

Milyonlarca işçiyi-emekçiyi böylesi kölelik koşullarında çalıştırmak kolay değil tabi. Parababaları bizi bu köleliğe silah zoruyla razı ediyorlar. Yüz yıllık bir mücadele ve büyük bedellerle alınmış bu hakları elimizden alabilmek için darbe üstüne darbe yaptılar. Kar etmedi, “gizli” devlet kurdular. 1 Mayıs gösterilerimizi kana bulayan, devrimci gençlerimizi katleden, Kardeş Kürt halkına karşı kirli bir savaş yürüten çeteleri kurdular. Bu ülkede yıllardır anaların gözyaşı kurumadı. Latin Amerika faşizminden sonra Cumartesi anaları'nın ağıtı dünyayı alan ikinci ülke olduk.

Kardeşler!

Eğer boyun eğmeyi sürdürürsek, eğer “Yeter artık!” deyip ayağa kalkmazsak bu acılarımız daha da artacaktır. Kölelik ücretinden yakınıyoruz. Oysa onu da ödemeyenler var. Evet!.. Pek çok tekstilci mafyalaşmış. İki-üç ay çalıştırıp, hiç ücret ödmeden çıkarıyor. Peki hakkını nerede arayacaksın? Kendisi de mafyalaşmış olan devlete mi başvuracaksın?

Tabi ki hayır. İşte MEFAR, işte TIBSET, işte bütün grev ve direnişlerimiz. İşten atılan kardeşlerimizin işini, yani çocuklarının emeğini geri istediği için devletin gösterdiği muamele. Jandarmasıyla, polisiyle, jopu, dipçiği, mahkemesi, hapishanesiyle üstümüze geliyor. Neden peki? Başkalarına ait bir şey mi istiyoruz? Çalışmadan geçinmek, yan gelip yatarak başkalarının sırtından beslenmek mi istiyoruz? Bütün tensikatlar için istisnasız geçerli olan istek işe dönmek değil mi? Bu aşağılık kapitalistler için, üç kuruşa çalışmayı kabul ediyoruz. Ama hayır. O fabrikanın önünden silah zoruyla sürüp

çıkacaklar. Çünkü büyük bir suç işledik. Birlik olduk, hak aradık. Sendika hakkımızı kullanmak istedik. Yani uyanmaya başladık. Oysa kapitalistler ve onların devleti için işçinin kölesi makbul. Bilinçlisi değil...

Demek ki, bir patronu patronların devletine şikayet edemeyiz. Etsek bile bir şey elde edemeyiz. Tersine biz suçlu oluruz. Aslında hak aramanın yolu bellidir kardeşler. Dünyada işçi ve işverenler yani ezen ve ezilenler varolduğundan bu yana, yaklaşık iki yüz yıldır, işverenler ya da patronlar dediğimiz kapitalistler sınıfına karşı mücadele veriyoruz. Birlik olduğumuz,

bilinçlendiğimiz ve örgütlendiğimiz zaman değil çalışma saatlerini bir-iki saat azaltmak, ücretleri üç-beş kuruş arttırmak gibi ufak haklarımızı almayı, iktidarı

değil sorunlarımız. Kreş ve emzirme haklarımızı kullanamadığımız için bir ayda süttten kestğimiz bebelerimiz var. 13-15 yaşında fabrikalarda, atölyelerde kanı kurutulmaya başlanan çocuklarımızın, işten atılan kocalarımızın derdi de bizim.

Milyonlarca işçiyi-emekçiyi böylesi kölelik koşullarında çalıştırmak kolay değil tabi. Parababaları bizi bu köleliğe silah zoruyla razı ediyorlar. Yüz yıllık bir mücadele ve büyük bedellerle alınmış bu hakları elimizden alabilmek için darbe üstüne darbe yaptılar. Kar etmedi, “gizli” devlet kurdular. 1 Mayıs gösterilerimizi kana bulayan, devrimci gençlerimizi katleden, Kardeş Kürt halkına karşı kirli bir savaş yürüten çeteleri kurdular. Bu ülkede yıllardır anaların gözyaşı kurumadı. Latin Amerika faşizminden sonra Cumartesi anaları'nın ağıtı dünyayı alan ikinci ülke olduk.

Kardeşler!

Eğer boyun eğmeyi sürdürürsek, eğer “Yeter artık!” deyip ayağa kalkmazsak bu acılarımız daha da artacaktır. Kölelik ücretinden yakınıyoruz. Oysa onu da ödemeyenler var. Evet!.. Pek çok tekstilci mafyalaşmış. İki-üç ay çalıştırıp, hiç ücret ödmeden çıkarıyor. Peki hakkını nerede arayacaksın? Kendisi de mafyalaşmış olan devlete mi başvuracaksın?

Tabi ki hayır. İşte MEFAR, işte TIBSET, işte bütün grev ve direnişlerimiz. İşten atılan kardeşlerimizin işini, yani çocuklarının emeğini geri istediği için devletin gösterdiği muamele. Jandarmasıyla, polisiyle, jopu, dipçiği, mahkemesi, hapishanesiyle üstümüze geliyor. Neden peki? Başkalarına ait bir şey mi istiyoruz? Çalışmadan geçinmek, yan gelip yatarak başkalarının sırtından beslenmek mi istiyoruz? Bütün tensikatlar için istisnasız geçerli olan istek işe dönmek değil mi? Bu aşağılık kapitalistler için, üç kuruşa çalışmayı kabul ediyoruz. Ama hayır. O fabrikanın önünden silah zoruyla sürüp

çıkacaklar. Çünkü büyük bir suç işledik. Birlik olduk, hak aradık. Sendika hakkımızı kullanmak istedik. Yani uyanmaya başladık. Oysa kapitalistler ve onların devleti için işçinin kölesi makbul. Bilinçlisi değil...

Demek ki, bir patronu patronların devletine şikayet edemeyiz. Etsek bile bir şey elde edemeyiz. Tersine biz suçlu oluruz. Aslında hak aramanın yolu bellidir kardeşler. Dünyada işçi ve işverenler yani ezen ve ezilenler varolduğundan bu yana, yaklaşık iki yüz yıldır, işverenler ya da patronlar dediğimiz kapitalistler sınıfına karşı mücadele veriyoruz. Birlik olduğumuz,

bilinçlendiğimiz ve örgütlendiğimiz zaman değil çalışma saatlerini bir-iki saat azaltmak, ücretleri üç-beş kuruş arttırmak gibi ufak haklarımızı almayı, iktidarı

değil sorunlarımız. Kreş ve emzirme haklarımızı kullanamadığımız için bir ayda süttten kestğimiz bebelerimiz var. 13-15 yaşında fabrikalarda, atölyelerde kanı kurutulmaya başlanan çocuklarımızın, işten atılan kocalarımızın derdi de bizim.

Milyonlarca işçiyi-emekçiyi böylesi kölelik koşullarında çalıştırmak kolay değil tabi. Parababaları bizi bu köleliğe silah zoruyla razı ediyorlar. Yüz yıllık bir mücadele ve büyük bedellerle alınmış bu hakları elimizden alabilmek için darbe üstüne darbe yaptılar. Kar etmedi, “gizli” devlet kurdular. 1 Mayıs gösterilerimizi kana bulayan, devrimci gençlerimizi katleden, Kardeş Kürt halkına karşı kirli bir savaş yürüten çeteleri kurdular. Bu ülkede yıllardır anaların gözyaşı kurumadı. Latin Amerika faşizminden sonra Cumartesi anaları'nın ağıtı dünyayı alan ikinci ülke olduk.

Kardeşler!

Eğer boyun eğmeyi sürdürürsek, eğer “Yeter artık!” deyip ayağa kalkmazsak bu acılarımız daha da artacaktır. Kölelik ücretinden yakınıyoruz. Oysa onu da ödemeyenler var. Evet!.. Pek çok tekstilci mafyalaşmış. İki-üç ay çalıştırıp, hiç ücret ödmeden çıkarıyor. Peki hakkını nerede arayacaksın? Kendisi de mafyalaşmış olan devlete mi başvuracaksın?

Tabi ki hayır. İşte MEFAR, işte TIBSET, işte bütün grev ve direnişlerimiz. İşten atılan kardeşlerimizin işini, yani çocuklarının emeğini geri istediği için devletin gösterdiği muamele. Jandarmasıyla, polisiyle, jopu, dipçiği, mahkemesi, hapishanesiyle üstümüze geliyor. Neden peki? Başkalarına ait bir şey mi istiyoruz? Çalışmadan geçinmek, yan gelip yatarak başkalarının sırtından beslenmek mi istiyoruz? Bütün tensikatlar için istisnasız geçerli olan istek işe dönmek değil mi? Bu aşağılık kapitalistler için, üç kuruşa çalışmayı kabul ediyoruz. Ama hayır. O fabrikanın önünden silah zoruyla sürüp

çıkacaklar. Çünkü büyük bir suç işledik. Birlik olduk, hak aradık. Sendika hakkımızı kullanmak istedik. Yani uyanmaya başladık. Oysa kapitalistler ve onların devleti için işçinin kölesi makbul. Bilinçlisi değil...

Demek ki, bir patronu patronların devletine şikayet edemeyiz. Etsek bile bir şey elde edemeyiz. Tersine biz suçlu oluruz. Aslında hak aramanın yolu bellidir kardeşler. Dünyada işçi ve işverenler yani ezen ve ezilenler varolduğundan bu yana, yaklaşık iki yüz yıldır, işverenler ya da patronlar dediğimiz kapitalistler sınıfına karşı mücadele veriyoruz. Birlik olduğumuz,

bilinçlendiğimiz ve örgütlendiğimiz zaman değil çalışma saatlerini bir-iki saat azaltmak, ücretleri üç-beş kuruş arttırmak gibi ufak haklarımızı almayı, iktidarı

değil sorunlarımız. Kreş ve emzirme haklarımızı kullanamadığımız için bir ayda süttten kestğimiz bebelerimiz var. 13-15 yaşında fabrikalarda, atölyelerde kanı kurutulmaya başlanan çocuklarımızın, işten atılan kocalarımızın derdi de bizim.

Milyonlarca işçiyi-emekçiyi böylesi kölelik koşullarında çalıştırmak kolay değil tabi. Parababaları bizi bu köleliğe silah zoruyla razı ediyorlar. Yüz yıllık bir mücadele ve büyük bedellerle alınmış bu hakları elimizden alabilmek için darbe üstüne darbe yaptılar. Kar etmedi, “gizli” devlet kurdular. 1 Mayıs gösterilerimizi kana bulayan, devrimci gençlerimizi katleden, Kardeş Kürt halkına karşı kirli bir savaş yürüten çeteleri kurdular. Bu ülkede yıllardır anaların gözyaşı kurumadı. Latin Amerika faşizminden sonra Cumartesi anaları'nın ağıtı dünyayı alan ikinci ülke olduk.

Kardeşler!

Eğer boyun eğmeyi sürdürürsek, eğer “Yeter artık!” deyip ayağa kalkmazsak bu acılarımız daha da artacaktır. Kölelik ücretinden yakınıyoruz. Oysa onu da ödemeyenler var. Evet!.. Pek çok tekstilci mafyalaşmış. İki-üç ay çalıştırıp, hiç ücret ödmeden çıkarıyor. Peki hakkını nerede arayacaksın? Kendisi de mafyalaşmış olan devlete mi başvuracaksın?

Tabi ki hayır. İşte MEFAR, işte TIBSET, işte bütün grev ve direnişlerimiz. İşten atılan kardeşlerimizin işini, yani çocuklarının emeğini geri istediği için devletin gösterdiği muamele. Jandarmasıyla, polisiyle, jopu, dipçiği, mahkemesi, hapishanesiyle üstümüze geliyor. Neden peki? Başkalarına ait bir şey mi istiyoruz? Çalışmadan geçinmek, yan gelip yatarak başkalarının sırtından beslenmek mi istiyoruz? Bütün tensikatlar için istisnasız geçerli olan istek işe dönmek değil mi? Bu aşağılık kapitalistler için, üç kuruşa çalışmayı kabul ediyoruz. Ama hayır. O fabrikanın önünden silah zoruyla sürüp

çıkacaklar. Çünkü büyük bir suç işledik. Birlik olduk, hak aradık. Sendika hakkımızı kullanmak istedik. Yani uyanmaya başladık. Oysa kapitalistler ve onların devleti için işçinin kölesi makbul. Bilinçlisi değil...

Demek ki, bir patronu patronların devletine şikayet edemeyiz. Etsek bile bir şey elde edemeyiz. Tersine biz suçlu oluruz. Aslında hak aramanın yolu bellidir kardeşler. Dünyada işçi ve işverenler yani ezen ve ezilenler varolduğundan bu yana, yaklaşık iki yüz yıldır, işverenler ya da patronlar dediğimiz kapitalistler sınıfına karşı mücadele veriyoruz. Birlik olduğumuz,

bilinçlendiğimiz ve örgütlendiğimiz zaman değil çalışma saatlerini bir-iki saat azaltmak, ücretleri üç-beş kuruş arttırmak gibi ufak haklarımızı almayı, iktidarı

değil sorunlarımız. Kreş ve emzirme haklarımızı kullanamadığımız için bir ayda süttten kestğimiz bebelerimiz var. 13-15 yaşında fabrikalarda, atölyelerde kanı kurutulmaya başlanan çocuklarımızın, işten atılan kocalarımızın derdi de bizim.

Milyonlarca işçiyi-emekçiyi böylesi kölelik koşullarında çalıştırmak kolay değil tabi. Parababaları bizi bu köleliğe silah zoruyla razı ediyorlar. Yüz yıllık bir mücadele ve büyük bedellerle alınmış bu hakları elimizden alabilmek için darbe üstüne darbe yaptılar. Kar etmedi, “gizli” devlet kurdular. 1 Mayıs gösterilerimizi kana bulayan, devrimci gençlerimizi katleden, Kardeş Kürt halkına karşı kirli bir savaş yürüten çeteleri kurdular. Bu ülkede yıllardır anaların gözyaşı kurumadı. Latin Amerika faşizminden sonra Cumartesi anaları'nın ağıtı dünyayı alan ikinci ülke olduk.

Kardeşler!

Eğer boyun eğmeyi sürdürürsek, eğer “Yeter artık!” deyip ayağa kalkmazsak bu acılarımız daha da artacaktır. Kölelik ücretinden yakınıyoruz. Oysa onu da ödemeyenler var. Evet!.. Pek çok tekstilci mafyalaşmış. İki-üç ay çalıştırıp, hiç ücret ödmeden çıkarıyor. Peki hakkını nerede arayacaksın? Kendisi de mafyalaşmış olan devlete mi başvuracaksın?

Tabi ki hayır. İşte MEFAR, işte TIBSET, işte bütün grev ve direnişlerimiz. İşten atılan kardeşlerimizin işini, yani çocuklarının emeğini geri istediği için devletin gösterdiği muamele. Jandarmasıyla, polisiyle, jopu, dipçiği, mahkemesi, hapishanesiyle üstümüze geliyor. Neden peki? Başkalarına ait bir şey mi istiyoruz? Çalışmadan geçinmek, yan gelip yatarak başkalarının sırtından beslenmek mi istiyoruz? Bütün tensikatlar için istisnasız geçerli olan istek işe dönmek değil mi? Bu aşağılık kapitalistler için, üç kuruşa çalışmayı kabul ediyoruz. Ama hayır. O fabrikanın önünden silah zoruyla sürüp

çıkacaklar. Çünkü büyük bir suç işledik. Birlik olduk, hak aradık. Sendika hakkımızı kullanmak istedik. Yani uyanmaya başladık. Oysa kapitalistler ve onların devleti için işçinin kölesi makbul. Bilinçlisi değil...

Demek ki, bir patronu patronların devletine şikayet edemeyiz. Etsek bile bir şey elde edemeyiz. Tersine biz suçlu oluruz. Aslında hak aramanın yolu bellidir kardeşler. Dünyada işçi ve işverenler yani ezen ve ezilenler varolduğundan bu yana, yaklaşık iki yüz yıldır, işverenler ya da patronlar dediğimiz kapitalistler sınıfına karşı mücadele veriyoruz. Birlik olduğumuz,

bilinçlendiğimiz ve örgütlendiğimiz zaman değil çalışma saatlerini bir-iki saat azaltmak, ücretleri üç-beş kuruş arttırmak gibi ufak haklarımızı almayı, iktidarı

değil sorunlarımız. Kreş ve emzirme haklarımızı kullanamadığımız için bir ayda süttten kestğimiz bebelerimiz var. 13-15 yaşında fabrikalarda, atölyelerde kanı kurutulmaya başlanan çocuklarımızın, işten atılan kocalarımızın derdi de bizim.

Milyonlarca işçiyi-emekçiyi böylesi kölelik koşullarında çalıştırmak kolay değil tabi. Parababaları bizi bu köleliğe silah zoruyla razı ediyorlar. Yüz yıllık bir mücadele ve büyük bedellerle alınmış bu hakları elimizden alabilmek için darbe üstüne darbe yaptılar. Kar etmedi, “gizli” devlet kurdular. 1 Mayıs gösterilerimizi kana bulayan, devrimci gençlerimizi katleden, Kardeş Kürt halkına karşı kirli bir savaş yürüten çeteleri kurdular. Bu ülkede yıllardır anaların gözyaşı kurumadı. Latin Amerika faşizminden sonra Cumartesi anaları'nın ağıtı dünyayı alan ikinci ülke olduk.

Kardeşler!

Eğer boyun eğmeyi sürdürürsek, eğer “Yeter artık!” deyip ayağa kalkmazsak bu acılarımız daha da artacaktır. Kölelik ücretinden yakınıyoruz. Oysa onu da ödemeyenler var. Evet!.. Pek çok tekstilci mafyalaşmış. İki-üç ay çalıştırıp, hiç ücret ödmeden çıkarıyor. Peki hakkını nerede arayacaksın? Kendisi de mafyalaşmış olan devlete mi başvuracaksın?

Tabi ki hayır. İşte MEFAR, işte TIBSET, işte bütün grev ve direnişlerimiz. İşten atılan kardeşlerimizin işini, yani çocuklarının emeğini geri istediği için devletin gösterdiği muamele. Jandarmasıyla, polisiyle, jopu, dipçiği, mahkemesi, hapishanesiyle üstümüze geliyor. Neden peki? Başkalarına ait bir şey mi istiyoruz? Çalışmadan geçinmek, yan gelip yatarak başkalarının sırtından beslenmek mi istiyoruz? Bütün tensikatlar için istisnasız geçerli olan istek işe dönmek değil mi? Bu aşağılık kapitalistler için, üç kuruşa çalışmayı kabul ediyoruz. Ama hayır. O fabrikanın önünden silah zoruyla sürüp

çıkacaklar. Çünkü büyük bir suç işledik. Birlik olduk, hak aradık. Sendika hakkımızı kullanmak istedik. Yani uyanmaya başladık. Oysa kapitalistler ve onların devleti için işçinin kölesi makbul. Bilinçlisi değil...

Demek ki, bir patronu patronların devletine şikayet edemeyiz. Etsek bile bir şey elde edemeyiz. Tersine biz suçlu oluruz. Aslında hak aramanın yolu bellidir kardeşler. Dünyada işçi ve işverenler yani ezen ve ezilenler varolduğundan bu yana, yaklaşık iki yüz yıldır, işverenler ya da patronlar dediğimiz kapitalistler sınıfına karşı mücadele veriyoruz. Birlik olduğumuz,

bilinçlendiğimiz ve örgütlendiğimiz zaman değil çalışma saatlerini bir-iki saat azaltmak, ücretleri üç-beş kuruş arttırmak gibi ufak haklarımızı almayı, iktidarı

değil sorunlarımız. Kreş ve emzirme haklarımızı kullanamadığımız için bir ayda süttten kestğimiz bebelerimiz var. 13-15 yaşında fabrikalarda, atölyelerde kanı kurutulmaya başlanan çocuklarımızın, işten atılan kocalarımızın derdi de bizim.

Milyonlarca işçiyi-emekçiyi böylesi kölelik koşullarında çalıştırmak kolay değil tabi. Parababaları bizi bu köleliğe silah zoruyla razı ediyorlar. Yüz yıllık bir mücadele ve büyük bedellerle alınmış bu hakları elimizden alabilmek için darbe üstüne darbe yaptılar. Kar etmedi, “gizli” devlet kurdular. 1 Mayıs gösterilerimizi kana bulayan, devrimci gençlerimizi katleden, Kardeş Kürt halkına karşı kirli bir savaş yürüten çeteleri kurdular. Bu ülkede yıllardır anaların gözyaşı kurumadı. Latin Amerika faşizminden sonra Cumartesi anaları'nın ağıtı dünyayı alan ikinci ülke olduk.

Kardeşler!

Eğer boyun eğmeyi sürdürürsek, eğer “Yeter artık!” deyip ayağa kalkmazsak bu acılarımız daha da artacaktır. Kölelik ücretinden yakınıyoruz. Oysa onu da ödemeyenler var. Evet!.. Pek çok tekstilci mafyalaşmış. İki-üç ay çalıştırıp, hiç ücret ödmeden çıkarıyor. Peki hakkını nerede arayacaksın? Kendisi de mafyalaşmış olan devlete mi başvuracaksın?

Tabi ki hayır. İşte MEFAR, işte TIBSET, işte bütün grev ve direnişlerimiz. İşten atılan kardeşlerimizin işini, yani çocuklarının emeğini geri istediği için devletin gösterdiği muamele. Jandarmasıyla, polisiyle, jopu, dipçiği, mahkemesi, hapishanesiyle üstümüze geliyor. Neden peki? Başkalarına ait bir şey mi istiyoruz? Çalışmadan geçinmek, yan gelip yatarak başkalarının sırtından beslenmek mi istiyoruz? Bütün tensikatlar için istisnasız geçerli olan istek işe dönmek değil mi? Bu aşağılık kapitalistler için, üç kuruşa çalışmayı kabul

Program sorunları üzerine konferanslar: Tarım v

Marksist tarım pro

Tam da “küçük tarla ile temsil edilen toplumsal varlık koşulu”dur ki, küçük köylülüğü sermayenin çok yönlü ağır ve insafsız sömürsü ile yüzyüze bırakır: onun, köylülüğün, sermayeye köleliğinin ve sürekli yoksullaşmasının, kaçınılmaz yıkımının “en birinci nedeni haline gelir”. Bu olgu, küçük mülkiyetin oluşturduğu perde onun bunu görmesini bir hayli güçleştirse de, küçük köylünün gerçek çıkarlarının kapitalist düzenle ve burjuvazinin sınıf iktidarıyla artık temelden çeliştiğinin bir anlatımıdır. Ve devrimci strateji ve politika açısından temel önemde olan nokta, işte tam da bu çerçevede kendini gösterir. Sözkonusu olan tam da, bu celiskiden giderek, proletaryanın burjuvaziye karşı iktidar mücadelesine küçük köylünün desteğini kazanabilmektir.

1789 Devrimi’nde büyük bir devrimci enerji ortaya koyarak burjuva devriminin başarısında burjuvazinin yedeği olarak önemli bir rol oynayan, bu sayede feodal bağımlılıktan kurtulan ve toprağa kavuşan Fransız köylülüğünün, bu sürecin ardından tutuculaşması, yeni burjuva düzenin kırsal toplumsal dayanağı haline gelmesi, ve bu konumuyla da, işçi devrimlerinin karşısına dikilmesi ya da en azından edilgen konumuyla onların yenilgisini kolaylaştırması, İkinci Enternasyonal oportünizminin köylülüğü küçümsemesinin temel nedenlerinden biridir. Bu nedenle bu konu üzerinde biraz daha durmamız gerekecek.

19. yüzyılda Batı’da burjuva devrimlerinin başarısı ve burjuva düzenin yerleşmesi ölçüsünde, küçük mülk sahibi köylünün siyasal sahnede tutucu bir toplumsal kuvvet olarak kendini göstermeye başlaması tartışma götürmez açık bir tarihsel olgudur. Bir yandan burjuva devrimiyle tatmin edilmiş olması, öte yandan burjuva düzenin ilk yerleşme döneminde (özellikle feodal restorasyon çabalarına karşı) bu sürecin kırsal toplumsal dayanağını oluşturması, ve nihayet, yeni ve gelişmekte olan egemen bir sınıf olarak burjuvazinin iktisadi, siyasi, kültürel ve ideolojik gücü, küçük mülk sahibi köylülüğü bu yeni toplumsal düzene perçinlemiştir. Mülkü küçük bir toprak parçasından ibaret de olsa artık kendini mülk sahibi bir sınıf olarak

görmesi, bu sınıfın burjuva mülkiyet düzenine bağlanmasını alabildiğine kolaylaştırmış, onun tutuculuğunun iktisadi-toplumsal temelini oluşturmuştur. Bütün bunlar, bu temel üzerinde köylülüğün 19. yüzyıl Batı Avrupası’nda burjuva düzenin tutucu bir kuvveti olarak kendini göstermesi, açık ve anlaşılır şeylerdir.

Gelgelelim bu küçük köylü gerçeğinin yalnızca bir yönüdür. Geriye, geçmişe, kurulu düzene yönelik yönüdür. Daha önce, bizzat köylülüğün bu tutucu yönünü ve bunun iktisadi temelini en iyi biçimde ortaya koyan Marks’ın kendisinden hareketle gördük ki, aynı toplumsal gerçeğin temel önemde bir başka yönü daha var. Köylülüğün feodal kölelikten kurtuluşunu kolaylaştıran ya da sağlayan burjuvazi, kapitalist düzen koşullarında, bu kez kendisi köylülüğün karşısına yeni sömürücü sınıf olarak çıkar. Marks’ın kendi sözleriyle; başlangıçta, burjuva devriminin hemen ertesinde, *“devleti, defne dalları ile gübrelediği yeni açılmış küçük tarlaların savunmasını gözetmekle yükümlü bir nöbetçi yapan burjuva düzeni”*, çok geçmeden bu kez kendisi, *“onun kanını ve iliğini emen ve onları sermayenin simyacı kazanına atan bir vampir olmuştur.”* Tam da “küçük tarla ile temsil edilen toplumsal varlık koşulu”dur ki, küçük köylülüğü sermayenin çok yönlü ağır ve insafsız sömürsü ile yüzyüze bırakır; onun, köylülüğün, sermayeye köleliğinin ve sürekli yoksullaşmasının, kaçınılmaz yıkımının “en birinci nedeni haline gelir”. Bu olgu, küçük mülkiyetin oluşturduğu perde onun bunu görmesini bir hayli güçleştirse de, küçük köylünün gerçek çıkarlarının kapitalist düzenle ve burjuvazinin sınıf iktidarıyla artık temelden çeliştiğinin bir anlatımıdır.

Ve devrimci strateji ve politika açısından temel önemde olan nokta, işte tam da bu çerçevede kendini gösterir. Sözkonusu olan tam da, bu çelişkiden giderek, proletaryanın burjuvaziye karşı iktidar mücadelesine küçük köylünün desteğini kazanabilmektir. Bu elbette kolay bir iş değildir. Bunun ne denli zor ve çetrefil bir iş olduğunu, bizzat bu devrimci göreve döne döne işaret eden Marksizm’in kurucuları kendileri ortaya koymuşlardır. *“Mülkiyet sözü köylü için bir tılsımdır, sermaye şimdiye kadar bu tılsımla köylüyü büyülemiş ve bunu, köylüyü sanayi proletaryasına karşı kıskırtmak için bir bahane olarak kullanmıştır.”* (Marks). *“İşçi hareketinin doğuşundan beri, burjuvalar, Batı Avrupa’da, özellikle küçük toprak mülkiyetinin egemen olduğu yerlerde, sosyalist emekçileri, köylünün imgeleme yetkisine “paylaştırıcılar” görünümünü altında göstererek, onları kuşkulu ve iğrenç kılmakta güçlük çekmemişlerdir; onları, köylü mülkiyeti üzerine kurgular kuran tembel ve açgözlü kentliler olarak göstermek, burjuvalar için kolay olmuştur.”* (Engels)

Ama yine bizzat Marksizm’in kurucuları, “bunun hiç de üstesinden gelinemez bir şey” olmadığını, küçük mülk sahibi konumun beslediği ve burjuva düzenin özel bir çabayla sürekli güçlendirip kısıktırdığı bu “önyargılar”ın kırılabilceğini, dahası kırılması gerektiğini, ağırlığı olan bir köylü nüfus barındıran bir kapitalist ülkede köylü sorununun özünün tam da bu görevde somutlandığını açık biçimde ortaya koymuşlardır. Proletarya burjuvaziye karşı siyasal iktidar mücadelesinde emekçi köylülüğün desteğini kazanmak durumundadır. Marksizm’in iktisadi-toplumsal nedenlerini ortaya

koyarak yeterli açıklıkta gösterdiği gibi, bu olanaklıdır, dahası, proletaryanın devrimci zaferi için zorunlu bir iştir. Engels’in programatik makalesi üzerinde dururken bunu daha ayrıntılı olarak görme imkanıınız olacak.

Somutta 19. yüzyıl Fransası’nda gündeme gelen işçi devrimlerinin yenilgisinde köylülüğün doğrudan veya dolaylı rolüne gelince. Öncelikle belirtelim ki, bu da herşeyden önce tartışma götürmez ölçüde apaçık tarihsel bir olgudur. O çağda hala bir “köylü ülkesi” olan Fransa’da, Haziran Ayaklanması köylülüğün karşı tutumu ve Paris Komünü ise en azından köylülüğün düzenden yana edilgen tutumu nedeniyle, bu denli kolay yenilgiye uğrayabilmişlerdir. Bir başka ifadeyle, öteki temel nedenler yanında köylülüğün tutumu da bu iki işçi devriminin yenilgisinde temel bir rol oynamıştır. Bu böyle olmakla birlikte, bu tarihsel olayları ayrıntılı olarak irdeleyen ve proletaryanın kolay yenilgisinin özgül nedenlerini ortaya koyan Marksizm’in kurucuları, köylülüğün gösterdiği tutumun da özgül nedenlerini ortaya koymaya özen göstermişlerdir.

Daha önce, “üç aylık özgür bir bağlantı süresinin” olması durumunda Paris Komünü’nün köylülüğün desteğini kazanmasının kuvvetle muhtemel olduğunu, tam da bundan korktukları içindir ki, Versaycılar’ın Paris’e olağanüstü bir abluka uyguladıklarını Marks’ın kendi sözleri üzerinden görmüştük. Köylülüğün 1848 Devrimi’ni izleyen dönemde işçi sınıfına karşı takındığı düşmanca tutuma gelince, bunun da yine konu ile ilgili klasik yapıtlarda ayrıntılı bir tahlili vardır. Örneğin, *“1789 Devrimi, köylüleri feodal yükümlülüklerinden kurtarmakla işe başlamışken, 1848 Devrimi, gelişini sermayeyi tehlikeye sokmamak ve devlet mekanizmasının işleyişini güven altına almak için kırsal halk üzerine yıkılan bir vergi ile duyuruyordu”* diyen Marks, bunun anlamı ve sonuçları hakkında şunları söylemektedir:

“Geçici Hükümet, dolaysız dört vergi üzerine, frank başına 45 sentlik ek vergi koydu. Hükümet basını, Paris proletaryasını, bu verginin herşeyden önce büyük toprak mülkiyetine, Restorasyonun bağışladığı milyardların sahiplerine dokunacağına inandırmaya çalıştı. Ama, gerçekte, vergi herşeyden önce orta sınıfta, yani Fransız halkının büyük çoğunluğunu etkiliyordu. Şubat Devrimi’nin masraflarını ödemek zorunda kalanlar köylüler oldu: ve karşı-devrim başlıca eratını köylülerden sağladı. 45 sentlik vergi, Fransız köylüsü için bir ölüm kalım sorunu idi, köylü de, bunu, Cumhuriyet için bir ölüm kalım sorunu haline getirdi. Cumhuriyet, Fransız köylüsü için, bundan böyle 45 sentlik vergi demekti ve Paris proletaryasını, kendi sırtından keyif çatan bir savurgan olarak gördü.” (Fransa’da Sınıf Savaşları, s.56)

“Ve Paris proletaryasını, kendi sırtından keyif çatan bir savurgan olarak gördü”! Unutmayalım ki, 1848 Şubat Devrimi burjuvaziye iktidara getirmiş olsa da, geçici hükümet tamamen bir burjuva hükümet kimliği taşısa da, devrimi yapan işçi sınıfıydı ve tüm toplum da bunun böyle olduğunu çok iyi biliyordu. Ve köylülük, faturasını ödemek zorunda bırakıldığı devrimi “işçi devrimi” olarak algılıyor, doğal olarak kendi üzerine yıkılan sonuçlardan da bizzat işçi sınıfını sorumlu tutuyordu. Burjuva düzen güçlerinin sayısız manevraları bu algılamayı ayrıca pekiştirdiği içindir ki, köylülük Fransa proletaryasının Haziran yenilgisini

e köylü sorunu-7

Programının sorunları

(Devam)

sevinçle karşılayabilmiştir. Nitekim, sözkonusu olanın mutlak ve değişmez nedenlere dayalı genel bir sınıfsal tutum olmayıp, tersine, kendine özgü nedenlere dayalı bir tutum, bir davranış biçimi olduğunu da yine Marks'ın kendisi, değerlendirmelerinin devamında bize gösteriyor. Olayların sonraki seyrinin bu yanılsamayı kıran etkisinden söz ederken, örneğin şunları söylüyor:

"Bir kez proletarya geçici olarak sahneden uzaklaştırılıp burjuvazinin diktatörlüğü resmen tanınınca, durumları dayanılmaz bir hale geldiği ve burjuvaziye karşı muhalefetleri daha çetin olduğu ölçüde, burjuva toplumunun orta tabakaları için, küçük-burjuvazi ve köylülük için gittikçe proletaryaya daha çok yaklaşmak zorunluydu. Nasıl daha önce yoksulluklarının nedenini proletaryanın atılımında görmekten başka bir şey yapamıyorlardıysa, şimdi de yoksulluklarının nedenini yine proletaryanın yenilgisinde buluyorlardı." (age, s.67-68)

Burada, aynı genel toplumsal zemin üzerinde değişen siyasal koşulların yol açtığı yeni ve tümüyle farklı bir yönelişin sözü edilmektedir. Sorun hiçbir biçimde 19. yüzyıl Fransız tarihinin sonraki seyri içinde bunun ne ölçüde böyle olabildiği, bu tür bir yönelişin ne ölçüde güç kazandığı sorunu değildir. Sorunun özü, burjuva toplumunun aynı genel maddi zemini üzerinde, emekçi köylülüğün proletaryaya yakınlaşması için nesnel nedenlerin ve olanakların varlığıdır. Nitekim, tam da bu kolay yenilgilerin ve bunda köylülüğün takındığı tavrın derine inen tahlilidir ki, Marksizm'in kurucularını, proletaryanın emekçi köylülüğü kazanma olanağı ve zorunluluğu üzerinde daha bir dikkatle durmaya götürmüştür. Marks'ın bu olaylara ayrılmış temel eserleri üzerinden, bu çerçevede ulaşılan temel önemde sonuçları şimdiden görmüş bulunuyoruz. Engels'in, çok sonraki bir tarihte, sorunu tam da programatik bir çerçevede ortaya koyduğu temel metnini ise şimdi göreceğiz. Orta geçmeden önce, Marks'ın Bakunin'in *"Devlet ve Anarşi"* başlıklı kitabını vesile ederek söylediklerini de aktaralım:

"Böylece, Batı Avrupa'nın tüm ülkelerinde olduğu gibi köylülerin özel mülk sahibi olarak çok sayıda bulundukları yerde, hatta az çok büyük bir çoğunluk meydana getirdikleri yerde, İngiltere'de olduğu gibi, ortadan kalkmadıkları ve yerlerini tarım gündelikçilerine bırakmamış oldukları yerde şu olacaktır: ya köylüler her işçi devrimine karşı direnecekler ve onu başarısızlığa uğratacaklardır; şimdiye kadar Fransa'da yaptıkları gibi, ya da proletarya (...), hükümet olarak, köylünün durumunu doğrudan doğruya iyileştiren ve böylece onu devrim davasına kazanan önlemler almak zorunda kalacaktır."

Daha ilerde ise buna şunlar eklenmektedir: *"Proletaryanın en küçük yenme şansı olması için, köylüler için, en azından Fransız burjuvazisinin, kendi devrimi sırasında, zamanın Fransız köylüsü için yaptığını mutatis mutandis (gerekli değişikliklerle birlikte -ç.) yapabilecek durumda olması gerekir."* (Anarşizm ve Anarko Sendikalizm, Sol Yayınları, s.180-181)

Kapitalist evrimin Batılı emperyalist ülkelerde "köylü sorunu"nu kendi tarzında çözmüş olması olgusu, Marksizmin, daha özel olarak da Engels'in makalesinin köylülüğün tarihsel akibetine ilişkin teorik öngörülerinin açık bir doğrulanmasıdır. Marksizm, kapitalizme ilişkin genel gelişme yasalarının sanayi için olduğu kadar tarım için de geçerli olduğunu, tek farkın, bu yasaların tarımda karmaşık biçimler içinde kendine özgü bir tarzda işleminde yattığını, kapitalist evrimin tarımda sanayiye göre bir hayli ağır ve sancılı ilerlediğini ve sanayidekine benzer iktisadi-toplumsal sonuçlar ürettiğini, söyler. Bu teorik yaklaşım, tarımda küçük işletmenin ve genel olarak köylülüğün tarihsel akibetine de ışık tutar. Kapitalizm koşullarında küçük tarımsal işletme kaçınılmaz bir tarihsel akibetle yok olmaya mahkumdur.

Marks'ın bu sözleri 1875 tarihlidir. Yani Paris Komünü yenilgisini izleyen bir döneme aittir. Bu açıdan ayrıca dikkate değerdir. Tüm bunlardan çıkan kısa sonuç şudur: Köylülüğün 19. yüzyılın proleter devrimleri karşısında aldığı tutucu, düzen savunucusu tutumlar, Marksizm'in kurucularını bu toplumsal tabakayı küçümsemeye ya da onu burjuva düzenin sadık bir eklentisi olarak görmeye götürmesi bir yana, tersine, proletaryanın emekçi köylülüğü devrim davasına kazanma olanağı ve zorunluluğu üzerinde dikkatle durmaya yöneltmiştir. Oysa, İkinci Enternasyonal'in oportünist partileri, aynı tarihsel olayları köylülüğü devrime kazanmanın olanaksızlığına, onun kurulu düzenin tutucu bir eklentisi olduğunun tartışma götürmez bir kanıtına dönüştürmüşlerdir. Öte yandan ise, bizzat bu aynı olguyu, küçük köylünün desteğini kazanabilmenin tek olanaklı yolunun, mevcut düzen tabanı üzerinde onun geriye dönük özlemlerini ve isteklerini desteklemekten geçtiği iddiasına dayanak yapmaya çalışmışlar, böylece köylü sorununda genel olarak köylülüğü kazanma adı altında zengin köylü için de kabul edilebilir olan oportünist bir çizgi izlemişlerdir.

Açıkça görülebileceği gibi, gerek ilk sonuçlar gerekse bu ikinciler, birarada, tümü de devrim karşıtı oportünist sonuçlardır. Bu nedenlerdir ki, onlar, köylülüğü devrimci açıdan kazanma görevlerini hep ihmal etmişler ve ona yöneldiklerinde ise bunu tam da köylülüğün tutucu karakterini kaçınılmaz olarak güçlendirecek bir çizgide yapma yolunu tutmuşlardır. Bu son belirleme, bizi Engels'in köylü sorunu üzerine ünlü programatik metnine de dolaysız olarak bağlıyor. Zira Engels'in makalesinin kaleme alınmış olmasının nedeni tam da bu oportünist yönelime set çekme kaygısıdır. Sonuçta bu başarısızlık olarak kalsa da.

Engels'in programatik makalesinin teorik ve güncel önemi

Yine bazı ön hatırlatmalarla konuya girelim. Buraya kadarki anlatımda, Engels'in 1894 tarihli bu ünlü makalesinden her söz edişimizde, onu hep programatik bir makale olarak tanımladık. Bu elbette bir yorum değil, fakat makalenin kendi nesnel kapsam ve niteliğidir. Bir kere makalenin kaleme alınışının dolaysız

nedeni tam da tarım programının sorunlarıdır. Fransız Sosyalist Partisi 1892 Kongresi'nde oportünist yönde kabul ettiği ve 1894 Kongresi'nde daha da geliştirdiği tarım programında Marksizm'den belirgin biçimde ayrılmış, tarım ve köylü sorununda belirgin bir oportünist çizgiye kaymıştı. Alman Sosyal-Demokrat Partisi içinde de oportünist unsurlar, Fransız programından da aldıkları güçle, benzer bir programı 1894 Kongresi'nde SPD için önermişlerdi. SPD kongresi bunu o an için kabul etmemiş ve sorunu bir sonraki kongreye ertelemişti. İşte Engels, tam da bu gelişmeleri vesile etmiş, bir yandan Fransız programının belirgin oportünizmini sergilemek, öte yandan bunu Alman Partisinde revizyonistler önderliğinde kendini gösteren eğilimin yolunu kesmek için kullanmak üzere sözkonusu makaleyi kaleme almıştı. Tarım programı tartışmalarını vesile ederek kaleme alınmış bir makalenin ise, marksist bir tarım programının temel teorik dayanaklarını ortaya koyması; işçi sınıfının, modern burjuva toplumunun kırsal alanında var olan çeşitli toplumsal kategorilere karşı izleyeceği devrimci siyasetin temel esaslarını formüle etmesi için doğası gereğidir.

Bu açıdan Engels'in makalesi, kapitalist bir ülkenin kırsal katmanlarını konu alacak her tarım programı için büyük bir teorik önem taşımaktadır. Şöyle de diyebiliriz; bu makale, kapitalist bir ülkede ve proleter devrimi döneminde, proletarya partisinin tarım ve köylü sorunundaki strateji ve taktiğinin **teorik temellerini** vermektedir. Bu strateji ve taktiğin elbette her ülkeye ve her tarihsel duruma göre değişecek olan özel ya da özgün karakterini değil, fakat genel teorik esaslarını vermektedir. Bu, gözönünde bulundurmamız gereken ilk noktadır.

İkincisi, Engels'in makalesi, proletarya devrimi döneminin yanısıra proletarya diktatörlüğünün başlangıç döneminde köylülüğün farklı katmanlarına karşı izlenecek politikanın da esaslarını vermektedir. Bunu daha önce de ifade etmiş, bu makalenin Ekim Devrimi'nin ardından Sovyet Rusya'da kazandığı özel öneme dikkat çekmiştik.

Üçüncüsü, Engels'in makalesi, özgün içeriği ile 19. yüzyılın sonundaki Fransa'yı ve Almanya'yı, bu ülkelerdeki köylü sorununu ele alıyor. Bu tarihlerde bu her iki ülke de, kapitalist gelişmede büyük mesafeler almış ve kapitalist gelişmenin emperyalist aşamasına ulaşmış olmakla birlikte, kırsal alanda hala önemli bir köylü nüfusu barındırıyorlardı. Dolayısıyla bu köylü nüfusun emekçi tabakalarını kazanmanın, öteki bir kısmını tarafsızlaştırmanın, proletarya devriminin zaferi bakımından apayrı bir önemi vardı. (Marks ve Engels'in konuya ilişkin açık tutumlarına ve tüm uyarılarına rağmen İkinci Enternasyonal'in oportünist partilerinin bunu ihmal etmelerinin yarattığı sonuçlar emperyalist savaş sonrasının Avrupa'sında yaşanan olaylarla görüldü.)

Fransa'da 1896'da, demek ki hemen hemen Engels'in makalesinin kaleme alındığı tarihte, toplam faal nüfusun %45'i hala kırlarda tarımsal işlerde çalışıyordu. Aynı sıralarda (1895) Almanya'da ise bu oran %40 civarındaydı. Bu rakamlar, bu ülkelerin 19.

yüzyılın ikinci yarısında kapitalist gelişmede sağladıkları muazzam gelişmeyi gösteriyor olsalar da, aynı zamanda, çalışan nüfusun önemli bir ağırlığının hala kırsal alanda bulunduğuna da tanıklık etmektedir. Bu oran, kapitalizmin tarımda kendine özgü yavaş ve sancılı gelişmesinin bir sonucu olarak zamanla sürekli azalsa da, Almanya'da ve Fransa'da köylülük ve dolayısıyla “köylü sorunu”, ikinci emperyalist savaş sonrasında kadar görece önemini hep korudu. Fakat bugün, 1990'larda, bu ülkelerde “köylülük” ve “köylü sorunu” ne durumda acaba?

Bunu 1990 yılına ait şu rakamlar üzerinden kestirebiliriz: Birleşme öncesinde Federal Almanya'da, toplam çalışan nüfus içinde tarımda çalışan nüfusun payı, %3.4'e düşmüş durumdaydı. (Bu oran 1970 ve 1980 yıllarında sırası ile %8.6 ve %5.6 idi.) Yine 1990 rakamlarına göre, Fransa'da, toplam çalışan nüfus içerisinde tarımda çalışan nüfusun pay oranı %6.1'e düşmüş durumda (Fransa'da bu oran 1970'te %13.5 ve 1980'de %8.7 idi.) 1990 için aynı rakamlar İngiltere için %2.1, ABD için %2.8, Japonya için %7.2 ve Kanada için %4.2 şeklindedir. (*Yaşadığımız Dünya 1992/Ekonomik ve Jeopolitik Yıllık*, Metis Yayınları)

Bu rakamların toplumsal-iktisadi anlamı, bu ülkelerde tarımın artık tamamen modern bir kapitalist sanayi haline geldiği, bu iktisadi gelişmeye bağlı olarak da artık köylülüğün tümden, ya da hemen hemen tümden silindiğidir. Oysa yüzyılın başında “köylü sorunu”nu bu tarzda çözmüş tek ülke İngiltere idi. 16. yüzyılın son çeyreğinde başlayan ve tam 400 yıl boyunca köylülüğün acımasız bir biçimde yıkımı olarak işleyen süreç, 20. yüzyıla ulaşıldığında, köylülüğü İngiliz toplum yaşamından silip süpürmüştü. Daha o zamanlar İngiltere'de tarımsal nüfus toprak sahipleri, kapitalist çiftçiler ve tarım işçilerinden oluşuyordu. Bugün, 20. yüzyılın sonunda, bu durum öteki çok gelişmiş kapitalist ülkeler için de genelleşmiştir.

Bu son olgunun, burada, Engels'in programatik makalesi çerçevesinde, bizim için iki açıdan özel önemi var. İlkin, “*Fransa ve Almanya'da Köylü Sorunu*”nda konulmuş çerçeve, kapitalist gelişmenin sonucu olarak bugün artık “köylü sorunu”nu hemen hemen tamamen geride bırakmış bu ülkeler için değil, fakat Türkiye gibi orta düzeyde gelişmiş kapitalist ülkeler için bir anlam taşımaktadır. %36'lık kırsal nüfusu ve %40'ın altına düşmüş tarımsal istihdamıyla bugünün Türkiye'si ile, ona benzer bir kapitalist gelişme aşamasında olan öteki ülkeler, bu sınırlar içinde, yüzyılın başındaki Batı ülkelerinin kent-kır ve sanayi-tarım nüfusu dengesini yansıtmaktadırlar. Önemle yineliyoruz, yalnızca bu genel çerçeve içinde anlaşılması gereken bir karşılaştırmadır bu. Yani kapitalist gelişmede tarımsal ilişkileri de kapsamak üzere önemli bir mesafe almış olmakla birlikte, hala önemli bir kırsal nüfus ve bu çerçevede hala görece önemini koruyan bir köylü sorununu barındırıyor olma sınırları içinde bir karşılaştırmadır bu. Bunun ötesindeki çok şeyin farklı bir kapsam ve nitelikte olduğunu, bu ülkeler arasında bunu aşan karşılaştırmalara gitmenin anlamsızlığını ve olanaksızlığını belirtmeye gerek bile yok. Bu ilk noktadan çıkan sonucun Engels'in koyduğu teorik çerçevenin bizim gibi ülkeler için bugün taşıdığı özel önem olduğunu bir kez daha yineleyelim.

İkinci noktaya gelince. Kapitalist evrimin Batılı emperyalist ülkelerde “köylü sorunu”nu kendi tarzında çözmüş olması olgusu, Marksizmin, daha özel olarak da Engels'in makalesinin köylülüğün tarihsel akibetine ilişkin teorik öngörülerinin açık bir doğrulanmasıdır. Marksizm, kapitalizme ilişkin genel gelişme yasalarının sanayi için olduğu kadar tarım için de geçerli olduğunu, tek farkın, bu yasaların tarımda karmaşık biçimler içinde kendine özgü bir tarzda işleminde yattığını, kapitalist evrimin tarımda sanayiye göre bir hayli ağır ve sancılı ilerlediğini ve sanayidekine benzer iktisadi-toplumsal sonuçlar ürettiğini, söyler. Bu teorik yaklaşım, tarımda küçük işletmenin ve genel olarak köylülüğün tarihsel akibetine de ışık tutar. Kapitalizm koşullarında küçük tarımsal işletme kaçınılmaz bir tarihsel akibetle yok olmaya mahkumdur. Küçük köylü, kapitalizm koşullarında, geçmişin kalıntısı ve geleceğin

proleteridir. Ya kapitalizm tarafından iflasa sürüklenerek proleterleştirilecek, ya da böyle bir süreç tamamlanmadan proletarya devrimi ve sosyalizm tarafından kurtarılacaktır.

Tüm bunlar, Engels'in makalesinin de temel fikirleridir ve bize emekçi köylüye karşı izlenecek politikanın teorik çerçevesini vermektedir. Engels, daha makalesinin girişinde şunları söyler: “*Kapitalist üretim biçiminin gelişmesi, küçük tarımsal işletmeye ölüm yumruğunu indirdi. Küçük tarımsal işletme, karşı konmaz bir biçimde çöküyor, ölüyor.*” Aynı konuda daha ileride söylenenler ise şöyle: “... *partimizin ödevi, köylülere, kapitalizm iktidarda olacağı sürece, o mutsuz durumlarını durup dinlenmeden açıklamak; küçük mülkiyetlerini, küçük mülkiyet olarak korumasının kesenkes olanaksız olduğunu, büyük kapitalist üretimin, tıpkı bir demiryolunun bir elarabasını ezdiği gibi, onların o güçsüz ve günü geçmiş küçük işletmeleri üzerinden geçmesinin kaçınılmaz bulunduğunu onlara göstermektir.*”

Batılı kapitalist ülkelerin bütün bir 20. yüzyılı kaplayan evrimi, bu evrimin tarımdaki sonuçları, Marksizmin teorik öngörülerinin açık bir doğrulanmasıdır. Oysa Engels'in yukarıdaki sözlerinin yer aldığı makaleyi hemen izleyen yıllarda, özellikle Alman Sosyal-Demokrat Partisi içinde yuvalanmış revizyonistler, kapitalizme ilişkin genel gelişme yasalarının tarıma uygulanamayacağını iddia ediyorlar, bunu, küçük işletmenin “dayanıklılığı”, “yaşama gücü”, “ekonomik elverişliliği” vb. türden gerici teorilerine dayanak yapıyorlardı. Tarih bu gerici teorilerin temelsizliğini, kapitalist gelişmenin tarımsal küçük işletmeye hazırladığı tarihsel akibeti gösterdi. Küçük işletmeye inen “ölüm yumruğu”, “karşı konmaz bir biçimde”, onu çöküşe ve ölüme götürdü. Almanya gibi, daha o zamandan tarımsal küçük işletmenin yanısıra büyük toprak mülkiyetinin de yaygın olduğu bir ülkeyi bir yana bırakalım. Fransa'yı, “küçük köylü iktisadının bu klasik ülkesi” (Engels) ile yüzyılın başında hala bir “özgür küçük çiftçiler” ülkesi sayılan ABD'yi alalım. İlkinde, yüzyılın başında tarımsal istihdamın genel istihdam içindeki payı %46 idi, bugün %5'in altına indi ya da inmek üzere (1990'da %6.1). Belli ki bir zamanların küçük köylüler yığını zamanla yığın halinde iflasa sürüklendiler ve proleterleştiler. 1955'de Fransa'da 2.300.000 tarımsal işletme vardı. 35 yıl sonra, 1990'da bu sayı 924.000'e imişti. 2000 yılında 350.000'e düşmesi bekleniyor. Avrupa tekelleri bu süreçleri artık Avrupa düzeyinde planlıyor ve özel tarımsal politikalarla gerçekleştiriyorlar. Yoksullaşma ve yıkım süreçlerinin yeni adayı durumundaki Fransız çiftçilerinin buna karşı sık sık direnmeleri “kaçınılmaz” sonucu engelleyemiyor. Yüzyılın başında “özgür küçük çiftçiler ülkesi” sayılan ABD'ye gelince. 1935 yılında bu ülkede 6-8 milyon olan tarımsal çiftlik sayısı 1982'de 2.2 milyona imiştir. Bu yarım yüzyıl içinde her üç çiftçiden ikisinin yıkıma uğradığını, tarımda toprak ve sermaye temerküzünün muazzam boyutlar kazandığını gösterir. Aradan geçen şu son 15 yıl içinde yaşanan azalmayı ise bilmiyoruz. (1990 yılında %3.6 olan tarımsal istihdam 1990'da 2.8 imişti. Bu bir fikir verebilir.)

Eğer sorun yalnızca yüzyılın başında bazı Alman ve öteki ülkeler revizyonistlerinin gerici teorilerinin temelsizliğini göstermekten ibaret olsaydı, bütün bunları anmaya değmezdi. Gelgelelim tıpkı Engels'in makalesinin kendisi gibi, “dayanıklılık” teorisini çerçevesindeki bazı tartışmaların da bizim için, bugünün Türkiye'si için, son derece güncel bir önemi ve anlamı var. Bugünün Türkiye'sinde tarımsal konularda “uzman” ya da “araştırmacı” sıfatı taşıyan birçok solcu akademisyen yüzyıl öncesine ait bu gerici teorileri olduğu gibi yineliyorlar. (12 Eylül'le birlikte böylelerinin sayısı daha da arttı.) “Dayanıklılık” teorisinin bu savunucuları, Türkiye tarımına küçük işletmelerin egemen olduğunu ve bu küçük işletmenin yalnızca tarımda kapitalist gelişmeye kapalı olmakla kalmadığını, ve dahası, onun genel kapitalist etkilere karşı da son derece dayanıklı ve genel kapitalist yapıyla “uyum sağlama yeteneğinde” olduğunu ileri sürüyorlar. Böyle bir iddia sözünü sayılamaz, gereken Korkut Boratav, işi 24 Ocak Kararları'nı izleyen neo-

liberal politikaların, genel olarak '80'li yılların sömürü ve soygun politikalarının bu “dayanıklılığı” ve “uyum yeteneğini” ayrıca sınadığını ve kanıtladığını iddia etmeye vardırabilmektedir.

Siyasal iktidarın fethi ve köylü sorunu

Engels'in makalesi, herşeyden önce, görece ağırlığa sahip köylü bir nüfus barındıran her ülkede köylü sorununun taşıdığı özel öneme yapılan vurgularla başlar. Daha ilk satırlarda şunları okuyoruz: “*Burjuva ve gerici partiler, sosyalistler arasında köylü sorununu birdenbire ve her yerde gündemde görmekle olağanüstü bir şaşkınlığa düşüyorlar. Aslında bu işin uzun zamandan beri böyle olmamasına şaşmak daha doğru olurdu.*” (*Köylüler Savaşı Üzerine*, Sol Yayınları, s.133)

“Aslında bu işin uzun zamandan beri böyle olmasına şaşmak”, ilkin bu sorunun taşıdığı öneme kuvvetli bir vurgudur; ve ikinci olarak, dönemin sosyalist partilerinin “uzun zamandır” bu soruna ilgisiz kaldıklarının, bu sorunu ihmal ettiklerinin altının çizilmesidir. Bunu Engels'ten marksist eğilimli bu partilere yöneltilmiş bir eleştiri saymamız gerekir. Bu ilgisizlik ve ihmalde Marksizmin kendi kusuru olamaz; zira Marks'ın köylü sorununun Fransa için taşıdığı önem hakkında bizzat Fransa'daki sınıf savaşımaları deneyimi üzerinden söylediklerini biliyoruz. Aynı şekilde, örneğin Engels'in, 1870'te yeni bir Almanca baskısı yapılan “*Köylüler Savaşı*”na yadsığı *Önsöz*'de, köylü sorununun Almanya'da taşıdığı önem ve “Alman halkının çoğunluğunu oluşturmaktan” henüz çok uzak olan Alman proletaryasının kendisine temel müttefik olarak köylülüğü (somutta “küçük köylülüğü, “çünkü büyükleri burjuvaziye katılır”) kazanma zorunluluğu üzerine yazdıklarını biliyoruz. (age, s.17-20)

Devam edelim. Sosyalist işçi partilerinin Batı Avrupa'da gitgide güçlendiklerine dikkat çeken Engels, sözlerini bir kez daha köylü sorununun taşıdığı öneme bağlıyor: “*Siyasal iktidarın sosyalist parti tarafından fethi, gitgide daha yakın görünüyor. Ama siyasal iktidarı fethetmesi için, bu partinin önce kentten tarlalara geçmesi, kırdaki bir güç durumuna gelmesi gerekiyor.*” (age, s.135) Bu sözlerde, işçi sınıfı için köylülüğü kazanmanın, devrimci iktidar mücadelesinin, bu mücadelenin başarısının temel bir koşulu olarak formüle edildiğini görüyoruz. Bunu sosyalist iktidar hedefi çerçevesinde işçi-köylü ittifakının dile getirilişi olarak da anlayabiliriz. Hatırlanacağı gibi, Marks'ın Fransız deneyimi üzerinden formüle ettiği temel fikir de buydu.

Engels, makalesinin girişini şu sözlerle noktalıyor: “... *bu parti* (sosyalist parti), *ikiyüzlü savunucularının elleri arasında yıkıma adanmış köylüyü, onu sanayi işçisinin edilgin düşmanı durumundan, etkin düşmanı durumuna dönüştürmelerine kadar, kendi haline bırakmalı mıdır? Ve böylece, köylü sorununun özüne gelmiş bulunuyoruz.*” (s.135)

Köylülüğün “ikiyüzlü savunucuları” genelde burjuvazi, daha özel planda ise köylülüğü aldatma ve etkileme imkanları geniş olan büyük toprak sahipleridir. Bu etki sayesinde, normal koşullarda emekçi köylülüğü proletaryanın “edilgin bir düşmanı” halinde tutmayı başaran bu gerici sınıflar, sınıf savaşımının sertleşmesine bağlı olarak, özellikle de devrimci dönemlerde, mülkiyet duygusunu (ve mülkiyetini kaybetme korkusunu) körükleyerek, köylülüğü proletaryanın “edilgin düşmanı durumundan, etkin düşmanı durumuna dönüştürme”ye çalışırlar, ve Batı'daki tarihsel olayların açıkça gösterdiği gibi, birçok durumda bunu başarırlar da. Engels, bunu engellemeyi, daha da ötesi köylülüğü bu gerici sınıflara karşı proletaryanın devrimci bir müttefiği olarak kazanmayı, kapitalist bir ülkede “köylü sorununun özü” olarak değerlendiriyor. Engels'in sorunu bu ortaya koyuşunun taşıdığı büyük tarihsel ve politik önemi birinci emperyalist savaş izleyen devrimci kaynaşmalar dönemi ile onu izleyen faşizmin güçlenme süreçleri apaçık biçimde gösterdiler. Belirtmeye gerek yok ki, olumsuz pratikler üzerinden. Zira Batı'nın sözde sosyalist partileri emekçi köylülüğü kazanmayı küçümsediler ve ihmal ettiler ve bu sayededir ki, sınıf savaşımının kritik

dönemeçlerinde, gerici sınıflar, çoğu durumda köylülüğü devrimci kent proletaryasına karşı bir tutum içine çekebildiler. En azından köylülüğün edilgen tutumu karşı-devrimci sınıfların işçi sınıfının devrimci girişimlerini yenilgiye uğratmalarını kolaylaştırdı. Bunları daha sonra Alman, Avusturya ve Macar devrimleri deneyimleri üzerinden, kısaca da olsa görmemiz gerekecek. Almanya'da ve İtalya'da, yanısıra kısmen İspanya'da köylülüğün faşizmin güçlenmesine ve iktidar olmasına alet edildiği de bir başka tarihsel olgudur, ki buna da kısaca değinmek gerekecek. Bu tarihsel deneyimlerin de ışığında, bu sorunun, Türkiye gibi köylülüğün göreceli bir ağırlık taşıdığı ve büyük bir bölümüyle halen gericiliğin ideolojik-politik denetimi altında bulunduğu kapitalist bir ülkede taşıdığı özel önemi belirtmeye gerek bile yok.

Engels'in ortaya koyduğu teorik esaslara girmeden önce, onun, köylü sorununu devrimci bir açıdan ele almak yerine, bu soruna parlamenter çalışma ve mücadelenin gündelik ihtiyaçları içinde yaklaşan ve böylece kaba bir oportünizme batan Fransız partisine yönelttiği eleştirilere de kısaca değinmemiz gerekiyor. Engels önce iğneleyici bir gözlemlerle bulunuyor: *"Bir konuda, Fransız arkadaşlarımız kesinkes haklı: Fransa'da küçük köylüye karşı dayanıklı bir devrim yapılamaz. Sadece, bize köylüleri davaya kazanmak için gereğince davranmış gibi görünmüyorlar."* (s.147) Köylülüğe ani ve heyecanlı yönelişlerini sözde "dayanıklı bir devrim" kaygısına bağlayan Fransız sosyalistleri, gerçekte, sorunu, seçim mücadelelerinin dar reformist çerçevesi içine sıkıştırıyorlardı. Emekçi köylülüğü devrim için kazanmak demek, sorunu stratejik bir perspektif içinde, bunun gerektirdiği teorik özen ve pratik sabır çerçevesinde bakmak demektir. Böyle bir durumda, devrimci bir parti, kısa dönemli çıkarlar ve bunun zorladığı kolaycı ve faydacı tutumlarla hareket etmez. Oysa dönemin Fransız partisinin tavrı bunun tam tersiydi. 1892'de ortaya koyduğu oportünist program onun kırsal seçmen içindeki desteğini güçlendirdince, Engels'in sözleriyle, "onu tarımçıların beğenisine daha da iyi uydurma zorunluluğu duyuldu". İlk programında (1892) küçük köylünün geriye dönük özelemlerine ve kurulu düzen çerçevesindeki çıkarlarına tavizler veren parti, bu kez işi orta ve zengin köylülüğün kurulu düzen çerçevesindeki çıkarlarına programında (1894) yer vermeye götürdü. Parlamenter kaygılarla geliştirilen bu oportünist tutum köylü sorununda devrimci stratejik bakışı yitirmekten başka bir anlama gelmiyordu. Bu tehlikeli oportünist tutuma karşı Engels'in ortaya koyduğu perspektif, köylü sorununda reformist-parlamentarist politikaya karşı devrime dayalı bir perspektifin veciz bir ifadesinden başka bir şey değildir. İşte Engels'in bu çerçevede söyledikleri:

"Şunu açık yürekle söyleyelim: İktisadi durumuna, eğitime, ve burjuva basın ile büyük toprak sahipleri tarafından beslenen tek başına yaşama biçimine dayanan önyargıları nedeniyle, bir küçük köylüler yığını bugünden yarına ancak ona tutamayacağımızı bildiğimiz vaadlerde bulunarak kazanabiliriz. (...)

"Ama bizim çıkarımız, vaadlerimizi tutamayınca, bizi bugünden yarına bırakıp gitmesi için, küçük köylüyü bugünden yarına kazanmakta değil. Bizden küçük toprak mülkiyetini sürdürmemizi isteyen köylüyü, hiç bir zaman, sonuna kadar patron olarak kalmak isteyen küçük patrone daha çok arkadaş edinemeyiz. Bu insanların yeri, Yahudi düşmanlarının yanındır. Bırakın onları, onların yanına, küçük işletmelerin kurtulacağı vaadini işletmeye gitsinler; orada bu cıfcaflı sözlerin kaç para ettiğini, ve onların cennetini dolduran kemanların ne havalar çaldıklarını öğrenecekleri zaman, daha güvenillir insanlar olduklarımızı, sayıları gitgide büyüyerek, anlayacaklardır." (s.147-148)

(Devam edecek...)

Marksizm-Leninizmde köylü sorunu

Siyasal iktidarın fethi ve köylü sorunu

Friedrich ENGELS

Burjuva ve gerici partiler, sosyalistler arasında köylü sorununu birdenbire ve her yerde gündemde görmekle olağanüstü bir şaşkınlığa düşüyorlar. Aslında bu işin uzun zamandan beri böyle olmamasına şaşmak daha doğru olurdu. İrlanda'dan Sicilya'ya, Andalusya'dan Rusya ve Bulgaristan'a kadar, köylü, nüfusun, üretimin ve siyasal iktidarın çok önemli bir etkenidir. Sadece Batı Avrupanın iki bölgesi, bir ayrıklama oluşturur. Büyük-Britanya'da, büyük toprak mülkiyeti ile büyük tarım, toprağı kendi hesabına işleyen köylüyü tamamen ortadan kaldırmışlardır. Prusya'nın, Elbe'nin doğusundaki bölümünde de, aynı süreç yüzyıllardan beri sürer, ve orada da, gitgide, köylü ya "kovulmuş", ya da iktisadi bakımdan arka plana atılmıştır.

Bugüne kadar, köylü, siyasal bir etken olarak, kendini sadece tarla yaşamının yalnızlığına dayanan iç sönüklüğü ile göstermiştir. Nüfusun büyük yığınının bu iç sönüklüğü, sadece Paris ve Roma parlamenter bozulmuşluğunun değil ama Rus despotluğunun da en güçlü dayanağını oluşturur. Ama hiç de üstesinden gelinemez bir şey değildir. İşçi hareketinin doğuşundan beri, burjuvalar, Batı Avrupa'da, özellikle küçük toprak mülkiyetinin egemen olduğu yerlerde, sosyalist emekçileri, köylülerin imgeleme yetkisine "paylaştırıcılar" görünümünü altında göstererek, onları kuşkulu ve iğrenç kılmakta güçlük çekmemişlerdir; onları, köylü mülkiyeti üzerine kurgular kuran tembel ve açgözlü kentliler olarak göstermek, burjuvalar için kolay olmuştur. 1848 Şubat Devrimi'nin bulanık sosyalist özelemleri, Fransız köylülerinin gerici oy pusulaları sayesinde hızla silinip süpürülmüşlerdir. Dinginliğe sahip olmak isteyen köylü, anılarının hazinesinden köylülerin imparatoru Napoleon efsanesini çıkardı, ve ikinci İmparatorluğu kurdu. Köylülerin bu marifetinin Fransız halkına nelere malolduğunu biliyoruz; Fransız halkı bugün bile bunun sonuçlarının acısını çekiyor.

Ama o çağdan bu yana, çok şey değişti. Kapitalist üretim biçiminin gelişmesi, küçük tarımsal işletmeye ölüm yurduğunu indirdi. Küçük tarımsal işletme, karşı konmaz bir biçimde çöküyor, ölüyor. Kuzey ve Güney Amerika ile Hindistan'ın rekabeti, Avrupa pazarını ucuz tahıl baskınına boğdu; hem de öylesine ucuz ki, hiç bir yerli üretici, yabancı rakipleri ile savaşıma giremiyor. Büyük toprak sahibi ile küçük köylü, göz göre göre yıkıma uğramalarını, her ikisi de aynı gözle görmektedirler. Ve her ikisi de toprak sahibi ve köylü olduklarından, büyük toprak sahibi, kendini küçük köylü çıkarlarının savunucusu olarak gösteriyor, ve o da -genel olarak- onu öyle kabul ediyor.

Bununla birlikte, Batı, güçlü bir sosyalist işçi partisinin geliştiğini de görmüştür. Şubat Devrimi çağının karanlık önsezi ve duyguları, tüm bilimsel gereklikleri yanıtlayan, belgin ve elle tutulur istemleri kapsayan bir program durumuna gelmek üzere, durulaşmış, gelişmiş, derinleşmişlerdir. Bu istemler, durmadan artan bir sayıdaki sosyalist milletvekili tarafından, Alman, Fransız, Belçika Parlamentolarında orunlanmışlardır. Siyasal iktidarın sosyalist parti tarafından fethi, gitgide daha yakın görünüyor. Ama siyasal iktidarı fethetmesi için, bu partinin önce kentten tarlalara geçmesi, kırdı bir güç durumuna gelmesi gerekiyor. Bütün öbür partiler üzerinde, iktisadi nedenleri siyasal sonuçlara bağlayan sıkı ilişkiyi açıkça görme üstünlüğüne sahip olan, kuzu postu altında saklanan kurdun, köylünün o patavatsız dostunun, büyük toprak sahibinin maskesini de uzun zamandan beri yüzünden çıkarmış bulunan bu parti, ikiyüzlü savunucularının elleri arasında yıkıma adanmış köylüyü, onu sanayi işçisinin edilgin düşmanı durumundan, etkin düşmanı durumuna dönüştürmelerine kadar, kendi haline bırakmalı mıdır? Ve böylece, köylü sorununun özüne gelmiş bulunuyoruz.

I

Kendisine yönelebileceğimiz tarımsal nüfus, çeşitli bölgelere göre daha da değişken, çok farklı öğelerden bileşmiştir.

(...) Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Peki, kırsal nüfusun bu bölüntüleri arasında, sosyal-demokrat partinin kazanabileceği bölüntüler hangileridir? Bu sorunu elbette ancak ana çizgileri içinde irdeliyoruz. Ancak en göze çarpan biçimleri gözönünde tutuyoruz: aracı aşamalar ve karma toplumsal nüfuslarla uğraşmak için yerimiz eksik.

Küçük köylüden başlayalım. Küçük köylü, genellikle, Batı Avrupa için, sadece tüm köylülerin en önemlisi olmakla kalmaz, ayrıca tüm bu sorun bakımından bize bunluklu örneği (*cas critique*) de sağlar. Eğer küçük köylü karşısındaki konumumuzu saptarsak, kırsal nüfusun öbür öğeleri karşısındaki tutumumuzu belirlememizi sağlayan işaret noktasına da sahip oluruz.

Küçük köylüden, burada, onun ailesi ile birlikte düzenli olarak işleyebileceğinden daha büyük, ve ailenin beslenmesi için zorunlu olandan da daha küçük olmayan bir toprak parçasının sahibi ya da kiracısını -özellikle sahibini- anlıyoruz. Öyleyse bu küçük köylü, küçük zanaatçı gibi, modern proleterden, çalışma araçlarını henüz elinde bulundurması bakımından ayrılan bir emekçi, yani aşılmış bir üretim biçiminin bir kalıntısıdır. Kendi atası olan serf, ya da çok ayrıksın bir biçimde özgür, ama haraç ve angaryaya bağlanmış köylüden, üç bakımdan ayrılır. İlk, Fransız Devrimi, onu, beyine borçlu bulunduğu feodal yükümlülük ve hizmetlerden kurtarmış, ve çoğu durumda, hiç olmazsa Ren'in sol kıyısında, toprağını onun kendi mülkiyetine vermiştir. -İkinci olarak, özerkli ortaklığın (*communaute*) korumasını yitirmiştir. Böylece eski ortaklıktaki (Mark -ç.) yararlanma payından yoksun kalmıştır. Ortaklaşa toprak, ya eski bey, ya da Roma hukukuna dayanan "aydın" bürokratik bir yasama tarafından elçabukluğuna getirilmiştir. Böylece küçük köylü, ot ve saman satınalmaksızın davarını besleme olanağından yoksun kalmış bulunduğunu görür. Ama iktisadi bakımdan, ortaklaşa topraktan yararlanma haklarının yitirilmesi, feodal yükümlülüklerin ortadan kalkmasını, hem de çoğuyla, ödünler. Çift hayvanlarını besleyemeyen köylülerin sayısı durmadan artar. Üçüncü olarak, bugünkü köylü, bir de eski üretken çalışmanın yarısını yitirmekle ayırdedilir. Eskiden o, ailesi ile birlikte, çok büyük bir bölümünü kendi üretmiş bulunduğu hammadde yardımıyla, gereksindiği sımai ürünleri kendi üretiyordu. Gene de eksik kalan şey tarım dışında bir iş daha yapan ve çoğu zaman ücretleri trampa ya da karşılıklı hizmetler yoluyla ödenmiş bulunan köy komşuları tarafından sağlanıyordu. Aile, ve hele köy, kendi kendilerine yetiyorlar, ve kendileri için gerekli olan şeylerin hemen hepsini üretiyorlardı. Hemen hemen arı durumundaki doğal ekonomiydi bu, para hemen hiç kullanılmıyordu. Kapitalist üretim, parasal iktisat ve büyük sanayi aracıyla, bu duruma son verdi. Ama eğer ortaklaşa topraktan yararlanma, bunun varlığının temel bir koşulu idiyse, bir sanayiin ikincil pratiği de bir başka temel koşulu idi. Böylece köylü gitgide daha aşağı düştü. Vergiler, kötü hasatlar, paylaşmalar, duruşmalar, köylüleri birbirleri arkasına tefecinin ocağına düşürürler, borçlanma, herbiri için, gitgide daha genel ve gitgide daha büyük bir şey olur; kısacası, bizim küçük köylümüz, aşılmış bir üretim biçiminin her tür kalıntısı gibi, çaresiz bir biçimde yıkıma mahkumdur. Gelecekteki bir proleterdir.

Bu bakımdan, sosyalist propagandayı can kulağı ile dinlemesi gerekir. Ama içine işlemiş bulunan mülkiyet duygusu, onu henüz bundan alıkoyar. Kendi küçük toprak parçasını korumak için ne kadar sert bir biçimde savaşım verme zorunda kalır, umutsuzluk onu oraya ne kadar sıkı bir biçimde kenetlerse, toprak mülkiyetinin ortaklaşa mülkiyete geçirilmesinden sözeden sosyal-demokrat da, ona o kadar, tıpkı tefeci ve avukat gibi tehlikeli bir düşman olarak görünür. Sosyal-demokrasi bu önyargıyı nasıl yokedebilir? Kendi kendine ihanet etmeksizin ölmekte olan küçük köylüye ne verebilir? (...)

Fransa'da ve Almanya'da Köylü Sorunu (Köylüler Savaşı içinde, Sol Yayınları, s.133-137)

Halkçı devrimciliğin eleştirisi

Kitle hareketine devrimci önderlik sorunu üzerine-4

DHKP-C aslında eleştirilerimizi anlamak için, PKK ve Kürt ulusal mücadelesine bakmalıdır. Öncü ile sınıfın-topluman, özne ile nesnenin rolü konusundaki bakışını düzeltmek için gereklidir bu. DHKP-C kitleleştikçe ilerleme olanaklarını yitirdi. Zira küçük-burjuva zeminde alınabilecek devrimci mesafenin bir sınırı vardı. Bu çerçevede alınan her mesafe alınabilecek mesafeyi azalttı. Daha ileri bir devrimci yol almak için, devrimci iktidar için, başka bir sınıfa ve başka bir devrimci akıma, yani devrimci işçi hareketine ve komünist işçi partisine ihtiyaç vardı.

DHKP-C'nin zorlanmaya bulunduğu çözüm:
"Halk Anayasası" ve "Halk Meclisleri"

Burada Devrimci Yol'dan kopuşunu '75-'78 arasında sertleşen mücadele ve yükseliş koşullarına borçlu olan DHKP-C'nin, "Halk Anayasası" yönelimi ile kendi dayandığı toplumsal temelin '90'lardaki evrimi arasındaki bağı ele alacağız

DHKP-C'yi küçük-burjuvazinin devrimci temsilcisi bir ana akım olarak tanımladığımız biliniyor. Ana akımların ideolojik evrimi temsil ettiği sınıfların eğiliminden ayrı düşünülemez. DHKP-C '80 sonrasında bitti denilen devrimci kitle enerjisini ayağa kaldırdı ve onunla beraber kalktı. Ama DHKP-C'nin '75-'80 sürecini tekrarlayabilme şansı yoktu. Zira sınıfsal-toplumsal-siyasal rollerde ciddi değişimler yaşanmış, yeni yapısal yönelişler olmuştu. Son 40 yılın ilk iki kitle hareketliliğinin dalgasının merkezinde olan ve ona kendi devrimci rengini veren küçük-burjuvazi, bu ülkenin bir devrim toprağı olduğunu ispatladı. Ama üçüncü bir yükselişte benzer bir rolü oynamasının koşulları yoktu. Küçük-burjuvazi bu durumdayken DHKP-C'nin de bugün olduğundan daha değişik bir yerde olma şansı yoktu. DHKP-C bir siyasi öncünün oynaması gereken rolü asgari düzeyde oynadı ve bu yüzden küçük-burjuvazinin devrimci temsilcisi oldu. O olmasaydı, biraz geç ya da erken, önderlik açısından bir parça daha iyi ya da kötü,

başka bir örgüt bu boşluğu dolduracaktı. DHKP-C şimdi bunu reddedecek, yükselişte kendi benzersiz rolünü ifade edecektir. Biz bu rolün başarıyla oynandığını, ama benzersiz olmadığını söyleyeceğiz. DHKP-C aslında eleştirilerimizi anlamak için, PKK ve Kürt ulusal mücadelesine bakmalıdır. Öncü ile sınıfın-topluman, özne ile nesnenin rolü konusundaki bakışını düzeltmek için gereklidir bu. DHKP-C kitleleştikçe ilerleme olanaklarını yitirdi. Zira küçük-burjuva zeminde alınabilecek devrimci mesafenin bir sınırı vardı. Bu çerçevede alınan her mesafe alınabilecek mesafeyi azalttı. Normalde politikada ilişki böyle değildir. Alınan her yol aslında alınabilecek yolu da uzatır, geliştirir. Ama bu küçük-burjuva devrimciliği için geçerli değildir. Daha ileri bir devrimci yol almak için, devrimci iktidar için, başka bir sınıfa ve başka bir devrimci akıma, yani devrimci işçi hareketine ve komünist işçi partisine ihtiyaç vardı. "1990 Atılımı"nın ardından yaşanan 12 Temmuz ve 16-17 Nisan sonrası gelişmeler bir bakıma kaçınılmazdı. Geciktirilebilir, ama engellenemezdi. Bu karşı-devrimci katliamlar sonrası DHKP-C kitlelerini değil, ama "birleşik devrimci savaş"ının gelişim şemasına olan bağı yitirdi. Şemanın 2. ve 3. aşamaları arasında bir yerde olması gereken DHKP-C kent gerilla savaşında ciddi bir aksama yaşıyor. Bu aksamanın sadece teknik yönler üzerinden açıklanması olanaksızdır. Sorun birkaç devrimciyi donatmak ve eğitmek sorunu değildir. Güç ve olanaklarda artışa rağmen birincil olan temel mücadelenin payının ve fiilen önemin azalmasıdır. Görüldüğü kadarıyla '90-92 sürecindeki gibi bir "silahlı propaganda" kurgusu hiç değilse pratikte yoktur. DHKP-C gibi "silahlı propaganda-gerilla"yı devrimciliğinin esas göstergesi sayan bir akım için bu evrimin ya da hayatın dayatmasının ne kadar tehlikeli olduğu açıktır. Zira sözkonusu olan, kent küçük-burjuvazisinin yapısal yorulmuşluğuna ek olarak '80 sonrasında, özelde de '95 sonrasında yorulma eğilimi yaşamasıdır.

Söylediğimiz doğru anlaşılmalıdır. Bir sınıfın hareketliliği azalır-artar ve kritik süreçlerde hareket ya ileri sıçrar ya da geriye düşer. Önemli olan bu kritik evrelerde öncünün gerileyip gerilemediğidir. DHKP-C daha önce zor dönemlerde yaptığını yapmalı ve devrimci çizgide ısrar etmelidir. Aksi takdirde, dönemsel bir gerileme bütün bir devrimci siyasal birikimin tasfiye olduğu bir erozyonun başlangıcı olabilir. Zira '80'ler bu ülkede devrimci demokrasinin en çok tutunduğu alanlarda, sınıfta, gecekondularda ve küçük burjuvazi üzerinde kolay silinmez bir liberal etki bıraktı. '95'ten itibaren varoş hareketliliğinin gerilediği evrede DHKP-C kitlel gücünü arttırdı. Bu çerçevede kendiliğinden devrimci politik yapıyla örgütsel gelişimini

sürdüremeyeceğini farkettil. Aslında DHKP-C toplumsal-politik olgular temelinde bunu parça parça hissettiği bir evrede kendi dar sınıfsal rolünün farkında olmadığından, genel bir halk öncülüğü iddiası taşıdığından, bu tıkanma olgusunu nasıl yorumlayacağını bilemiyor. Büyümekte, ama buna karşın zorlanmaktadır. "Bir avuç karşı-devrimci oligark" ve onların ideolojik olarak kazandıkları kesimler dışında (milliyetçi, faşist, dinci kesimler gibi) geniş halk yığınları "işçi, memur, esnaf, serbest meslek sahibi, küçük işyeri-atölye sahibi" olduğuna göre bir çözüm bulunmalıdır. Zira anlaşılmalıdır ki, örgütlenmesi önünde başka bir engel olmayan bu kesimler eski çalışma çizgisiyle kazanılamamaktadır. Zorlanma budur ve DHKP-C çözümü, programında "Halk Anayasası"nda, örgütlenmede "Halk Meclisi"nde bulur.

DHKP-C'ye yeni bir örnek hatırlatalım. '80 öncesi Devrimci Yol esasta sivil-faşizme karşı mücadele yürütüyordu. Mücadelenin belirleyici ekseni bu olan tarz Direniş Komiteleri ile formüle edildi. Ne var ki Devrimci Yol zaten fiilen Direniş Komiteleri'nin yapacaklarını yapıyordu. Direniş Komiteleri bu şartlarda "tüm anti-faşist güçlerin birliğini sağlamak" iddiasıyla ayrı bir misyona sahipmiş gibi göründü, ama sol hareketin bile birliğini sağlayamadı. Bu açılım pratikte yaşam bulmamış olmasına rağmen kurguda Devrimci Yol için yeni ve derin bir adım oldu. Komünistler tabii ki işçileri-emekçileri çok değişik düzeylerde örgütlemenin yollarını ararlar. Ama bilirler ki, çok değişik düzeylerde örgütlülükler için çok değişik düzeylerde bilinçler ve pratikler, yani hareketlilikler gerekir. Yani siz bir hareketlilik yokken, bir özgöl örgüt kurarak (anti-faşist mücadele gibi) bir özgöl bilinç-hareketlilik sağlayamazsınız. Ama devrimci demokrasi '70'lerdeki çok çeşitli örgütlülüklerin yararını görmüştür. Bu yüzden olsa gerek, hareketliliğin bu çokluk ve çeşitlilikten kaynaklı olduğunu sanmaktadır. Bundan dolayıdır ki, tüm '80'ler devrimci hareketin bir politikleşme yaşanmadan suni örgütlerle tıkanmalara müdahale pratiğine sahne oldu.

Halk Meclisleri DHKP-C'nin devrimci iç savaş tespiti yaptığı bir evrede gündeme gelmedi. Politik kitle hareketinin daraldığı, DHKP-C'nin ise büyüdüğü bir evrede somutta hedef reformizmin tabanıydı. Bu yüzden "halka gitmek", "devrime yürümek" ajitasyonu içinde asıl yoğunlaşma alanı reformist partilerin politik tabanını kazanma sorunu oldu. Bu, mevcut kitle hareketliliği içindeki geniş kesimlere yönelik politik önderlik sorumluluğundan kaçmaktır. Bu reformist partilerle mücadeleyi kitle hareketliliği ekseninde değil, reformist partilerin tabanında ele almak, böylece onu işlevsizleştirmek, aslında bir bilinç

durumu olarak reformizmle değil reformist parti tabelaları ile hesaplaşmaktır. Böyle olunca da "Demokratik Anayasa"nın karşısına "Halk Anayasası" ile çıkmakta bir sakınca kalmamaktadır.

DHKP-C başka ne ile çıkıyor: "Ne oportünizmin ne reformizmin gecekondularda halkı örgütleyebilme şansı yoktur. Halka güvenmeyen, pragmatist, halkı küçümseyen onun düşüncelerine, duygularına ve inançlarına değer vermeyen üsttenci yaklaşımlarla halk örgütlenmez" (agy, s.19). DHKP-C'nin bu tür değerlendirmeleri reformist partilerin nasıl etkinlik kurabildiklerinin anlaşılmadığını da gösteriyor. DHKP-C'nin biçimsel ve sınırlı da olsa avantajı daha örgütlü yapısı ve "sokak sokak" çalışabilmesidir. ÖDP'ye karşı en azından böyle bir üstünlüğü var. Ama belirleyici olan politik çizgidir, ideoloji-program alanındadır. Örneğin CHP şimdilerde varoşlara yönelirken laik kimliğiyle değil, popülist demagojiyle gidiyor. Bu hiç de karşısında anti-laik bir önyargı bulacaklarından değil, ekonomik-demokratik talepler üzerine bir propagandanın çok daha işlevli olacağını bilmelerindendir. Böyle bir zeminde politik bir ortam bulabildikten sonra "sıkı" çalışabildiklerini de göstereceklerdir. Örgütlülük alanındaki zayıflık nihayetinde yalnızca verimi düşürür ya da geciktirir. Kaldı ki ÖDP bu gevşek yapısıyla bile semtlerde "sokak sokak" çalışabilir. EMEP'in sınıfın içinde/fabrikalarda çalışabilmesi gibi. Reformizmi bu alanda küçümsemek gerekir. Ama sonuçta ideolojik-politik çizgi gelir, bu ikincil sorunları iter ve kendi belirleyiciliğini koyar. Devrimci söylem ile anayasal program arasında birbirini güçlendirici bir ilişki kurulamaz. Dolayısıyla DHKP-C anayasa çerçevesinde kazandıklarını devrimci niteliğe taşıma sorununda ÖDP ya da EMEP'in bir adım gerisinde kalacaktır. Zira böyle bir derdi olmayan reformizm daha tutarlı ve bütünsel bir çizgiye sahiptir. DHKP-C bu gerilimin farkına varmış ve şimdi "Cephe"yi öne sürmeye çalışmaktadır: "Şimdi görev, çıkan potansiyeli Cephe'ye taşımaktır". Bu iki alan arasındaki fark nitelikte olduğu sürece, gerilim azaltılamaz. Bunlar genel tablo içinde ara çözümler olmaktan ileri gidemez ve devrimci reflekslerin ürünleri de olsa, bozulmayı bir parça törpülemek dışında bir sonuç vermez.

DHKP-C bunlara rağmen bir yol alabilir mi? DHKP-C en zor dönemlerde bile kendini üretebilme yeteneği gösteren bir harekettir. Halk Meclisleri'nin dar ölçekli gelişmelerinin ardında böyle bir yan da var. Ama yaşanan gelişme için ödenen bedellere ve beklenen ama alınamayanlara bakalım.

DHKP-C, Halk Meclisleri ile, reformizmi ya ortaklığa ya da tecrit ikilemine zorlayacağını iddia etti. Bu

ortaklık için kendi programını değil reformizmin anayasal çerçevesini seçti. Bu başlı başına bir politik gerileme oldu. Peki tüm halk muhalefetine ve reformizmi birleştirmede ne sonuca varıldı? DHKP-C bu alanda da yalnız kalarak bir politik gerileme yaşıyor. Zira '96'da tüm halk muhalefetine birleştirmek için kurulma aşamasındaki bir devrimci birlikteliği dağıtmayı seçmişti. Peki DHKP-C reformist partiler dışında varolan kitle örgütleriyle olumlu-verimli bir ilişkiye geçebildi mi? *Kurtuluş* röportajları dışında bunun bir örneğini göremedik. Peki reformist partiler bu ortaklıkları reddettiklerinde tecrit olma sürecine girdiler mi? Bırakın bunu, son bir yılda reformizm yeni kesimler üzerinden genişleyen bir etkinlik kurdu.

Bu bölümü bitirirken belirtmeliyiz. DHKP-C, tüm halk kesimlerini birleştirmek, ortalama düzeyini bugünden kazanmak ve reformizmi yedeklemek ya da tecrit etmek iddiasındaydı. Halk Meclisleri, Halk Anayasası, belediye sosyalizmi yönelimli gevşek örgütlülükler olarak bu iddianın sınav verdiği alan oldular. Böylece “devrimci iç savaş” gibi sol bir tespitten sağ bir çizgi çıkaran ve iddialarının hiçbirini politik bir varoluşa çeviremeyen DHKP-C, yönelimini günlük yaşamın içinde bir parça sola çekti. Halk Meclisleri, kendi programının tersine, politik Susurluk protestolarıyla karakterize oldu ve aslında DHKP-C'nin rolünü de üstlendi.

Bu DHKP-C'yi işlevsizleştirme eğilimli bir adım sola kaymanın bir dizi nedeni var. Birincisi, Susurluk süreciyle kitle hareketinin kendiliğinden politizasyonudur. İkincisi, reformistlerin ve halkın ortalamasının bu meclislerin dışında oluşudur. Çünkü programlar bir ölçüde bu sağ hatta göre oluşturulmuştu. Bu kesimlerin dışında kalması sol bir manevra alanı yarattı. Üçüncüsü, DHKP-C'deki devrimci refleks ve dinamiklerdir. Ama bu bir adım sol, beş adım sağa gidişi hafifletmiyor bile. Sadece önden yapılan masabaşı açılımların ne denli sağ olduğunu anlatıyor. DHKP-C yeni açılımı ile pratikte gerçekleşmesi mümkün olmayan sonuçları ummuştur. Hedeflediğinden tamamen farklı bir kısmı büyümenin sağ adımlardan kaynaklı olduğunu, nitelikten ödün verdikçe dönüşümsüz bir süreçle niceliklere ulaşamayacağını, ancak sınırlı bir muhaliflikle birleşebileceğini görememiştir. Sonuçta “söylediğini yapmayan” bu anlayış, “yaptığını savunmuş”, böylece baştaki açılımı ile sonraki savunduğu şeylerin farklılaşması doğmuştur. Bundan sonra ne bir parça sol adımlar, ne de “Cephenin rolü” üzerine vurgular, temel yönelimlerde bir değişiklik olmadan DHKP-C'yi eski DHKP-C yapabilir.

Ek sorunlar üzerine

Son olarak sözkonusu yazının bazı değerlendirmeye ve iddialarını cevaplamak istiyoruz.

“Devrimci Hareket en başından beri, yani 1978'de Devrimci Sol olarak siyasi arenaya çıktığı günden itibaren kentlerdeki örgütlenmesinde iş esasına göre örgütlenmiş ve temel çalışma alanını işçi sınıfı, gençlik, mahalleler olarak belirlemiştir. Bu hem ülkemizde devrimin kentlerdeki temel güçleri ve ittifakları hem de halk kurtuluş

Söylediğimiz doğru anlaşılmalıdır. Bir sınıfın hareketliliği azalır-artar ve kritik süreçlerde hareket ya ileri sıçrar ya da geriye düşer. Önemli olan bu kritik evrelerde öncünün gerileyip gerilemediğidir. DHKP-C daha önce zor dönemlerde yaptığını yapmalı ve devrimci çizgide ısrar etmelidir. Aksi takdirde, dönemsel bir gerileme bütün bir devrimci siyasal birikimin tasfiye olduğu bir erozyonun başlangıcı olabilir.

savaşının kadro ve savaşçı kaynakları göz önüne alınarak yapılmış bir belirlemeydi. Sürecin, dönemin koşullarına, mücadelenin seyrine göre bu alanlardaki çalışmalardan biri şu veya bu ölçüde daha bir öne çıkabilmiş ama her süreçte mahalleler tali olarak ele alınamayacak bir öneme sahip olmuştur.” (agy., s.18, vurgular orijinalinden)

Kurtuluş üç sayfa içinde defalarca kendisini yalanlıyor. Eğer “kentlerde devrimden çıkarı olan halk kesimlerinin %80-90'ı bu semtlerde” ise, neden iki ayrı temel çalışma alanı daha var. Bu ihtiyaç kalan %10-20 için mi? Eğer öyleyse, neden buralar da temel olarak tanımlansın ki! Ya da bu işçi ve gençler (diğer iki temel çalışma alanı) “nerede oturuyorlar? Fenerbahçe, Etiler, Levent” te mi? Ya da nasıl oluyor da biri öne çıkabiliyor ama diğeri geriliyor? Yoksa *Kurtuluş* bu alanların farklı dinamikleri olduğunu kabul mü ediyor?

Bu paragrafla ilgili bir sorumuz daha var. '80 öncesinde gençlik, şimdi ise semtler öne çıktı. İyi de toplumun en kitlesel hareketliliğini yaşayarak tüm diğer kesimleri gölgelediği dönemde işçi çalışması öne çıkamadığına göre, ne zaman öne çıkacak? Yoksa kendiliğinden silahlı bir ayaklanma örgütlediğinde mi?

Kurtuluş'un dogmatizmini ve eklektizmini birarada gösteren alıntıyı okumaya devam ediyoruz. “Mahallelerin tali olarak ele alınamamasının başlıca iki nedeni var... İkincisi, askeri açıdan yani halk savaşının kentlerde gelişip yaygınlaşması ile ve kent merkezlerinin kuşatılarak ele geçirilmesi açısından taşıdığı önemdir.” MLKP'de de, “düşmanın semtleri kuşatma avantajını dezavantajına çevirebiliriz” gibi benzeri güvenlik-askeri değerlendirmelere rastlanabilir. Bunlar '80 öncesinin şablonlarının bozulmuş yeniden üretimlerinden ibarettir. DHKP-C semtleri “tali” saymasının iki gerekçesinden biri olan bu askeri hedefini stratejik planda ne kadar önemsiyor? DHKP-C'nin bu “kuşatma” hedefi sonucu seçtiği Sünni-muhafazakar ağırlıklı herhangi bir semtte yoğunlaşmış bir çalışması var mıdır? Asıl sorun ise kentte bile “kuşatma” üzerine kurulu askeri planlardır. '80 öncesinin “kırlardan kentleri kuşatmak” dogmatizmi şimdi gecekondu kırıları görmektedir. Devrimci demokrasi '70'ler boyunca “kırlardan kentleri kuşatmak” üzerine yazdı durdu. Hemen herkes bu iddiayı bir dönem resmi görüş saysa da kimse bu yönden ciddi bir pratik uygulamadı. Çünkü '90'larda olduğu gibi '70'lerdeki

gelişme düzeyi de “kırı temel almaya” izin vermiyordu. Kentlerin politik rolü nüfussal oranların kat be kat üzerindeydi. Böylece resmi alanla fiili durum arasındaki tutarsızlık-gerilim çeşitli biçimlerde rasyonalize edilmeye çalışıldı. Dogmatik şemacılığının doğal bir ürünü idi bu. “Kır-kent diyalektiği” böylece “kent-kır-kent diyalektiğine” döndürüldü. Bunlar suni olsa da aslında masa başındaki sağ tespitlerin sol pratik düzeltmeleri oldular. Sonuçta kimse kırdan temel olan bir örgütlülüğe ulaşamadı ve Devrimci Yol gibi en şehirli bazıları bile bunu '80 yenilgisinin temel nedeni sayabildi. Zira kırlar düzenin zayıf karnı, güvenlik açısından devlet için kontrolü zor alanlardı. '80'lerle birlikte kapitalizmin düzeyinin ve gelişiminin dolaysız açıklıkları devrimci hareketin karşısına çıktı. Resmi-fiili durum gerilimi arttı. Bu, ideolojik bir hesaplaşma konusu edileceğine basit düzenlemelerle yetinildi. Devrimci hareket olguları dogmalarına uydurmaya çalıştı. Böylece “kır” olgusu gecekondu kırılarına atfedildi, gecekondu kırıları kırdan (kültür gibi) abartıldı ve kent temelinde çalışmada semtler fabrikalara tercih edildi. Ama maddi yaşam dogmatizmden güçlüdür. *Kurtuluş*'un “kuşatması” yalnızca şehrin kırdan kuşatılmasından kalmış bir nostaljidir.

Değinken istediğimiz son bir nokta daha var. Bu, *Kurtuluş*'un devrimci harekete yaklaşımı ve bakışıdır. DHKP-C'nin Merkez Yayın Organı *Devrimci Sol*'daki (sayı: 9) değerlendirme ışığında, *Kurtuluş* devrimci hareketlerle arasındaki çizgiyi kalınlaştırma çabası içindedir. Bu çabanın ürünü bir yaklaşım tarzı geliştirmekte, dil ve üslup kullanmaktadır.

Daha önce komünistlere dönük alıntılarda kaynak belirtmeme zayıflığını belirtmiştik. Bu alıntılar üzerinden yapılan eleştiriler de kaba çarpıtma ve yakıştırmalardır. *Kurtuluş* şunları söylüyor: “*Devrimcilerin semtlerde halkı örgütlemesini istemiyorlar*.”; “*Ama oportünizm için bu yanını hiç düşünmez bile ... bu yanıyla gecekondu kırıları devrimci mücadelenin gelişmesinden korkanlar, bu mücadeleden uzak duranlar ya da küçümseyenler arasında devrimci iç savaştan kaçanlar, korkanlar, savaş gerçeklerinden uzak durmaya çalışanlardır*.” (agy, s.19)

Komünist basını izlemeyenler üzerinde önyargı geliştirmeye dönük bir mahalle kurnazlığıdır bu. Biz bu kültürü iyi tanıyoruz. Ama bunun yalnızca kültürden kaynaklı bir sorun olduğunu da düşünmüyoruz. Bu tutum esas olarak varoluşsal bir kaygının ürünüdür. *Kurtuluş* komünistlerin gençlik

çalışması “kılıfıyla” varoşlara yöneleceğini düşünüyor ve bundan rahatsız oluyor. *Kurtuluş*'un dar bakışının ürünü olan kaygısı nedir? '96 yaz sürecinde gençlik çalışmamız varoşlara belli bir ilgi gösterdi. Çalışmanın tali yönünde bir değişiklik olmaksızın, yürütüldüğü alan değiştirildi. '97 yazına gelindiğinde, gençlik çalışmamızda işçi gençlik artık geri döndürülemez bir tarzda merkezi yoğunlaşma alanı haline gelmiştir. Dolayısıyla *Kurtuluş*'un sandığı gibi bir yöneliş sözkonusu değildir. *Kurtuluş*'un polemik yaptığı yazı da (MYO'da yayınlanan “*Varoşlar, Halkçı Pratikler, Emekçi Gençlik Çalışması*”) gerçekte “komünist semt çalışması” ile devrimci demokrasinin hatalarını düzeltme ve varoş dinamiğini canlandırma türünden oluşabilecek saptırıcı eğilimlere yönelik bir ön-eleştiridir. *Kurtuluş* bunu bile anlayamamış.

Kurtuluş'un polemik kültürünü nereden aldığına gelince. *Kurtuluş*'tan okuyoruz: “*Örgütlenen her sınıf ve katmanın devrimci harekete taşıdığı olumlu ve olumsuz özellikler vardır, olacaktır*.” Hatırlarsanız bu sınıf ve katmanlar, “*işçisi, memuru, esnafı, serbest meslek sahibi, tüccarı, işsizi...*” vb.'den oluşmaktadır. Kültür bir üstyapı unsuru olduğu için birebir sınıfsal değildir, ama ondan bağımsız da değildir. Bir işçi de burjuva ve lümpen kültürün etkisinde olabilir. Buna dayanarak *Kurtuluş* komünistlere şunları söylüyor: “*Halbuki kafasındaki dogmatizmi, şablonları bir kenara bırakıp etrafına bakabilse işçi sınıfının da büyük ölçüde burjuva özem ve kültürün etkisi altında olduğunu, azımsanmayacak ölçüde sınıf atlama özlemleriyle dolu olduğunu ve küçük-burjuva özellikler gösterdiğini görecektir*” (agy., s.18). Elbette! İşçi sınıfı burjuva toplumda doğal olarak burjuva kültürün etkisi altındadır, ama bu kuşatma ve basınca rağmen daha kapitalist toplumda tüm diğer sınıf ve katmanlardan ayırtedilebilecek düzeyde sosyalist kültür ancak işçi sınıfının toplumsal zemininde gerçek varoluş koşullarını bulur. Ama şu yeterince açık olmalıdır; “her sınıftan alınacak olumlu özellikler” bulunmaz. DHKP-C bize “tüccar” “halk katmanı”ndan hangi “olumlu” özelliği aldığını açıklamalıdır. Yoksa polemik kültürünü mü?

Kurtuluş'u uyarmayı sorumluluğumuz sayıyoruz. “Bedel ödeme” tartışmasında yönünü reformizme değil de devrimcilere dönen (*Kurtuluş*'un “oportünizm” diye devrimcileri kastettiği biliniyor) bir tarz ibret vericidir. Üstelik *Kurtuluş* bunu reformizmle kendi arasındaki çizginin nesnel-öznel olarak incelendiği bir evrede yapıyor, devrimci hareketle arasındaki çizgiyi kalınlaştırmaya çalışıyor. *Kurtuluş* unutmamalıdır ki, kalınlaşan çizgi kendi devrimciliğinin de üstünden geçebilir!

“*Ne yalnız başına kitleler ne de silahlı güçler tayin edici olamazlar. Hangi ideoloji yönlendiriyor, amaç nedir sorularına doğru cevaplar verilmezse kaçınılmaz olarak bugün MGK solcularının yaptığı gibi burjuva partilerine ve hükümetlerine hizmet edebilir*.” (*Devrimci Sol*, “*Süreç, Sol ve Birlik*” yazısı, Dursun Karataş, sayı: 9, Kasım '97)

Tarih hiçbir sözün yetmediğini bilir!

Onlar barışın mimarı değil, savaşın tellallarındırlar...

sürmektedirler. Sırp'lar ise Kosova'nın Orta Çağ'dan bu yana kendilerine ait olduğunu, Ortodoks geleneğin burada kök saldıgını ve 1389'da Osmanlı ordularına karşı yaşanan ünlü Kosova muharebesi yenilgisinden bu yana Sırp medeniyetinin beşiği olduğunu söylemektedir. Osmanlı İmparatorluğu'nun çökmesinin ardından 1918 yılında Kosova, ilk Yugoslavya krallığına dahil edildi. 1941/1943 arası dönemde ise önemli bölümü İtalya'nın işgal ettiği Arnavutluk egemenliğine

geçti. Doğu bölgesi de Bulgaristan tarafından ilhak edildi. İkinci emperyalist savaşın son bulması ile birlikte Kosova Yugoslavya Federasyonu dahilinde özerk bir statüye sahip oldu. Ama bu statünün pratikteki uygulanması her zaman Yugoslavya yönetiminin inisiyatifli sonucu ciddi engellerle karşı karşıya kaldı, içeriği sürekli budandı, işlevsizleştirildi ve 1989 yılında Slobodan Miloseviç tarafından tamamen rafa kaldırıldı.

Sorun tarihsel olarak böyle bir geçmişe sahip olmasına karşın, günümüzde farklı bir bağlamda kriz konusu olmaktadır. Sorun klasik bir toprak fethi, sınır genişletme girişimi olarak değil bölge halklarının kardeşçe birarada yaşamlarının koşullarının sürekli dinamitlenmesinden doğmaktadır. Yani, kriz, Kosova'da yaşayan arnavut çoğunluğun kendi kaderini tayin hakkına saygı gösterilmemesinden, en temel insan hak ve özgürlüklerinin teminat altına alınmamasından ve egemen güç konumundaki Sırp milliyetçiliğinin kaba bir inkar ve asimilasyon politikasını şiddet yolu ile dayatmasından kaynaklanmaktadır. Özgürlüğün yerini şiddet, kardeşliğin yerini şövenizm, milliyetçilik, eşitliğin yerini de kapitalist hırsızlık aldığı için Balkan halkları arasında geçimsizlik doğmaktadır.

1989 yılından bu yana Kosova'da yaşanan gelişmelerin kronolojisi genel hatları ile şöyledir:

27 şubat 1989: Kosova'da başgösteren kitle hareketleri, grev ve gösteriler karşısında Belgrad yönetimi sıkıyönetim ilan etti.

23 Mart 1989: Sırbistan yönetimi 1974 yılından bu yana yürürlükte olan Kosova'nın özerklik statüsünü fesh etti.

Temmuz 1990: Sırbistan Kosova'daki tüm Arnavut politik kuruluşlarını ve örgütlenmelerini fesh etti.

Eylül 1991: Örgütlenen gizli bir referandum sonucunda, sadece Arnavutluk'un tanıdığı, Kosova Cumhuriyeti ilan edildi.

24 Mayıs 1992: Belgrad yönetiminin illegal saydığı seçimler sonucunda Kosova Demokratik Ligi önderi İbrahim Rugova "Kosova Cumhurbaşkanlığına" seçildi.

14 Aralık 1994: Dayton'da eski Yugoslavya konusunda imzalanan barış anlaşmasında Kosova sorunu görmezlikten gelindi. Bu sorunun ilerde mutlaka patlak vereceğinin bilinmesine karşın herhangi bir öntedbir alınmaya gidilmedi.

Şubat 1996: Kosova Kurtuluş Ordusu (UCK) adında bir örgüt bölgede başvuru silahlı eylemleri ilk kez üstlendi.

Eylül 1997: Arnavut öğrencilerinin gösterilerini sırp polisi şiddetle bastırdı.

Geçen hafta sonunda Kosova'da çıkan çatışmalarda sırp güvenlik güçleri saldırısı sonucu 29 arnavut göstericinin ölümüne ve yüzlercesinin yaralanmasına yol açmıştı. Sırp hükümetinin, yöneticilerinin, siyasi örgütlenmelerinin, medyasının Kosova'daki bu gelişmeler karşısında takındığı tavır dikkate değer bir tek seslilik arz etmektedir. İlkel bir milliyetçiliği, kaba bir şövenizmi

çağrıştıran bu tavır sırp gericiliğinin kitleleri Kosova'da uzun vadeli kirli bir savaş ihtimaline hazırladığı sonucu çıkmaktadır. Yugoslavya içişleri bakanı Zoran Sokolovic "Polis terörizme son vermek için her şeyi yaptı" ve "Kosova, Federal Yugoslavya Cumhuriyeti'nin dahilinde kalacaktır" derken, Sosyalist Partisi Genel Sekreteri Gorica Gajevic dikkatleri çatışmalarda ölen dört polisin 'trajedisine' çekerek "Dünyanın diğer ülkelerinde terörizme karşı nasıl mücadele ediliyorsa, Sırbistan da Kosova'da aynen öyle yapacaktır." demektedir.

Diğer yandan, Sırp faşizminin sözcüsü sayılan Vojislav Seselj polisin davranışını kutladıktan sonra "Arnavut terörizminin kökünü kurutmak için daha enerjik davranmaya" davet ederken, yıllar boyu Batı Avrupa'da demokrasi havarisi ilan edilen Vuk Draskovic'in partisi SPO "Ulusal birliğe karşı yapılan gösterilere ve Sırbistan'ı parçalamaya yönelik terörizmle dayanışma eylemlerine karşı olduklarını" açıklamaktadırlar.

Devletin kontrolünde olan radyo ve televizyon kanalları Kosova'daki olayları yansıtır ve yorumlarken, kitlelerin en geri duygularına seslenmekte ve savaş kışkırtıcılığı yapmakta birbirleriyle yarışmaktadırlar. Günlük yazılı basın da, nadir istisnalar hariç, aynı yelpazede yer almaktadır. Ekspres Politika gazetesi "Güvenlik güçlerinin tavrını Arnavut terörizminin saldırılarına karşı haklı bir cevap" olarak görmekte ve Kosova sorununu "kökünün kazılması gereken bir hastalık" olarak tanıtmaktadır. Politika gazetesi ise "Güvenlik güçlerinin yasal düzeni korumak için sürdürdükleri çabayı" selamladıktan sonra tavrını bir savaş şiarı ile

Yeni bir Balkan savaşının ilk işaretleri bu kez Kosova'dan gelmeye başladı. Geçen hafta sonunda onlarca insanın ölümüne ve yüzlercesinin de yaralanmalarına yol açan olaylar sıradan bir trajik olay oluşturmamaktadır. Aslında, Kosova Arnavutları'nın ayaklanması ve sırp güvenlik güçlerinin de saldırarak terör estirmelerinde, katliam yapmalarında, şaşılacak bir yan yoktur. Çünkü, Kosova krizi Bosna Hersek savaşıyla ertelenmiş ve dolayısıyla bu güne kadar patlamak için sadece sırasını beklemekteydi.

10.887 kilometre karelik yüzölçümü ve %82,2'sini Arnavutların oluşturduğu, 2 milyon civarında nüfusuyla Kosova, eskiden beri, yani asırlardır Balkanlar'da, kanayan bir çıban başı oluşturmaktadır. Büyük Sırp şövenizminin pençesinde tuttuğu ve kaba bir milliyetçi politika icra ettiği Kosova her zaman bölgede genel bir alevlenmenin dinamiklerini barındırmaktadır.

Kosova eskiden beri bölgede değişik halklar arasında süren egemenlik savaşında bir anlaşmazlık noktası oluşturmuş ve bu anlaşmazlık hiç bir zaman tüm tarafların kabullendikleri kalıcı bir çözüm bulamamış ve bir çelişki yumağı olarak kalmıştır. Arnavutlar Kosova'nın İlliryahlardan bu yana yani ikibin yıldır kendi atalarını anavatanları olduğunu ileri

özetlemektedir: **“terörizmle pazarlık masasına oturulamaz!”**.

Yugoslav medyasında olaylar konusunda tek farklı ses sırp günlüğü *Dnevni Telegraph*’tan gelmektedir. *Dnevni Telegraph* Kosova’da **“gerçek bir savaş”** atmosferinin hakim olduğu ve sırp güvenlik güçlerinin terör estirdiklerini bildirmektedir.

Kosova olayları uluslararası düzeyde derin yankılar uyandırmış durumdadırlar. En üst düzeyde yapılan toplantılar, görüşmeler, gönderilen mesajlar, telefonlaşmalar birkaç gündür hızla birbirlerini izlemektedir.

“Kosova’daki çatışmaların yeni bir Balkan savaşına dönüşme riski taşıdığını” belirten AET üyesi ülkeler Brüksel’de yaptıkları toplantının ardından Milosevic’e bir ultimatom gönderdiler. AET komisyonu dış ilişkiler sorumlusu Hans Van den Broek **“Başkan Miloseviç ağır bir sorumluluk altında bulunuyor. Kosova’nın özerkliğinin yeniden tesis edilmesi için barışçıl bir diyalog başlatmak zorundadır. Eğer böyle davranmazsa, başkalarının bulunacakları inisiyatifler karşısında şaşmaması gerekir”**.

Avrupa Birliği dönem başkanlığını yapan İngiltere Dışişleri Bakanı Robin Cök, Miloseviç’le görüşmek için 5 Mart günü Belgrad’a gitmeye hazırlanıyor. Aynı şekilde, Yunanistan Dışişleri Bakanı, Theodore Pangalos, 6 Mart günü Belgrad’da beklenmektedir. Onu önümüzdeki hafta içinde Alman Dışişleri Bakanı Klaus Kinkel ile Fransız meslektaş Hubert Vedrine izleyeceklerdir.

Diğer taraftan, ABD de gelişmeleri yakından takip etmektedir. Dışişleri Bakanı Madeleine Albright, hafta sonunda Avrupalı meslektaşlarıyla bir araya gelerek Kosova sorununu görüşecektir. Ayrıca, bayan Madeleine Albright, konuyu, yaptığı bir telefon konuşması ile Rus Dışişleri Bakanı Evgueni Primakov ve İngiliz meslektaş Rubin Cook’la görüştü.

Bu arada, Birleşmiş Milletler Örgütü İnsan Hakları Yüksek Komiseri Mary Robinson, Cenevre’de yayınladığı bir bildirgede Sırbistan ve diğer grup yöneticilerine çağrıda bulunarak **“şiddetten kaçınılmasını”** talep etti. **“Kosova’nın sorunları ne silahların gücü ne de şiddetle çözülebilir.”**diyen Mary Robinson mesajında **“Anlaşmazlıkları herkesin en temel insani haklarına saygı çerçevesinde yürütülecek pazarlıklarla çözümlenmek gerektiğini”** vurgulamaktadır.

Makedonya yöneticileri Kosova’da yaşanan gelişmelerden son derece endişeli olduklarını açıkladılar ve Dışişleri Bakanlığı, Sırbistan yöneticilerine yaptığı çağrıda soruna **“acil bir çözüm bulunmasını”** talep etti. Aynı şekilde, Makedonya Savunma Bakanı Lazar Kitanovski Belgrad yöneticilerinden **“Arnavutların Yugoslavya sınırları içinde temel haklarını garantileyen politik bir**

çözüm bulunmasını” isteyerek, **“Avrupa’da ve Balkanlar’da herhangi bir sınır değişikliğine karşı olduklarını belirtti ve tarafların bölgenin tamamını etkileyecek olan bir radikalleşmekten kaçınmalarını”** istedi.

İsmail Cem İspanya’da yaptığı bir açıklamada **“Türkiye’nin etnik ayıklamanın risklerinin bilincinde olduğunu ve 1992/95 yıllarında Bosna’da yapılmış olanın Kosova’da tekrarlanmasını istemediğini”** belirtti.

Emperyalist metropollerde ve gerici devletlerin başkentlerinde yaşanan

diplomatik hararetin arkasında duran gerçek niyetler konusunda yanılgıya düşmemek gerekir. Makedonya gibi bölgesel bir savaştan zarardan başka bir kazançları olmayacak devletleri istisna kabul edersek, diğerlerinin barışsever tavırları herhangi bir samimiyete tekabül etmemektedir. Bunların tavırları, Kosova olayları karşısında gösterdikleri ilk tepkiler, yaptıkları uyarılar, Balkanlarda yeni bir savaşın önlenmesi doğrultusunda yapılan girişimler izlenimi bırakmaktadır. Oysa, dünyada sayısız örneğin de gösterdiği gibi boyutları ne olursa olsun her yerel

savaşın, çatışmanın arkasında şu veya bu emperyalist mihrakın parmağı bulunmaktadır. Dolayısıyla, emperyalist ve gerici devletlerin bu barışsever çıkışların arkasında Balkanlarda bir mevzilenme, bir köşe kapma savaşı yatmaktadır. Onlar kime ne kadar silah satabileceklerinin, nerede ne kadar nüfuz alana kazanabileceklerinin hesaplarını yapmaktadırlar. Onlar barışın mimarı değil savaşın tellallarındırlar. Yugoslavya’nın parçalanması ve yıllar boyu süren Bosna Hersek savaşı, etnik ayıklama bu bağlamda Balkanlardaki son örnektir.

Yunanistan: Tekellerin Avrupa’sı için köylülüğün yıkımı

İki hafta süren eylemleriyle politik gündemi belirleyen köylüler, egemen sınıfın sert tutumu karşısında “evlerine” geri dönmek zorunda kaldılar. Hükümet Avrupa Birliği’nde alınan kararları uygulamak konusunda kararlı bir görüntü sundu, en küçük bir taviz vermeye dahi yanaşmadı.

Köylüler özellikle Yunanistan’ın kuzeyindeki ana yolları değişik noktalarda keserek trafiği felç ettiler, hava alanını ablukaya alarak uçakların iniş kalkışını önemli ölçüde engellediler. Selanik ve Atina karayolu günlerce işlemez duruma getirildi. Köylülerin giderek sertleşen eylemleri karşısında şaşkına dönen tekellerin parlamento sözcüleri eylemlerin önüne geçmek için yoğun bir çaba harcadılar. Gerici Yeni Demokrasi Partisi temsilcisi Kostas Karamanlis ve sol birlik temsilcisi Nikos

Konstantinopoulus, köylülerin korku ve kaygılarını anladıkları, fakat eylem biçimlerini kesinlikle tasvip etmedikleri biçiminde açıklamalar yaptılar. İktidardaki Pasok partisi temsilcileri politikanın sokakta yapılamayacağı, köylülerin eylemlerinde aşırıya vardıkları uyarısında bulundular.

Köylülerin eylemleri, Kasım-Aralık ’96’da olduğu gibi, GATT anlaşmasının getirdiği yıkıcı sonuçlara karşı tepki temelinde yaygınlaştı. Avrupa Birliği’nin aldığı ortak tarım politikası kararları, sübvansiyonların kısıtlanması, tarım ürünleri ihracatına sınırlı kotaların getirilmesini gerektirmekte, bu da özellikle küçük köylüleri iflasa itmektedir. Köylüler bu kararların geri alınması için eylemlere başladılar. Tarım ürünleri ihracatına getirilen kotaların kaldırılmasını, pamuk, tütün, portakal fiyatlarının düşürülmesinin önüne geçilmesini, zeytin kooperatiflerine maddi desteğin devam etmesini ve borçlarının silinmesini istediler.

(Nitekim iktidardaki Pasok hükümeti seçim öncesinde köylülerin makina, gübre ve haşerat ilaçları için aldıkları kredi borçlarının silineceği vaadinde bulunmuştu.) Ayrıca geçen kış aylarında yine köylülerin eylemlerinden dolayı açılan altı bin civarında davanın kapatılmasını talep ettiler.

Eylemlerin sürmesi üzerine, büyük tekellerin örgütlendiği sermaye birliği, “rekabete engel olan sübvansiyonlar döneminin geçtiğini köylülerin kafalarına koyması” gerektiği konusunda tehditkar bir açıklama yaptılar. Bu açıklamaların ardından Pasok ve Yeni Demokrasi Partisinin etkisindeki köylü örgütlenmeleri 17 Şubat’ta aldıkları bir kararla eylemlerine son vereceklerini açıkladılar.

Hükümetin köylülere yıkım getirecek olan kararları uygulamak dışında bir seçeneği yoktur. Zira Avrupa Birliği ülkeleri büyük tekellerin çıkarları doğrultusunda ekonomik olarak yeniden

biçimlendirilmektedir. Bunun en önemli adımı onbinlerce köylünün iflasa sürüklenmesidir. Yunanistan’da nüfusun %23’ünü oluşturan köylüler sermaye temsilcisi partilerden bağımsız bir aktivite ortaya koyamadılar. Kapitalist pazar mekanizmaları temelinde üretim yapan, bu mekanizmaların mantığına boyun eğmek zorunda kalan bu heterojen köylü kitlesinin bağımsız bir ortak hareket ortaya koyması son derece güçtür. Büyük tekellerin rekabeti karşısında ortaya konan tepkiler sadece bir çaresizliği göstermektedir. Zira Avrupa Birliği’nin aldığı karar doğrultusunda Simitis hükümeti köylülerin genel nüfus içindeki oranını %7’ye indirmek zorundadır. Bu açıkça küçük üreticilerin tasfiyesi demektir. Bu karara rağmen sübvansiyon talep edilmesi sadece tasfiye olmaktan korkan küçük-burjuva köylü kitlelerinin imdat

çağrısıdır.

Köylülerin Yeni Demokrasi Partisinin desteğiyle nötralize edilmesi, Pasok hükümetine özelleştirme programının uygulanması için yeni olanaklar sağladı. Parlamentodaki bütün partiler kamu işletmelerinin özelleştirilmesi konusunda hemfikirler. İşçilerin hükümete karşı tepkisini paralize eden sendikaların da sermayenin özelleştirme saldırısına karşı direniş örgütlemek gibi bir sorunu yok. Nitekim demiryolları, posta, havacılık başta olmak üzere birçok işletme yok fiyatına özelleştirilmektedir. Yunan sermayesinin dünya pazarında rekabet gücünü artırmak gerekçesiyle gündeme getirilen özelleştirme programı son derece kapsamlı bir saldırı programıdır. Bu süreç aynı zamanda toplumun bütün sınıf ve katmanlarını politik mücadelenin içine çekmektedir. Köylülerin eylemlerinin ardından, işçiler, memurlar ve öğrenciler de geleceğe yönelik eylem planları yapmaktadırlar.

ABD emperyalizminin yeni stratejisi ve Körfez krizi

ABD emperyalizminin bugün Irak sorununda da somutlaşan stratejik politikaları ancak Doğu Bloku ülkelerinin dağılmasının ardından yaşanan gelişmeler üzerinden anlaşılabilir. Doğu Bloku'nun çöküşü, dünya çapında ekonomik, politik, askeri ve stratejik dengelerin altüst olmasını getirdi.

Birincisi; ortak düşman Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından ABD, Japonya ve Avrupalı emperyalistler arasında dünya çapında nüfuz alanları mücadelesi yeni boyutlar kazandı. Oluşan yeni güç dengeleri temelinde ekonomik, politik, askeri ve stratejik alanda kızışan bir rekabet gündeme geldi. Yeni pazarlar ve hammadde kaynakları için sürdürülen bu rekabet son yılların en önemli olgusudur. ABD'nin üstünlüğüne rağmen diğer emperyalist güçler rekabette ABD'yi zorlamaya başladılar. Washington bu güçlerle açıkça kavgaya girmekten kaçınmadı.

İkincisi; yeni güç dengelerinin oluşması, "yeni sömürgecilik" yöntemlerinin uygulanmasını kolaylaştıracak bir tarzda ülkeleri bölme çabasını hızlandırdı. Bu süreçte "üçüncü dünya" olarak adlandırılan ülkeler ile eski Doğu Bloku rekabet sahasını oluşturdu. Avrupa Alman emperyalizminin artan saldırgan tutumuyla öne çıkmaya başladı.

Üçüncüsü; emperyalist güçler arasında artan rekabet ve bunun ekonomik, politik, askeri sonuçları savaş tehlikesini artırmaktadır. Bunun somut örnekleri ilk Körfez savaşı, Yugoslavya'nın dağıtılması ve "etnik savaş"lar olarak gösterilen çatışmalardır.

Dördüncüsü; "yeni dünya düzeni" ile ilan edilen "tarihin sonu" emperyalist-kapitalist sistemin çelişkilerini daha da derinleştirdi. Bütün ülkelerde emekçi sınıflara yönelik saldırılar yoğunlaştı. Uzun mücadeleler sonucunda elde edilen ekonomik, politik ve sosyal haklar gaspediliyor.

Yoksulluk emperyalist merkezlerde de önemli bir boyut kazanıyor.

Beşinci ve hiç küçümsememesi gereken önemli bir nokta; kapitalist sisteme alternatif bütün çözümlerin sistemli propaganda, manüplasyon, korku ve baskıyla kitleler nezdinde anlamsız hale getirilmesidir. Bir taraftan devrimci çıkışlar her türlü katliamla bastırılırken, diğer taraftan "düşük yoğunluklu demokrasi" manevralarıyla sistemi aşma yönündeki çabalar sistem içine entegre edilmeye çalışılıyor.

İşte bu koşullarda ABD'nin dünya çapındaki çıkarlarının savunulması için savaş, önemli bir güncel strateji haline gelmiştir. Körfez savaşı, ABD'nin Ortadoğu'daki çıkarlarını korumanın ve pekiştirmenin bir aracı olarak bu yeni strateji çerçevesinde gündeme gelmiştir.

Önceden planlanan savaş

'89 yılında dünya çapındaki artan petrol ihracatı sonucu Irak derin ekonomik sorunlarla yüzyüze kaldı. ABD için bu durum değerlendirilmesi gereken bir fırsattı. Aynı yılın Kasım ayında CIA şefi Webster Kuveyt gizli istihbarat servisiyle Irak'a karşı uygulayacağı yeni strateji üzerine görüşmeler yaptı. Kuveyt'le olan sınır anlaşmazlıkları üzerinden Saddam Hüseyin tavize zorlanacaktı. Bu planın gerçekleşmesi en üst düzeyde koordine edilecekti.

Kuveyt gizli istihbaratının yapmış bulunduğu bu açıklamalar daha sonraki gelişmelere de ışık tutmaktadır. Zira bu adımların planlanmasından sonra, aynı yıl, emperyalist medya aracılığıyla Irak hakkında dünya kamuoyunu manipüle eden bir propaganda başlatıldı. İsrail gizli servisi ve CIA tarafından Irak'ın batılı firmaların yardımıyla kimyasal silah ürettiği ileri sürülerek, bu ülkenin uluslararası planda tecriti sağlandı. Bu kışkırtma Saddam'ın 2 Nisan '90'da "İsrail'i vuracak kadar kimyasal silaha sahibiz" açıklamasına yol açtı. Bu

açıklama Amerikan

propagandasını daha da güçlendirdi.

ABD bu süreçte bilinçli bir şekilde Kuveyt ile Irak arasında varolan çelişkileri derinleştirmeye çalıştı. Kuveyt egemen kastına silah yardımı yapılarak yanlarında yer alacakları güvencesi verilirken, Irak'a da aynı dönemde Batı ile ilişkilerinin -medyadaki kampanyaya rağmen- düzeltilmesi için yardımcı olacakları vaadinde bulunuldu. Bu ikili oyunun Batı basınında büyük bir kargaşaya yol açtığı biliniyor. 25 Nisan'da Bush, Ramazan vesilesiyle Saddam Hüseyin'e bir dostluk mesajı göndererek, ABD'nin bir kriz durumunda tarafsız kalacağı doğrultusunda işaretler verdi. Bu açıkça Irak'ın Kuveyt'e saldırısının teşvik edilmesi anlamına geliyordu.

Irak ordusunun Kuveyt'e girmesinden iki gün önce, 24 Temmuz '91 de, Pentagon

sözcüleri, krizin hangi biçimler alırsa alsın ABD'nin bir askeri müdahalesine yol açmayacağını belirtiyorlardı. Irak yönetimi 2 Ağustos'ta Kuveyt sınırlarını aşarken, ABD'nin bu gelişmeden etkileneceğini, fakat askeri müdahalede bulunmayacağını düşünüyordu. Diğer taraftan Kuveyt yönetimi son güne kadar tartışmalı olan sınırlar konusunda herhangi bir görüşmeye yanaşmadı.

ABD'nin Irak'a yönelik planlarının hayat bulması için önce Suudi Arabistan'ın kazanılması gerekiyordu. Askeri üs olarak kullanılacağı için bu ülkenin tutumu önem taşıyordu. CIA ajanları sözde Suudi Arabistan'a doğru harekete geçen 250 bin Irak askerini uydu resimlerinde tespit ettiklerini iddia ederek, Suudi Arabistan yönetimini de kendi stratejilerine kazandılar.

Bu yeni stratejinin başarılması Pentagon için hayati öneme sahipti. ABD'nin o güne kadar sürdürdüğü askeri operasyonlar ya gerilla güçlerine ya da Panama gibi zayıf bir askeri güce sahip ülkelere karşı gerçekleştirildi. "Düşük yoğunluklu savaş" olarak adlandırılan bu strateji, devrimci güçlerin ve halk ayaklanmalarının bastırılması (Filipinler), karşı devrimci güçlerin/kontraların oluşturulması silahlandırılması (Nikaragua, Angola, vb.) ve sınırlı ABD askeri müdahaleleri (Grenada, Panama) üzerine inşa edilmişti. Körfez savaşında ise önemli ölçüde silahlanmış bir bölge gücüyle yüzyüze gelinecekti. Bu yeni strateji için askeri terminolojide bir terim de bulunmuştu. "Mid-Intensity-Conflict" (Orta Yoğunluklu Çatışma) olarak tanımlanan bu stratejiye göre, ABD'nin karşısındaki gücün aynı oranda silah potansiyeline sahip olduğu varsayılacaktı. ABD gizli istihbaratıyla içiçe çalışan "Strateji ve Uluslararası Araştırmalar Merkezi" (CSIS), Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından bazı bölge güçlerinin denetlenemeyen büyük bir silah potansiyeline sahip olacağını ve ABD'nin bundan böyle bu güçlerle karşı karşıya kalacağını tespit ederek, silahlanmaya ivme kazandırılmasını talep etti ve ABD'nin dünyanın değişik bölgelerindeki askeri varlığının güçlendirilmesini önerdi. Savunma bakanı Cheney, 4 Mayıs '90'da, ABD'nin Körfez'de istikrarlı bir askeri konumlanışa sahip olması zorunluluğunu vurguladı.

"Orta yoğunluklu çatışma" ve bölgesel güçler

'70'li yıllardan bu yana dünyanın değişik bölgelerinde önemli bir askeri sanayi kompleksine ve büyük ordular oluşturma olanaklarına sahip güçler oluşmuştur. Soğuk savaş döneminde karşılıklı olarak silahlandırılan bu güçler, soğuk savaşın sona ermesinin ardından yeni koşulları kendi çıkarlarını savunmak için fırsat bilmişlerdir. Irak, Hindistan, Brezilya, İran, Güney Afrika, Rusya bu ülkelerin başında

Birliği'nin dağılmasının ardından yeni bölgesel güçlerin belirginleştiğini, bunun ABD'nin çıkarları açısından önemli bir güvenlik sorunu yarattığını açıkladı. Artık ABD emperyalizminin yeni stratejisinin hedefi bu bölgesel güçler olacaktı. Pentagon sözcüleri de, önemli derecede silahlanmış bu bölgesel güçlerle çatışmaya reel bir olgu olarak yaklaşmamız gerekiyor, biçiminde açıklamalar yapıyorlardı.

Bu yeni stratejiye uygun olarak ABD emperyalizmi soğuk savaş sonrası askeri gücünü reorganize etmeye girişti. Bu reorganizasyonun ilk amacı Doğu Avrupa'da bir askeri gücün gelişimini engellemektir. Resmi olarak tanımlanan bu stratejinin unsurlarından birisi Rusya'yı askeri olarak yalnızlaştırmaktır. Rusya'nın askeri potansiyeli ABD'nin çıkarları açısından bir tehlike olarak görülmektedir. Bu nedenle Ukrayna ve Beyaz Rusya'nın Rusya Federasyonu'yla yakınlaşmalarını engellemek ABD için önem taşımaktadır. NATO'nun doğuya doğru genişlemesi Rusya'yı denetlemenin en önemli aracı olarak uygulamaya konulmuştur.

Avrupa'nın bağımsız bir "güvenlik sistemi" geliştirmesinin önüne geçmek bu stratejinin bir diğer önemli unsurudur. Sürekli olarak ABD'nin Avrupa'daki askeri varlığının her koşulda korunması gerektiğinin altı çizilmektedir.

Öte yandan, "düşük yoğunluklu demokrasi", ABD'nin "yeni dünya düzeni"nin emperyalist yayılmacılığa hizmet eden en önemli politik stratejilerinin başında gelmektedir. Soğuk savaş döneminde askeri faşist diktatörlüklerin desteklenmesi ABD emperyalizminin dış politikasının ana eksenini oluşturmaktaydı. Fakat uzun dönemde bu diktatörlükler ABD'nin çıkarları açısından politik yük olmaya başladılar. Nikaragua ve İran devrimleri, birçok ülkede güçlenen halk hareketleri, ABD emperyalizmini "düşük yoğunluklu demokrasi"yi yeni stratejisinin önemli bir ögesi olarak kullanmaya zorladı. O güne kadar destekledikleri faşist diktatörlükler halk hareketleri tarafından çözülmeyen ABD müdahale etti. "Siyasal çözüm" üzerinden devrimci potansiyel etkisizleştirildi. Geçiş döneminde halk hareketlerinin bazı kadrolarının yönetime katılmalarına göz yumuldu ya da doğrudan teşvik edildi. Özellikle Latin Amerika'daki devrimci güçleri kurulu düzene entegre etmeyi hedefleyen bu politika önemli bir başarı sağladı. Bu "düşük yoğunluklu demokrasi" sayesinde egemen sınıflar mevcut konumlarını korurlarken, devrimci güçlerin toplumsal dönüştürücü rolü paralize edildi.

Demokrasi ve insan haklarını koruma adına saldırganlığın ve yayılmacılığın temellerini hazırlayan yeni ABD stratejisi bugün tüm boyutuyla uygulanmaktadır. "Saddam diktatörlüğüne" son verme propagandasıyla periyodik olarak tırmandırılan Körfez krizi de bu stratejinin bir parçasıdır.

ABD'nin Irak'ta saplandığı çıkmaz

ABD emperyalizminin Irak'a sataşmasının arkasında emperyalist güçler arasındaki rekabetin önemli bir payının olduğunu bugüne kadar patlak veren her kriz vesilesi ile vurgulamıştık. Geline aşamada Irak sorununun bu yönü geçmiş yıllara göre daha da net bir biçimde ön plana çıkmakta ve taraflar arasında açıktan tartışma konusu olmaktadır. Hatta, son gelişmelerin ışığında bakıldığında şunu söylemek hiç de abartı sayılamaz: son Körfez Krizi'nin patlak veriş nedenleri ABD emperyalizminin abartmalarından, başvurduğu dezenformasyon kampanyasından arındırılınca geriye emperyalistler arası rekabetten başka hiç bir neden kalmamaktadır!

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin beş gün süren tartışma ve pazarlıklardan sonra 2 mart günü oybirliği ile aldığı 1154 numaralı karar bu gerçeğin somut bir ifadesini oluşturmaktadır. Söz konusu tarihteki toplantıda BM Güvenlik Konseyi üyeleri Genel Sekreter Kofi Annan'ın Irak yöneticileri ile imzaladığı anlaşma metnini görüşecek ve sonuçları karar altına alacaktı. Bu konuda iki farklı görüşün karşı karşıya geldiği ve berrak bir uzlaşma olanaklarının sınırlı olduğu peşinen bilinmekte idi.

Irak sorunu konusunda hangi farklı görüşler sözkonusudur?

Rusya, Çin ve Fransa Güvenlik konseyinin daimi üyeleri sıfatıyla son yıllarda Irak sorunu konusunda ortak bir tavır takınmaktadırlar. Bu tavır özetle Irak'ın silahsızlandırılmasının bir an önce sona erdirilmesi ve hemen ardından da bu ülkeye uygulanan yasaklar ve ambargo politikasının kaldırılması biçiminde ifade edilmektedir. Bu görüşü ABD emperyalizminin dayatmaları karşısında seslerini çıkarmaya cesaret edemeyen kabarık sayıda başka devlet de desteklemektedir.

Güvenlik Konseyi bünyesinde ortaya çıkan bu kutuplaşmada farklı bir başı çeken ABD emperyalizminin takındığı tavır ise sadece Irak sorununa, ya da Körfez bölgesine özgü değildir. ABD'nin Irak'a karşı takındığı tavır ve sürdürdüğü politika onun genel dış politikasının bir uzantısıdır. ABD dünya genelinde salt kendi çıkarlarını korumak, uluslararası ilişkileri bu çıkarlar doğrultusunda biçimlendirmek istemektedir. Diğer emperyalist güçlere söz ve hareket hakkı tanımadan, gerek içerik gerekse uygulama biçimi bakımından, saptadığı politikayı evrensel bir standart olarak dayatmak ve kabul ettirmeye çalışmaktadır. Bu mantık çerçevesinde ABD emperyalizminin rakiplerine bıraktığı tek rol, politikalarını Washington'un iradesine ve çıkarlarına endekslemek, bu iradenin icrasına katkıda bulunmak ve hatta finansmanını üstlenmek olmaktadır.

Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'nın dağılmasını izleyen yıllardan bugüne kadar ABD bu hegemonyasını eski müttefiklerine

dayatmakta ve onları boyun eğdirmekte fazla zorluk çekmedi. Fransız devlet başkanı Chirac'ın geçenlerde Körfez krizi vesilesiyle yaptığı uzun değerlendirmede de açıkça ifade ettiği gibi bu "bir gün kapanmak ve yerini çok kutupluluğa bırakmak zorunda olan bir geçiş dönemi" idi. Çünkü, günümüz dünyasında ABD'nin dünkü müttefikleri onun bugünkü rakipleri konumundadırlar ve aralarındaki soğuk savaş döneminden miras kalan uyumluluk yerini hızla günübürlük keskinleşen çıkar çelişkilerine bırakmaktadır. Körfez krizi başlangıçtan, yani Kuveyt'in işgalinden, bu yana emperyalist güçler arasındaki bu değişken ilişkilerin aynasını oluşturmaktadır; "1991'in kutsal ittifakından, bugün yamalı bir bohçaya dönüşen Güvenlik Konseyine!"

Irak sorunu emperyalist güçler arası çelişkilere ve anlaşmazlıklara ifade platformu oluşturmaktadır. Onlar aralarındaki çekişmeyi doğrudan gündeme getirmeden başka sorunlar aracılığı ile tartışmakta, çekişmektedirler. Örneğin ABD emperyalizmi Clinton'un ağzı ile "Saddam tehlikelidir, yasakları ve ambargoyu sürdürmek, denetimi katılaştırmak gerekir" derken, Fransız emperyalizminin sözcüsü Jacques Chirac "Irak halkına çok yazık, bir an önce ambargoyu kaldırmak gerekiyor" diyerek cevap vermektedir. Birincisi Saddam üzerinden dünya halklarına ve rakiplerine gözdağı vermeye çalışırken, ikincisi ise Irak halkının dramını maske edinerek Irak pazarına el atmaya, arap dünyası ile ilişkilerini sağlamlaştırmaya, Ortadoğu'da mevzi sahibi olmaya çalışmaktadır.

Dolayısıyla, Güvenlik Konseyinin oybirliği ile alınan bu kararı samimi bir görüş birliğine dayanan ortak bir tavır değildir. Emperyalist güçler kirli çamaşırlarını henüz orta yerde yıkamak istememektedirler. Çelişkilerini gizlemek için alınacak kararda kullanılacak terimler üzerinde günler boyu pazarlık yapmak zorunda kalıyorlar. Sonuçta, her türlü yoruma açık, muğlak ve esnek formüllerin kullanımında mutabık oluyorlar. Yani 1154 numaralı Birleşmiş Milletler kararı emperyalist çıkarlar arasında varılmış zorunlu bir uzlaşma metnidir ve bundan başka bir değeri yoktur.

Kaldı ki bunun böyle olduğunun açığa çıkması hiç de zaman almadı. Kararın açıklanması ile birlikte taraflar arasında bu defa da bir yorum yarışı başladı. Örneğin Bill Clinton, Güvenlik Konseyi'nin kararını şöyle yorumlamaktadır: "BM Genel Sekreteri Kofi Annan ile Bağdat yönetimi arasında imzalanan anlaşmayı onaylayan BM Güvenlik Konseyi'nin 1154 numaralı kararı ABD'ye Irak'a karşı, bu ülkenin silahsızlanma konusunda verdiği sözü tutmaması durumunda, askeri zor kullanma hakkını tanımaktadır". Yani, Bill Clinton, kararla ABD'nin Körfezde bulunan ordusuna en ufak bir bahane durumunda saldırıya geçmesi için yeşil ışık yakıldığını ileri sürmektedir. Washington Irak'ın anlaşmaya uyup

uymadığını tanımlama ve dolayısıyla saldırıya geçme hakkını kendisinde görmektedir.

ABD'nin tavrını paylaşmayan diğer kesim ise aynı karara tamamen farklı bir anlam atfetmektedir. Birleşmiş Milletler'de görevli daimi Fransız Elçisi Alain Dejammet'e göre "Karar, Güvenlik Konseyi'nin konu hakkında tek yetkili merci olduğunu doğrulamakta ve zora başvuruyu otomatik olmaktan çıkarmaktadır". Bu demektir ki Irak'ın anlaşmayı bozup bozmadığına Güvenlik Konseyi toplanıp karar verecek ve takınılacak tavrı da o belirleyecektir. Bu kesim kararı yorumlamada daha da ileri giderek Irak'ın silahsızlandırma konusunda samimi bir işbirliğinde bulunması durumunda yasaklar ve ambargonun kaldırılması Güvenlik Konseyinin gündemine gelecektir demektir.

ABD yönetiminin bir bölümü krizin bu şekilde 'tatlıya' bağlanmış olmasından hoşnut. Bu kesime göre eğer Irak'a karşı askeri operasyon başlatılmış olsaydı ABD uluslararası bağlamda yalnız kalır ve yalnız kalmış olmaktan ötürü de prestiji sarsılırdı. Irak'a saldırma yanlısı olan diğer bir kesim ve özellikle de Cumhuriyetçiler ise Clinton yönetimine Birleşmiş Milletler Örgütüne ve Genel Sekreter Kofi Annan'a ateş püskürmektedirler. Hatta, Saddam'ı "ağırbaşlı, sakın, meselelere vakıf" olarak tanımladığı için sert eleştirilere hedef olan Kofi Annan gelecek hafta başında Washigton'a yapacağı ziyareti iptal etmek zorunda kaldı. Bu konuda Amerikan kamuoyuna hakim olan atmosferin niteliğini Amerikalı bir diplomatın tavrı tanımlamaktadır. BM kararının açıklandığı anda görüşüne başvurulun, yorumu istenen üst düzeydeki bir amerikan diplomatı verdiği cevap ilginçtir. Adının açıklanmasını istemeyen diplomat karara karşı ABD idaresinin tavrının "yarın Amerikan gazetelerinin olayı yansıtmı biçimi ve yazacakları tarafından belirleneceğini" itiraf etmektedir.

Zbigniew Brzezinski krizin sonuçlanışını şöyle değerlendirmektedir: "Amerika bu krizden, vazgeçilmez bir güç olduğunu yeniden kanıtlayarak çıkmıştır. Ama, aynı şekilde, gücünü nasıl kullanacağını her zaman bilmediğini de kanıtlamıştır. Başkası tarafından pazarlıkları yapılmış ve Saddam'ı Birleşmiş Milletler Örgütü kararlarına uymaya zorlamayı hedefleyen sonuç, politik bir başarı sayılamamaktadır. Bu durum ise bizim vermiş olduğumuz bir taviz olarak algılanmaktadır". ABD'nin Afganistan'da yaptığı gibi daha kapsamlı bir operasyon yürüterek Irak'ta rejim değişikliğine yol açılmasını talep eden Amerikalı sorumlulara Zbigniew Brzezinski, 1961'de Fidel Castro'yu devirmek amacıyla, "CIA'nın Domuzlar Körfezi'nde düzenlediği operasyonuna ilişkin yeni raporunu okumalarını" salık vermektedir.

Birleşmiş Milletler kararını kim nasıl yorumlarsa yorumlasın ortaya çıkan sonuç, Irak pazarının kabarttığı iştahlar

ve emperyalistler arası keskinleşen çelişkiler olarak kendisini dayatmaktadır. ABD/Saddam çekişmesi olmaktan çıkıp uluslararası bir nitelik kazanan Irak sorunu her halükarda yakın bir gelecekte yeniden bir krize dönüşmek durumundadır. Irak halkı ABD emperyalizminin boyunduruğundan kurtulmak istiyor, Pentagon ise saldıracak hedef arıyor. Ancak, son krizin başlatılmasında, idaresinde ve BM kararının alınmasında ABD diplomasisi hırpalanmış, mevzi kaybetmiştir. ABD emperyalizmi kendi çelişkileri ile yüzyüze kalmış ve çıkmaz içindedir. Saddam'a karşı yeni bir saldırı düzenlemesi onun tecritini arttıracak ve rakiplerinin değirmenine su taşıyacaktır. Mevcut statükonun korunması, Güvenlik Konseyinin tek başına söz sahibi olması ve zamanla Irak sorununun daha farklı bir biçimde tartışılmaya açılması, yasakların ve ambargonun kaldırılmasının resmen gündeme getirilmesi ABD idaresini kendi kamuoyu önünde zor durumda bırakacaktır. Dolayısıyla, saldırı ihtimali halen gündemdedir. ABD ordusu Körfez'de olduğu için değil ihtiyaç olduğu için. Eğer, Clinton ayak sürürse "Monikagates'in" önümüzdeki günlerde yeniden deşilmesine şaşmamak gerekir.

ABD emperyalizminin içinde bulunduğu çıkmazın diğer bir göstergesi de Fransız Cumhurbaşkanı Chirac'ın son günlerde sıklaştırdığı Irak'a yönelik inisiyatiflerdir. Chirac Irak yönetimine yönelik lobi faaliyetlerini hızlandırmakta, Saddam'a özel mektup yazmakta, ABD hegemonyasındaki tek kutuplu uluslararası ilişki sistemine son verilmesi gerektiğini vurgulamakta, Saddam'la görüşmek üzere Bağdat'a özel temsilci göndermekte, Fransız basını Irak halkının dramını yazmakta, ABD'nin küstahlığını teşhir etmekte, medyada Saddam sistematiği olarak "Başkan Saddam" olarak anılmakta vs. Bu rutin faaliyetlerinin yanısıra fransız emperyalizmi açıktan Irak'a ambargonun kaldırılacağına ilişkin söz vermektedir. Bu yeni tavır Fransız emperyalizminin zindeliğinin işareti değil, ABD emperyalizminin Ortadoğu'da ve özellikle de Irak'ta çıkmaza saplandığının göstergesidir.

H. YA MUR - A. M EK

EMEP Ele tirisi

Bir sosyal-reform partisinin ideolojik, politik ve örgütsel temelleri üzerine

E K S E N Y A Y I N C I L I K

YÖK'ün Faşist Genelgesi ve Öğrenci Hareketi

Şubat ayı Refah-MGK çatışması için önemli bir devreyi işaret eder. 28 Şubat '97 tarihli MGK toplantısı ile RP'yi terbiye etmeye yönelik saldırılar açıktan ilan edilmiş ve uygulanmaya başlanılmıştır. '98 Şubat'ında ise bu terbiye operasyonunun bir başka ayağı, üniversitelere yönelik olanı uygulanılmaya başlandı ve yıllardır yasal olarak yürürlükte olan ama fiilen uygulanılmayan kılık-kıyafet yönetmeliği bir genelge ile yürürlüğe kondu.

Yeni genelge ile yürürlüğe giren uygulama kitlesel protestolara neden oldu. Türban ve sakal yasağından dolayı geçmişte de dönem dönem eylemlilikler yaşanırdı, fakat bu sefer geçmişte yaşanan eylemlerden farklı görüntüler ve yaklaşımlar ortaya çıktı. Herşeyden önce bu tür uygulamalar geçmişte bu kitlesellikte protestolara söz konusu olmazken bu dönemde 8 bin kişinin, İstanbul'un merkezinde ana caddelerden birini trafiğe kapayarak yürüyüş yapmasına neden oldu. İkinci olarak eylem yapanlar yürüyüş boyunca çevre halkın yoğun ilgi ve desteğini gördü. Son olarak (ve belki de en garibi) ise gericilerin düzenledikleri eylemler reformist grupların desteğini arkasına aldı ve "sağcı-solcu herkesin katıldığı bir öğrenci eylemi" biçimine büründü, büründürüldü.

Eylemlerin kendisini değerlendirebilmek için öncesine ve toplumsal hareketliliğe, eylemlerdeki temel tarafların mücadele süreçlerine bakmak gerekir. Eylemin gerçek örgütleyicileri ve gerçek sahipleri islami gericilerdir. İlk başta bunu bilince çıkarmak gerekir. Her ne kadar eylemler herkesin birleştiği öğrenci eylemleri olarak sunulsa da eylemlere katılanların bileşimi, eylemlerin içeriği, atılan sloganlar, içinde bulunduğumuz konjonktür düşünüldüğünde eylemin kimin eylemi olduğu açığa çıkıyor. Buna sonra değinmek üzere, eyleme neden olan genelgenin nasıl gündeme geliğine, onun öncesi süreçlere geri dönelim.

Yukarda da belirttiğimiz gibi 28 Şubat MGK toplantısı RP'ye yönelik terbiye operasyonunun açıktan ilanı ve başlatılması anlamına geldi. Bu saldırı ile sadece RP'nin kapitalizm sınırlarını aşamayan ama "kemalist-faşist rejim"ın bugün için kaldıramadığı şeriatçı kimliğinin törpülenmesi amaçlanmamış, aynı zamanda RP'nin iktidar olmasından önce bir hayli güçlenmiş ama asıl olarak RP'nin hükümet olmasıyla rakiplerine karşı bir çok avantaj elde etmiş ve desteklediği partinin hükümet olmasının her türlü ayrıcalığını yaşayan islami sermayeye de haddini bildirmek hedeflenmiştir. Tüm bunların yanında ek olarak terbiye edilmiş, rejimin sınırlarını fazlaca da zorlamayan bir dinci partinin kitleler önünde yıpranmamış ama zulüm görmüş bir parti olarak çıkartılması da vardır. Yani hükümet olmanın yıpratıcı etkisinden kurtarılıp, yeni makyajla, kitlelerin önüne sürülecek yeni bir parti ihtiyacı da bu sayede karşılanmış olacak. Kapitalist ilişkilerin sonuçlarından rahatsız olan kitleler ve bu temelde gelişme eğilimi gösteren muhalefet düzenin sınırlarını

aşmadan yıpranmamış bir parti ile yeniden düzene bağlanacaktır. Zaten devletin RP'den tümüyle vazgeçtiğini ya da geçebileceğini düşünmek saflık olur. İslami gericilikle uyutulması gereken milyonlarca emekçinin yaşam koşullarının hızla kötürümleştigi şu dönemde sermaye sınıfı kitleleri uyutmak için toplumsal esrar kullanmaktan vazgeçemez, ki sanıldığıının aksine ne böyle bir niyeti ne de pratiği var. Asgari ücret (sefalet ücreti) alıp "buna da şükür" diyen yüzbinlerce işçi elinin şaltare uzanmaması için, avuçların açılması gereken bir tanrı hala gerekiyor.

RP de bu mücadele içinde kendi güçlerini, olanaklarının yanında karşı tarafın olanaklarını ve kararlılığını görmüş ona göre bir hat çizmeye başlamıştı ve bu çizgisinde devam ediyor. Yani bir yandan kendisine biçilen yeni görevi görüyor ve ona uygun davranıyor, bir yandan da eski konumunu koruyabildiği oranda korumaya çalışıyor. Konuşmalar eskisi gibi besmelelerle başlamıyor, batı taklitçiliği eleştirilerinin yerini Avrupa demokrasisi, insan hakları, modern yaşam vb. alıyor. Elbeteki bu süreç sancılı ve orta vadede sonlanacak bir süreçtir. Bugüne kadar "laik diktatörlükten" bahsedilip, bugünden sonra ise "biz laikliğin güvencesiyiz" diyebilmek kolay değil. RP'nin bu süreçte tabanına yönelik olarak hala "Biz eski değerlerimizi koruyoruz." diyebilmesi için de sürecin biraz yavaş gelişmesi normaldir. Ama bu partinin girdiği yol ortadadır. Üstelik yeni argümanlar, yeni propaganda içeriği ve yeni değerler iktidardayken değil muhalefetteyken ortaya konuluyor, bunun anlamı bir daha hükümet olunabilirse bu konumdan da daha fazla uzaklaşılacağıdır.

MGK ve RP arasındaki bu düzeniçi it dalaşı büyük oranda MGK'nın üstünlüğünü göstermesiyle ve RP'nin sürekli bir adım daha geri atmasıyla sürerken iki saldırı daha geldi. Bunlardan ilki RP'nin kapatılması oldu. RP'nin kapatılmasıyla "HEP-DEP-HADEP" süreci bu parti için de başlatılmış oldu. Yani yavaş yavaş ama kesin olarak sistemle bütünleşme süreci başladı. RP'nin buradaki tutumu da bir yandan bir iki kişi şahsında (kapatma kesinleşince büyük oranda göstermelik olarak) kendisini savunmak olurken, asıl olarak yeni partiyle yeni görevlere ve değerlere sahip çıkmak oldu. MGK'nın bu saldırısı daha tüm sonuçlarını yaratmadan yeni bir saldırı geldi; İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü yayınladığı genelge ile türbanlı ve sakallı öğrencilerin okullara girişini yasakladı.

İstanbul Üniversitesi'nin zaten yıllardır yasalarda bulunan bu hükmü yeni bir genelge ile uygulamaya geçirmesinin hangi dönemde gerçekleştiği unutulmaması gereken önemli bir veridir. Bu uygulama aslında yasalarda halihazırda bulunmaktadır fakat bilinçli bir tutumla uygulanmamaktadır. Sermaye devletin islami gericiliği toplum içinde yaygınlaştırmak istemesi, buna bağlı olarak okullarda da geric

örgütlenmelerin geliştirilmeye çalışılmasından dolayı bu hüküm hayata geçirilmemiş, tıp biliminin kendi değerleri ve çalışma koşullarından dolayı türbansız girilmesi gereken okullara ve hastanelere bile türbanlı öğrenciler dolmuştur. Yıllardır gözardı edilen uygulamanın bu dönemde hayata geçirilmesinin anlamı bu uygulamanın genel bir saldırının bir parçası olduğudur. Genelge ile bir yandan RP'ye yönelik saldırının üniversitelerdeki ayağı tamamlanmış olurken bir yandan da aynı Refah Partisi için olduğu gibi üniversitelerde de islami gericilik gelişecek muhalefet için düzeniçi bir kanal olarak hazır bekletiliyor, daha doğrusu (özellikle de "mazlum öğrenciler" argümanı ile) öne çıkarılıyor. Kısacası ülke genelinde RP için ne planlanıyor ve uygulanıyorsa okullarda da islami gericilik için üç aşağı beş yukarı aynı süreç gündemdedir. Yani bir yandan terbiye etmek bir yandan da geleceğe yönelik hazırlamak, gelişecek muhalefeti ortaçağ karanlığı ile boğmak. Zira okullarda da ellerin polise atılacak taşlara, molotoflara uzanmaması için uzmanları gereken bir şeyh eline ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu hatta (bir yandan terbiye bir yandan da gelişecek muhalefeti düzeniçi kanallarda boğmak için öne çıkarma) uygulanan kıyafet yönetmeliği doğal (bu arada doğal olmayan da) sonuçlarını verdi. Büyük tepkilere yol açan yönetmelik öğrencilerin ve toplumun tepkisiyle karşılaştı. Yalnız hemen belirtmek gerekir ki toplumun genel bir tepkisiyle karşılaşmasında ve eylemlerin kitlesel bir tarzda gerçekleşmesinde "solcu" öğrencilerin tahmin edilenden ve kendi niceliklerinden çok daha fazla bir etkileri olmuştur. Eylemler 8 bin kişinin katılımı ile gerçekleşen bir düzeye ulaşmış, polisin "hoşgörüsü" ile rahat hareket eden kitle Beyazıt'tan Çapa'ya kadar Millet Caddesi'ni trafiğe kapatarak yürüdebilmiştir. Yürüyüş esnasında çevrede bulunan insanlar alkışlarla, sloganlarla eylemi desteklemiş, eylemcileri selamlamışlardı. Bunların bir kısmı kimi alkışladıklarının gayet farkında iken (Akit gazetesini kaldırıp "Aferin Çocuklar" manşetini gösteren sakallılar gibi), bir kısım destekçi ise "sağcısız solcusu tüm öğrencilerin birleştiği" sıradan bir demokratik talep uğruna gerçekleştirilen bir eylemi desteklediğini sanarak alkışlıyordu. Gerçekten de toplum ve öğrencilerin geneli tarafından gösterilen bu ilginin temelinde yatan nedenler nelerdir sorusu sorulduğunda verilecek cevaplardan en önemlilerinden birisi "solcu öğrencilerin" verdiği destektir. "Solcu öğrencilerin" verdiği destekle geniş yığınlar eylemi bir öğrenci eylemi olarak algılamış ve eylemi geniş öğrenci yığınlarının haklı talepleri uğruna verdiği bir mücadele olarak gördüğü oranda doğal bir sempati ile karşılaşmıştır. Ayrıca devrimci öğrencilerin yıllardır verdikleri mücadeleyi toplum genelinde bir sempati yaratmaya başlamış, hatta bu sempati polis saldırılarını eylem yerinde

yuhalamaya kadar ilerlemişti. Öğrencilerin haklı mücadeleleri genellikle toplumun emekçi katmanları tarafından bir sempati ile karşılanır ve bu Türkiye'de de böyle olmuştur. Ancak yaşanan ağır yenilgiler, bu yenilgilerin savaşılmadan alınması, devletin çok yönlü propagandaları, sürekli "80 öncesi terör ortamı" edebiyatı yapması ve bunun en temel sorumlusu olarak da öğrencileri göstermesi, öğrenci hareketinin kendisini genellikle ya dar bir kitle ile gösteriyor olması ya da kitlelerin geniş bir ilgisizliği ile durağanlık yaşaması, öğrenci hareketine önderlik etme iddiasında bulunan grupların adeta hareketin meşruluğunu ortadan kaldırmak ve devletin gericici propagandasına malzeme yaratmak için çabalar gibi hareket etmesi, reformist grupların ise hareketi dar sınırlar içinde tutmaya çalışarak öğrencilerin diğer kesimlerle birleşmesinin önünde engel haline gelmeleri ve politikleşmenin önüne geçerek hareketin sürekliliğini zayıflatmaları yukarda belirttiğimiz toplumsal sempatiyi büyük oranda zedelemiş, hatta yer yer bir antipati oluşturmuştu. Fakat öğrenci gençliğin yeniden kitlesel bir hareketliliğe doğru ilerleme çabaları, devletin ise bunu sürekli kaba şiddetle ezme çabaları ama her türlü hataya ve devletin baskına rağmen gençliğin durdurulamaması, aynı süreçte devletin kontr-gerilla örgütlerinin ve faaliyetlerin çarşaf çarşaf yayınlanıyor olması, yoksulluğun daha da artması, YÖK'ün öğretim görevlileri tarafından da protesto edilmeye başlanması ve tüm toplum gözünde teşhir olması kaybedilen sempatinin yeniden kazanılmasını getirdi ve getiriyor. Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Muğla'da gerçekleştirilen eylemlere halktan gelen destek, polisin saldırısı üzerine atılan sloganlar ve alkışla yapılan protestolar bu sempatinin göstergeleridir. Öğrenci gençliğin mücadele ederek yarattığı bu sempati, yapılan türban eylemi bir de "sağcısız solcusu tüm öğrencilerin birleştiği bir eylem" olarak algılanınca daha üst boyuttan istismar edildi. Yani savaşarak kazanılan sempati islami gericiler tarafından "solcu öğrencilerin" de yardımıyla kullanıldı. Sermaye medyası da bu konuda çok özel bir yönelim içerisine girdi. Israrla sağcı ve "solcu" öğrencilerin birlikte hareket ettiğini vurguladı. Burjuva medyasının bu ısrarlı vurguları da bir kere daha eylemlerin içeriğinin yanlış anlaşılmasına ve yorumlanmasına hizmet etti. Sanki öğrencilerin kendi dekanlarını, rektörlerini belirlemesi talebi gibi bir temel demokratik talep uğruna mücadele ediliyor ve geniş öğrenci yığınları da bu talep uğruna birleşip harekete geçiyormuş gibi sunuldu.

Eylemin içeriğine bakıldığında genel bir demokratik talepten bahsedilebilir, ama sorun hiç de yansıtıldığı gibi ülke genelindeki politik süreçlerden ve kamplaşmalardan bağımsız olarak tüm öğrencilerin üzerinde birleştiği bir demokratik hak gaspı değildir. Sorun yukarıda söylediğimiz gibi MGK-RP mücadelesinin bir parçası olarak (bazı karışık sorunlar ve "solcu" öğrenciler için duruşlar üretse de) şekillenmiştir ve

saldırı bu durum gözetilerek ele alınmalı ve yanıtlanmalıdır. Saldırının temel ve asıl muhatabının islami gericiler olması saldırıya yanıtın da asıl olarak onlar tarafından verilmesini getirdi. Bu konuda şimdiden şunu söyleyelim ki şeriatçılara karşı bir mücadeleyle birleştirilmediği oranda “Bu demokratik bir talep etrafında gelişen bir eylemdir, bu mücadelenin başını biz çekebiliriz” diye düşünenler hayal görüyor. Bunun nedeni kitlesellik, güç veya ilgi sorunu değil, asıl olarak sorunun toplumsal mücadelenin neresinde nasıl bir yer tuttuğudur, kavganın kimin kavgası olduğu, sorunun nasıl bir içeriğe sahip olduğudur, kitleleri hangi temelde etkilediği, onlarda hangi politik düşünceye bağlı duygular uyandırdığıdır. Genelge MGK-RP çatışmasının bir ayağını oluşturuyor ve asıl olarak islami gericilere yönelik bir saldırı olarak hayata geçiriliyor (bazı “solcu” öğrenciler bunun farkında olmasa da saldırının asıl hedefi durumundaki kitle hedefin gerçekte kim olduğunu gayet iyi biliyor). Bu saldırı ile ilgili yapılan eylemlerde ise asıl gelişen politik bilinç ve kitlelerde oluşan duygular ise islami gericilik ile “cihat”tır. İsterse daha şeriatçılar her hangi bir hareketliliğe girişmeden eylemleri başlatan “solcular” olsun ve tüm kuvvetleriyle bu hareketliliği geliştirmeye çalışsınlar, çalışma islami gericiliğin teşhiri, ona karşı mücadele ile birleşmediği sürece sonuç değişmeyecektir. Etkilenip eyleme katılmaya ilk başlayacaklar ve sonra da insiyatifi de alacak olanlar eyleme tüm içeriğini verecek olanlar da gericiler olacaktır. Çünkü eylem geliştikçe, belirginleşecek, öne çıkacak hat “Yaşasın Devrim ve Sosyalizm” olmadığı sürece “Yaşasın Şeriat” olacaktır. Eylemin niceliğinin artmasının, tarafların daha sık ve militan tarzda karşı karşıya gelmesinin getireceği sonuçlar bellidir. İmam-hatipler kapatıldığında nasıl ilk başta “okulumu dokunma” sloganları atılmış ama hareketlilik ilerledikçe varılan yer “Yaşasın Hizbullah” olmuşsa bu süreçte de mücadele geliştikçe ve saflar netleştikçe ya genelgeye karşı mücadele “parasız bilimsel demokratik eğitim”e varacaktır, ya da İmam-hatiplerle ilgili eylemlerin olduğu yere varacaktır. “Solcu” öğrenciler ise eylemlere katılarak sadece eyleme zenginlik katıp islami gericilerin arkasından sürüklenmiş ve eylemlerin meşruluğunu arttırmış olacak. Bundan politik olarak kazançlı çıkacak taraftan ise bahsetmeye gerek yok. Güya akılcı politika yapan, kitlelerin talepleri uğruna mücadele eden aslında şark kurnazlığı yapan “solcu” öğrenciler ise kolayından etkilediği kitleleri bile harekete geçirmekte zorlanacak süreç sönmüldüğünde ise islami gericilere topladıkları puanlar yanlarına kar kalacak.

Mevcut durumu ve gidişatı kavrayabilmek için bilinmesi gereken konulardan birisi eyleme katılanların bileşimidir. 27 Şubat günü yapılan yürüyüşte 8 bin civarında bir kitle vardı. Bunun 1500-1700 kadarı bayan, 100-150 kadarı üniversite dışından gelenlerdi. Geri kalan erkeklerin ise 4000-4500 kadarı üniversite öğrencisi değildir (Erkekler ve kadınlar islami geleneklere göre ayrı yürüdükleri için ayrı saymak kolay olmuştur). Bu durumda 4100 ile 4600 arasında kalan bir rakam öğrenciler tarafından değil

toplumsal sorunlara çok duyarlı (!) bir kesim tarafından oluşturuluyordu. Bu kesim kimdir diye sormak anlamsız olur herhalde, Sivas katliamı ile hemen hemen herkesin tanıdığı ama bazı “solcu”ların hala tanımadığı islami gericilerdir. Eylemin bileşiminin, gösterdiği bir şey varsa o da sanılanın aksine eylemin hiç de “sağcısı solcusu tüm öğrencilerin birleşerek yaptığı” bir eylem olmadığı; yaşlısı, üniversitelisi, liselisi, ortaokullusu tüm gericilerin birleşerek yaptığı ama “solcu”ların da sürüklendiği ve öğrenci eylemi olarak öne çıkarılan bir eylem olduğudur.

İslami gericiler eylemin bir öğrenci eylemi tarzında gelişmesi için özel çaba sarf ettiler. Özellikle atılan sloganlarda ve ellerle yapılan işaretlerde buna dikkat ettiler. Şahadet parmaklarını kaldıranlara sürekli özel müdahalelerde bulunuldu ve işaret parmağını kaldırmak yerine yumruklarını sıkmaları ve kaldırmaları istendi. Eylemi organize edenlerin ve kortej görevlilerinin bu konuda dikkat ettikleri ve sürekli olarak müdahalelerde bulunduğu görüldü. Bunun nedeni, oluşmuş ve işlerine bir hayli yarayan “sağcı solcu tüm öğrenciler” imajını zedelememe olduğu ortadır. Tüm öğrencilerin destek verdiği bir öğrenci eylemi biçimi ile bir yandan kendi mücadelelerinde MGK’nın saldırısına bir karşı saldırı ile cevap verip bir yandan da toplumun geniş katmanlarının desteğini almak varken, oluşmuş kitle desteğini tehlikeye atmak işlerine gelmez. Bunun için “Hizbullah” kelimesinin geçtiği bir slogan bir an atıldı ve hemen müdahale edildi. Ne de olsa “solcu” öğrencileri kaçırmamak ve oluşmuş sempatiyi kaybetmemek gerekiyordu. Hatta bunun için “solcu” öğrenciler yokken bile “Susma sustukça sıra sana gelecek”, “Öğrenciler kol kola genel boykota”, “Ya hep ya hiç”, “Yaşasın öğrenci dayanışması” vb. sloganları atılıyordu. Sürekli öğrencilerin birliği öne çıkarılıyor, eylemi izleyenler arasında “sağcısı solcusu yok tüm öğrenciler destekliyor bunu” türünden konuşmalar geçiyordu. Kısacası “solcu”ların demokrasicilik oyunu islami gericiler tarafından ustaca kullanıldı. Tüm bu ortak eylem görüntüsüne rağmen islami gericiler eyleme renklerini vermeyi başardılar. Millet Caddesi üzerinde yürüyen 8000 civarındaki kortejin en önünde duran türbanlılar ile, eylemin genel bileşimi ile, atılan sloganlarla eylem kimin eylemi olduğunu ortaya koydu. İslami gericiler bir yandan şahadet parmağını kaldırmak yerine yumruk yaparak, “Hizbullah” isminin kullanıldığı sloganlara tek bir getirmelere izin vermeyerek ortak eylem imajını korurlarken bir yandan da “Müslüman zulüme boyun eğmez”, “Başörtüye uzanan eller kırılın” sloganlarıyla, haremlik selamlık yürüyerek ve en önde giden türbanlı öğrencilerle eylemin kimin eylemi olduğunu hatırlatıyordu. Bunun farkında olan cübbeliler de kortej ilerlerken coşup sloganlarla alkışlarla ilerleyen korteji selamladı.

Emek Gençliği’nin ve konu üzerine yazı yazan ve günlük olması dolayısıyla hemen ulaşabildiğimiz yayınlardan birisi olan EMEK gazetesinin konuya bakışını irdelemek eyleme destek veren “solcu” öğrencilerin mantığını kavramak açısından özellikle önemlidir çünkü bu desteği eylemlere yönelik olarak afiş ve bildiri çalışmalarıyla en ileri düzeyde, en belirgin biçimde bu grup gerçekleştirmiştir.

Emek Gazetesi kendi ittifakını teorize etmek için gerçekliği bilinçli bir tarzda saptırıyor, eyleme kimlerin, hangi temelde katıldığını yanlış yansıtıyor. Eylemler asıl olarak şeriatçıların düzenlediği ve kitle tabanını oluşturduğu ve bazı “solcu” (reformist) grupların da destek verdiği eylemler olarak gerçekleşmiştir. Emek Gençliği ve Gazetesi ise mevcut ittifaklarını ısrarla gizlemeye, öğrencilerin birliğinden bahsetmeye çalışıyor. 27 Şubat eylemine katılanların büyük çoğunluğu öğrenci değilken ve islami gericilerden katılan diğer öğrenciler de bazı “solcu” (reformist) öğrencilerken, Emek Gazetesi ve Gençliği ısrarla sağ sol ittifakı yok diyor. Açıkta islami gericilerle ittifak yapmak gerekir denilemediği oranda “Bazı basın organlarında bu eylemler ‘islamcılar, solcular ve sağcılar ittifakı’ şeklinde yorumlandı. Farklı siyasi gruplar arasında ittifak ilişkisi yoktur. Bu talepler ‘ittifakçıların’ değil, öğrencilerin talepleridir” deniliyor (Emek Gençliği açıklaması aktaran Emek Gazetesi 3 Mart Salı “Öğrenciler Cerrahpaşa’da eylem yaptı” başlıklı yazı). Ardından öğrencilerin birliği adına islami gericilerle işbirliği çağrıları yapılıyor; “Eylemlere “sağ-sol-islamcı ittifakı” adını takanlar, yasakçı genelge karşısında şimdiden sakalını kesenler binlerce öğrencinin eğitim hakkının engellenmesini görmezden geliyorlar. Ama hepimiz yasakçı genelgenin mağduru; talebimiz genelgenin kaldırılmasıdır; bunun için **yasakçı genelgeye karşı öğrencilerin ortak talebi için mücadele birliğini sağlayacağız, siyasal ittifakların değil!**” (Emek Gençliği imzalı bildiri-afişten, vurgular bize ait). Metin “Şimdi güçlerimizi birleştirme zamanıdır. Yarın çok geç olabilir!” denilerek bitiriliyor. Şeriatçılarla yapılan birlik öğrencilerin birliği olarak gösterilip, “Şimdi güçlerimizi birleştirme zamanıdır” diyerek şeriatçılara “mücadele birliği” çağrısı yapılıyor. Peki bu öğrencilerin birliği kendini nasıl, hangi zeminde ifade ediyor? Bir yanda şeriatçılar duruyor, bir yanda siz ve sizin gibiler (Koordinasyon, GÖC vb.) duruyor, arada sırada ülkücüler grup halinde bir gelip bir gidiyor. Emek Gençliği ise hayır böyle bir ittifak yok diyor. Eylemlere katılanların ezici çoğunluğunu şeriatçılar oluşturuyor ve bunların da ciddi bir bölümünü öğrenci olmayanlar oluşturuyor. Emek Gazetesi’nin belirttiği gibi şeriatçılar eylemi ortaklaştırmaya çalışıyorlar (27 Şubat Emek Gazetesi S.10 ‘Edebiyat Fakültesi’nden eylem notları’ başlıklı yazı), ama bu, eylemin tam da siyasi grupların ittifakı olduğunu gösteriyor yoksa bir siyasi grup eylemi kiminle ortaklaştıracak? Bir siyasi grup başka bir siyasi grupla eylemi ortaklaştırır. Politik grupların ittifak yaparak politik kimlikleri ile katıldıkları değil de öğrenci kitlelerin bütününün veya genelinin politik ayrımlardan bağımsız olarak katıldıkları bir eylemde, bir politik grubun eylemi ortaklayacağı kim vardır? Ayrıca Emek Gazetesi ve Gençliği’nin, islamcılarının neden eylemi ortaklamaya çalıştıkları konusunda durup düşünmeleri gerekir. Hiçbir demokratik talep uğruna mücadele etmeyen bu tür taleplerle yapılan eylemleri ortaklamaya çalışmayan tam tersine halletmeye çalışan islami gericiler şimdi neden ortak davranmaya

çalışıyorlar. Eğer sorunun cevabı “Bu genelge onların da canını yakıyor” ise paralı eğitim, eğitimin özelleştirilmesi, okulun ÖGB, polis, jandarma tarafından işgal edilmesi, çan eğrisi, akademik hiyerarşi, okulların bilim üretim merkezi yerine sermayenin üretim tekniklerini geliştirme merkezleri gibi çalışmaları, adeta özel şirketlerin araştırma-geliştirme departmanlarına dönüşmesi onların canını yakmıyor mu? Emek Gazetesi birinci soruyla ilgili olarak doğan ikinci soruyu da yanıtlıyor; “Bugün verilen ‘kılık-kıyafet özgürlüğü’ mücadelesini de bu mücadeleden (özerk demokratik üniversite mücadelesi) ayrı düşünmüyoruz. Eylemlerde İslamcı, ülkücü grupların yer alması (“yer alması”ymış adamlar eylemleri yönetiyorlar) bu durumu değiştirmiyor. **Bu olsa olsa bu grupların çelişkisi olabilir**” (3 Mart Emek “Öğrenciler Cerrahpaşa’da eylem yaptı” adlı yazıdan, vurgular bize ait). Yani siyasi grupların ittifakı ile değil tüm öğrencilerin öğrenci olduklarından dolayı katılarak yaptıkları bir eylemler yaşanıyor ve bu eylemlerin 7000 kişilik kitleleriyle en belirgin kesimi, eylemleri yöneten ve rengini veren bölümü olan şeriatçılar, diğer öğrenci olmaktan kaynaklı yaşanan sorunlarla ilgili eylemlere katılmıyorlarsa bu onların çelişkisi. Hayır! Bizce çelişkinin asılı sizde, şeriatçılar eylemlere politik kimlikleri ile katılıyorlar ve eylemlere renklerini veriyorlar. Eylemlerin doğuş nedeni ve diğer politik grupların eylemlere yaklaşımı bunun böyle yaşanmasını getiriyor. Genelgenin protestosu islami gericiliğin teşhiri ile birleştirilerek yapılabileceği ve ona göre bir eylem çizgisi izlenililebileceği halde “tüm öğrenciler” edebiyatı ile islami gericilerin istedikleri hatta yürünüyor ve onlara sol adına verilebilecek en büyük destek veriliyor. İslami gericiler diğer kesimlerin de eyleme katılmalarının kendilerine yarayacağını gayet iyi farkındalar ve bundan dolayı şahadet parmaklarını kaldırmak yerine yumruklarını sıkıyorlar, ama ne fark eder, en önde yürüyen binlerce türbanlı öğrenci olduktan sonra, “Müslüman zulüme boyun eğmez”, “Başörtüye uzanan eller kırılın” denildikten sonra “Yaşasın şeriat” demeseler de olur. Emek Gençliği’nin ısrarla görmemek istediği sorunun liselerdeki kılık-kıyafet sorunu ile bir olmadığı, farklı boyutlara sahip olduğu ve ona göre bir politika ile karşılanması gerektiğidir. Liselerdeki kılık-kıyafetle ilgili yönetmeliklerde herhangi bir politik grubun özel olarak hedef alınmasından söz edilemez. Sadece sakal uzatmak değil ama saç uzatmak da yasaktır, sadece baş örtmek değil pantolon giymek de yasaktır, kravat takmak ceket giymek zorunludur. Bunlar öğrencileri kişiliksizleştirmek ve baskılara boyun eğmeye alıştırmak için uygulanan politiklardır ve gerçekten tüm öğrencilerin sorunlarıdır. Bu sorunlara karşı gelişecek tepkiler de bir siyasi akım tarafından ifade edilebileceği gibi politik gruplardan bağımsız olarak sadece bu sorunlarla ilgili olarak hareketlenen tüm öğrenciler veya öğrencilerin bir bölümü tarafından gerçekleştirilebilir. Ki, o zaman da bu hareketlilik kendi örgütlerine kavuşur, o örgütler (dernekler, talep örgütleri, öğrenci konseyleri, öğrenci birlikleri vb. gibi) bu kitleleri ve hareketliliği ifade eder. Dönüp üniversitelere baktığımızda ise durumun böyle olmadığını görürüz. Ne yaşanan sorun liselerdeki soruna

denk düşer (çok açık olarak siyasi bir grup hedeftir ve genelgenin geneli etkilemesinin yanında böyle bir boyutu da içermektedir ki bu boyut sorunun eksenindedir) ne de eylemler öğrencilerin kendilerini politik gruplaşmalardan bağımsız, “sorunu yaşayan öğrenciler” olarak ifade ettikleri eylemler olarak gerçekleşmektedir.

Emek Gençliği’nin konuya yaklaşımı ile ilgili olarak son bir metine daha bakalım. 27 Şubat Emek Gazetesi, Gençliğin Sesi bölümünde yayınlanan “Kurşun asker genelgesine karşı” başlıklı metin bu grubun fikirlerini özlü olarak ifade ediyor. Yazının ilk iki paragrafı yeni genelgeden, genelgeyle öğrencilerin yaşadıkları mağduriyetten ve okul kapılarının önünde oluşan ilk toplanmalardan bahsediyor. Üçüncü paragraf ise “İttifak yok” iddiasını (savunmasını) işliyor. Ardından gelen iki paragrafta ise rektörlüğün geri adım atmasından, bunun da öğrencilerin sorunu yaşayan öğrenciler olarak ortak eylem yaptıklarından dolayı gerçekleştiğini (halbuki şeriatçılar haklı olarak, bu adımı yeniden saldırmak için atılmış bir geri çekilme taktiği olarak tanımladılar ki ayrıca rektöre veya devlete her hangi bir konuda geri adım attırabilmek için devletle mücadele içerisinde olanlar hiç de bu tür bir birlik yapmak zorunda değiller, bazen (aslında genellikle) politikleşen veya politik kitleler devlete geri adım attırmakta daha başarılı olurlar) ve üniversite sisteminin kışla sistemi olduğunu belirtiyor. Bir sonraki paragrafta ise üniversitelerdeki genel sorunlardan çok yüzeysel olarak bahsedilip bu genelgenin “bardağı taşıran son damla” olduğu ve uygulamanın diğer üniversitelerde de başlayacağından bahsediliyor. Asıl denilmek istenen ise kalan son iki paragrafta deniliyor, tümüyle aktarıyoruz; “Eylemlere karşı bazı sol gruplar ise eylemlere “islamcıların eylemi” ya da “Ülkücüler var” diyerek sırt çeviriyorlar. Eylemlere islamcı öğrencilerin yer yer (yer yer mi!) ağırlık koyduğu ve ülkücü öğrencilerin de katıldığı doğru. Fakat binlerce öğrencinin talepleri ve eylemlerinin kapsayıcılığı ortadayken, bu “kaygılar” eylemlere katılmamanın ve hatta yer yer eylemleri kırmaya çalışmanın gerekçesi yapılamaz. Bu “kaygının” kaynağında geniş öğrenci gençlik kitlesinin tepkisinin gerçek kaynağını algılayamamak yatmaktadır.

“Bu durumda hak alma mücadelesi veren her öğrencinin üzerine düşen görev; eylemlerin hedeflerinin berraklaşması, kapsayıcı olması ve uzun vadeli olan “bilimsel eğitim-özerk üniversite” mücadelesinin parçası haline getirilmesi sorumluluğunu tereddüt etmeden omuzlamaktır. Bu çaba genelge kaldırılana kadar bütün üniversitelere dalga dalga yayılmalıdır.” İlk paragraf bir kere sorunu yanlış koyuyor. Devrimciler açısından sorun eylemlere şeriatçıların (yazı ısrarla kullanılabilecek en yumuşak ifade olan “islamcı” kelimesini tercih ediyor, bu Emek Gazetesi’ndeki diğer yazılarda da böyle deniliyor. Bir kere bile islami gerici ifadesi geçmiyor. Ame kesinlikle yanlış anlaşılmalı bu özenin gerisinde siyasi gruplar arasında kurulan bir ittifak yok!) veya faşistlerin katılıp katılmaması değildir. Sorun kimin hangi zeminde nasıl katıldığıdır, kimin kimin peşinden sürüklendiğidir, eyleme kimin damgasını vurduğudur, kitleler gözünde

kimin politik kimliğinin bir önderlik çizgisi olarak öne çıktığıdır. Emek Gençliği’nin iddia ettiği gibi tüm öğrencilerin eylemi diye bir olay yok, eyleme damgasını vuranlar şeriatçılar, kitlelerin gözünde devletle mücadele etmekte önderlik edecek siyaset olarak öne çıkan siyasi eğilim islami gericilik, tüm bu tabloda sürüklenenler de reformistler. Demek ki sorun hiç de Emek Gazetesi’nin kabaca ortaya koyduğu gibi eyleme şeriatçıların ya da köpeklerin katılması değil. İkinci paragraf ise temel sorunu ortaya koymak açısından en önemli bir belirlemede bulunuyor, “...eylemlerin hedeflerinin berraklaşması, kapsayıcı olması ve uzun vadeli olan “bilimsel eğitim-özerk üniversite” mücadelesinin parçası haline getirilmesi...”. Sorun tam da budur; eylemin hedeflerinin berraklaşması ve yazının “bilimsel eğitim-özerk üniversite” diye formüle ettiği daha genel bir platforma bağlanmasıdır. Yalnız arada geçen kapsayıcılığın neyi ifade ettiği belirsiz durmaktadır, eylemlerin geniş kitleleri (şu an Emek Gençliği için bu, şeriatçılar anlamına geliyor) kapsayıcılığı mı eylemlerin hedeflerinin kapsayıcılığı mı? Emek Gençliği’nin süreç içerisindeki çizgisi gözönüne alındığında daha çok eylemin kapsayıcılığından (demek oluyor ki şeriatçılarla ittifaka devamdan) bahsediyor. Bunu bir yana bırakıp asıl probleme yani eylemin hedeflerinin berraklaşmasına, daha üst bir platformdaki mücadelenin parçası haline getirilmesine bakalım. İlk önce şunu belirtelim eylemin hedeflerinin berraklaşması iki türden yaşanabilir gibi gözüküyor: Eylemler, ya “Rektör çakalı kestiremez sakalı”, “Başörtüye uzanan eller kırılсын”, “MGK cunta rektör kukla” sloganlarının yerini “Kuran” a uzanan eller kırılсын”, “Kahrolsun laik diktatörlük yaşasın şeriat” sloganlarına bırakması ile berraklaşacak ya da “Herkes parasız demokratik bilimsel eğitim”, “Kahrolsun ücretli kölelik düzeni”, “Yaşasın devrim ve sosyalizm” diye berraklaşacak. Bugünden görülen budur. Şimdi sorun ikinci olasılığın nasıl gerçekleştirileceğidir. Açıktır ki bunun yolu diğer alternatife cepheden karşı durmaktır, yani daha bugünden “Ne şeriatın ortaçağ karanlığı, ne YÖK’ün faşist uygulamaları, Herkese parasız, bilimsel, demokratik eğitim” şiarını öne çıkarmaktır. Hemen itiraz edilecektir, o zaman öğrencilerin geniş birliğini sağlayamayız ,yani islami gericilerle ittifak bozulur. Biz de diyoruz ki eğer hedefler berraklaşacaksa bazı kesimlerle birlikte yürüyemeyiz ve yürümek zorunda da değiliz. Bozulacak olan öğrencilerin genel birliği değil ama ittifak olacaktır, varsın bozulsun zaten mevcut durumdan yarar sağlayanlar şeriatçılar. Eylemler bu tarzda sürerse berraklaşma onların lehine olacak şekilde yaşanacak. Ayrıca eğer hedeflerin devrim ve sosyalizm yönünde berraklaşmasını istiyorsak bu birliğin sürmesinin hiçbir zemini yoktur ve biz birliği bozmak için çabalamalı böylece berraklaşmayı hızlandırmalıyız. Eylemlerin bırakan sosyalizmi gündeme getirmesini okulun akademik-demokratik sorunlarını kapsayacak kadar gelişmesi durumunda bile bugün yanınızda gördüğünüz, daha doğrusu yanlarına gittiğiniz o “İnanca saygı, düşünceye özgürlük” sloganını atan gerici karşılarında bulduğunuz, en iyi ihtimalle polis sizi coplarken amfilerden

seyrederken bulacaksınız. Evet, eylemlerin hedeflerinin berraklaşması gerekiyor, ama safların da! (Emek Gazetesi’nin savunduğu siyasi çizgi devrimci demokrasiden liberal demokratizme geçeli çok oluyor. Ama bugün reformizmin batağında sürüklense de, kendiliğindencililiğin bu kadarı insana pes dedirttiriyor; kitlelerle buluşma adına şeriatçıların bile peşinden sürükleniliyor. Demek ki gerçekten de insan bir kere düşmeye görsün nereye kadar yuvarlanacağı belli olmuyor.)

MGK-RP sürüşmesinde bir de MGK’nın kuyruğuna takılanlar vardı. Ordunun darbeyi en son kullanılacak araç olarak gördüğü, sürekli olarak “bu iş siviller tarafından çözülmeli” diye açıklamalarda bulunduğu ve darbe tehditi ile yeni hükümet kurmaya çabaladığı bir dönemde ortaya “Ne darbe ne şeriat” sloganı atılmış Anadol-D hükümetinin kurulması için gereken toplumsal atmosfere katkıda bulunulmuştu. Ordunun darbe yapma niyetinde olmadığı, en azından olsa olsa darbeye son çare olarak başvuracağı sürekli sivil çözümden bahsettiği bir dönemde bu şiar sadece Anadol-D hükümetinin kurulmasını kolaylaştırmıştı. Zaten kitlelerin gözünde sosyalizm bir güç, bir alternatif olarak görünmediği bir dönemde “Ne darbe ne şeriat”ın karşılığı yeni bir hükümet olmuştur ve bu da Anadol-D’de cisimleşti. Sonuçta “ne darbe” diyenler darbecilerin kurdurmak istedikleri hükümete kan taşımış oldular. Bugün de yeni genelge ile ilgili sorunda MGK’ya yedeklenebiliyor. Emek Gençliği’nin çizgisinin tam tersine şeriata karşı tutum adına ordunun saldırısına “sol”dan destek veriliyor. Bahsettiğimiz siyaset SİP’tir.

Bu partinin soruna bakışını, partinin siyasi çizgisine bağlı olarak çıkan Sosyalist İktidar gazetesinden ve en yetkili kaleminden ele alma olanağımız var. 27 Şubat tarihli Sosyalist İktidar Gazetesi’nin Ülke ve Parti köşesinde yayınlanan “Sol bu değil” başlıklı ve Aydemir Güler imzalı yazı gazetenin bu konudaki görüşlerini açık bir dille ifade ediyor. Yazı Türkiye’nin koşullarının solun güç kazanması için en uygun dönemde olduğunu, bu dönemin boş geçirildiğini, solcu öğrencilerin yaptıkları ittifak ile rezil olduğunu, bunun özeleştirisinin bile verilemeyeceğini, faşizmin sadece ülkücü hareket tarafından değil şeriatçılar tarafından da temsil edildiğini belirtip bizi ilgilendiren son üç paragrafla bitiyor;

“Siyasetin yasasıdır: Kendi çizgisini oluşturmayan bir hareket mevcut çizgilere bağımlı hale gelir. Türkiye bir karşı-devrim döneminde çıkışta resmi ve sivil örgütlenmesiyle faşizmi ve şeriatçılığı tartışma konusu yaparken sol liberalizm bilinç ve kararlılıkla -yani bir toyluk ve hata eseri olarak değil- tarafsızlığını ilan etmişti. İki gerici kamp arasında taraf olmak değildi elbette çözüm. Ama kendi cephesini açmayı beceremeyen, buna ne formasyonu, ne gelenekleri, ne siyasal aklı uygun gelmeyenler, sonuçta demokrasi adına Refahçılık yapmıştır. Gerici, şeriatçı faşizmi temsil eden partinin kapatılmasını protesto etmenin başka ne anlamı olabilir?

“Türkiye solu bu değildir. Çünkü RP’nin düşürülmesi, kapatılması hakkında biz ancak “yetmez” deriz. Türkiye siyasetinde yakın geçmişin

hesaplaşması yapılmaktadır ve biz bu hesaplaşmada Kürt ve Türk emekçileri olarak, sol olarak, komünist hareket olarak tarafız, RP’nin iktidardan düşürülmesi, kapatılması, karşı-devrimcilerle siyasal özgürlük ve meşruiyet tanınmaması, faşist partilerin ve örgütlerin dağıtılması herkesten çok bizim güncel ve acil taleplerimizdir. Restorasyon burjuvazisi bunları bızden çalmaya kalktı diye 1980 öncesine uzanan devrimci taleplerimizi neden terkedecekmiz?”

Yazar ilk paragrafta çözüm “iki gerici kamp arasında taraf olmak” değildirdi kendi cepheni açmaktır diyor. İkinci paragrafta ise ilk paragrafta söylenenleri boşa çıkartıyor. Son bir yılın siyasal gündemini işgal eden temel süreçlerden biri MGK-RP çatışması iken, MGK’nın laiklik adına ama RP’yi tasfiye ediyorum diyerek kendi sınıfsal çıkarları için RP’yi terbiye ettiği bir dönemde “RP’nin iktidardan düşürülmesi (yerine Anadol-D’nin gelmesi) kapatılması” yeni bir cephe açmak mı oluyor yoksa MGK’nın peşinden sürüklenmenin teorisi mi? Bir bölümünü aktardığımız cümle ayrıca çarpıkları da içeriyor. “RP’nin iktidardan düşürülmesi, kapatılması, karşı-devrimcilerle siyasal özgürlük tanınmaması, faşist partilerin ve örgütlerin dağıtılması **herkesten çok bizim güncel ve acil taleplerimizdir.**” (Vurgular bize ait). RP karşı devrimci parti de onun düşürenlerin kurduğu Anadol-D karşı devrimci değil mi? RP karşı-devrimci ama onu düşürenlerden CHP öyle değil mi? Aynıısı MGK için de geçerlidir. RP faşizmi temsil ederken sermaye sınıfının temel kurumlarından biri olan MGK burjuva demokrasisini mi temsil ediyor? RP’yi kapatanlar bunlardır, yoksa SİP vb. değil. SİP olsa olsa MGK’nın arkasından sürüklenir. RP’nin vb.’lerinin kapatılmasını da acil ve güncel bir talep olarak ortaya koyarak da yaptığı budur. İki kamp arasında taraf olmamak buymuş meğer!

Eylemlerle ilgili olarak söylenmesi gereken şeylerden biri de islami gericilerin diğer demokratik talepler uğruna verilen mücadeleye yaklaşımlarıdır. Bilindiği gibi özelleştirmeye karşı, okulların paralı hale getirilmesine karşı, eğitimin demokratik bir tarzda verilmesi için yapılan eylemlere bu gruplar katılmıyor. Bunun sebebi bir yandan şeriatçıların genel siyasi çizgisinin bu etkinliklere uygun olmaması, (tümüyle dıştalar denilemez, mücadelenin alt seviyelerde sürdüğü dönemlerde belirli bir düzeyde katılabilirler) bir yandan da bu mücadelenin önderliğinin reformistlerde ve devrimcilerde olmasıdır. Önderliğin bu gruplarda (devrimci ve reformist) olması ile, nesnel sürecin böyle bir gelişimi doğallığında getirmesinin yanında, bu zeminde yürütülen mücadelenin gelişmesi politik olarak bu grupların çıkarlarına denk düşmekte, kazanımlar, mücadelenin geniş kitlelerde yarattığı etkiler eyleme önderlik eden grupların (solcuların) hanesine yazılmaktadır. Bunu açıktan islami gericiler ve ülkücü faşistler de dile getirebilmektedir. Eylemlere katılmayışlarının gerekçelerinden biri olarak atılan politik sloganları, pankart renklerini, katılımcıların politik kimliklerini katılmamalarına gerekçe olarak sunabilmektedirler. Açıklamalarının bir yönü sadece katılmayışlarını gerekçelendirebilmek için yapılmış demogoji olsa da, bir

kısmı tam ifade edilmemiş bir gerçekliği yansıtıyor, o da bu eylemlerin solcuların politik etkisini arttırdığıdır. Bu her zaman böyle yaşanmak zorunda olmamakla birlikte genelde böyle yaşanıyor ve içinde bulunduğumuz koşullarda, Türkiye tarihinde de ekonomik ve akademik- demokratik taleplere sahip çıkan, onun üzerinden gelişmeye çalışan bir gerici hareket pek varlık zemini bulamamıştır. Bunun için bugün gerçekleşen bir ekonomik veya akademik-demokratik içerikli eylemliliğe gericilerin katılması, onlar için sadece bir eklemlenme, sürüklenme olacaktır. Politik olarak ise gündeme girenler farklı siyasi çizgiler olacaktır. Belirttiğimiz gibi ekonomik akademik-demokratik zeminli mücadelenin gelişiminin doğal olarak sol siyasetleri gündeme getirmesi, kendiliğinden sol politikalara doğru evrimleşme yaşaması ayrı bir olgudur ve bahsedilen bu değildir. Belirtmek istediğimiz eylemlere kim önderlik ederse onun politikalарının kitlelerle buluşma olanağının arttığıdır. Alanın doğal bir biçimde önderliğini şu veya bu düzeyde sol çizgiler doldurduğu için gerici akımların bu mücadeleye katılmaları durumunda bile hem kısa vadede hem uzun vadede politik olarak kazançlı çıkacak gruplar solcular olacaktır. Sorunun bir yönü de (nesnel yön) şeriatçılar veya ülkücüler bu mücadeleye bir süre için sahip çıksalar bile mücadelenin gelişiminin kitleleri daha fazla sermayeyle karşı karşıya getireceğidir. Gericiler şu veya bu noktada “Biz yokuz” demek zorundadırlar. Çünkü bu sorunların kaynağı kapitalizmdir ve çözümünü kapitalizmin yıkılıp yerine sosyalizmin geçmesidir. Ekonomik ve demokratik zeminde verilen bir mücadelenin geliştikçe devrimi zorunlu kılması onun doğasında vardır ve gerici grupları bu mücadeleden uzak tutan temel neden budur. Bu temel nedene bağlı olarak da mücadelenin önderliğinin solculara kalması, mücadele daha geriye bile, yani henüz devrimin ekonomik ve demokratik taleplerin çözümü olarak gündeme girmesi uzakken bile, gericileri bu zemindeki bir mücadeleden uzak tutmaktadır.

Gericilerin genel olarak demokratik ve ekonomik talepler zeminindeki mücadeleye nasıl baktıklarını ve bakışlarının dışında nasıl bir konuma sahip olabileceklerini de belirttikten sonra, artık sürece nasıl hangi perspektifle müdahale etmek gerektiğini üzerinde durabiliriz. Birincisi genelge ikili bir yön taşımaktadır; hem MGK-RP (artık Fazilet Partisi) çatışmasının bir parçasıdır ve gerici öğrencilere yönelik olarak çıkartılmıştır, hem de ayırım yapmadan tüm öğrencilerin nasıl giyineceğine, sakal uzatıp uzatmayacağına karar veren faşist bir özelliğe sahiptir. İkinci olarak genelgeye yanıt verenler saldırının direkt muhatapları, yani gericilerdir. Fakat bunun yanında çok doğal olarak geniş öğrenci yığınları da saldırıdan rahatsızdır. Üçüncü olarak eylemlere gericiler politik kimlikleri ile katılıyor, bu eylemlerin önderliğini yapıyorlar, kendi politik etkilerini arttırıyorlar ve bunu öğrencilerin birliği argümanı ile birlikte yapmayı başarıyorlar. Son olarak reformist gruplar eylemlere gericilerle fiili ittifak kurarak destek sunmuşlardır ve gericilerin bir yandan politik etkilerini arttırmalarında bir yandan da tüm öğrencilerin eylemi argümanını

kullanabilmesinde bu desteğin özel bir yeri vardır. Mevut durum budur ve tüm bunlar gözetilerek hareket edilmek zorundadır.

Temel alınması gereken bu genelgenin öğrenci kitlelerinin tümünü etkilediği, nesnel olarak tümüne karşı olduğudur. Ayrıca bu genelgenin başka saldırıların ilk adımı olma olasılığı da söz konusudur. Böyle bir durum olmasa bile genelgenin öğrenci yığınlarının tümünü etkilediği ve rahatsız ettiği açıktır. İlk dikkat edilmesi gereken budur ve buna uygun davranmaktır. Soruna SIP’in yaklaştığı gibi yaklaşamaz, öğrencilerin rahatsızlığı görmemezlikten gelinemez. Gericilikten bahsedip öğrencilerin tümünün etkilendiği bir sorun varlığından bahsetmemek, öğrencilerin sorunlarını görmemek, bu sorunlara sahip çıkmamak demektir. Fakat temel sorun, bu hak için nasıl mücadele edilebileceğidir.

Açıktır ki Emek Gençliği gibi öğrencilerin sorunlarına çıkmak adına gericilere eklemlenilemez. Öğrencilerin birliği adına gericilerle ittifak kurulup onların peşinden sürüklenilemez. Elbette ki gericilerle ittifak kurulamaz gibi bir evrensel ilke yoktur ama sorun bu ittifakın sonuçlarıdır. Mevcut ittifakın sonuçları ortadadır, kaldı ki illa da ittifak yapılması zorunlu değildir. Ayrıca Emek Gençliği bile girdiği ittifakı ağıttan savunamıyor. İslami gericiler bizim cepheden düşmanımızdır. Bugüne kadar gericilikle mücadele bir öncelliğe sahip olmamış olabilir fakat gericilik sürekli olarak karşımıza çıkan ve sürekli mücadele etmek zorunda olduğumuz bir politik akımdır. Bunu gözetmek durumundayız. Ayrıca içinde bulunduğumuz konjonktür bu mücadeleyi geriye itmiyor, tam tersine ön plana çıkarıyor. Genelgeye karşı yapılan eylemlerle öğrenci kitleleri içerisinde islami gericilik gündeme yerleşmiş durumdadır. Bu şeriat karşı mücadelenin de çalışmamızda öne çıkacağı demektir. Yapılması gereken genelgeye karşı mücadeleyi yükseltmek ve bunu islami gericilerin teşhiri ile birleştirebilmektir. Genelgeye karşı bu çizgide verilen bir mücadelede gericilerle birlikte hareket etmenin olanağı kendiliğinden kalkmaktadır. Eğer hem öğrencilerin sorunlarına sahip çıkmak, onların haklarını savunmak diye bir derdimiz varsa ve hem de şeriatçıların peşinden sürüklenilmeyecekse bu sorunlardan çıkılıp başka yerlere varılacaksa, izlememiz gereken çizgi budur; YÖK’e karşı mücadele ile gericilere karşı mücadeleyi birleştirmek. Bu sayede genelgeye karşı bir direniş geliştirilebilir, direniş “herkese parasız bilimsel demokratik eğitim” platformuna doğru genişletilebilir ve islami gericilerin gelişiminin önüne en azından bu alandan geçilebilir. Eğer mücadele öğrencilerin birliği adına gericilerle ortaklanmaya çalışılırsa ya “eylemin hedefleri berraklaşmaz” ya da şimdiden belirttilerini verdiği gibi şeriat lehine berraklaşır. Ortak eylem yapanlar gericilerin değirmenine su taşımaktadır. Bu duruma son vermeli saflar netleştirilmelidir.

**Faşist Genelge Kaldırılsın!
Ne Şeriatın Ortaçağ Karanlığı!
Ne YÖK’ün Faşist Uygulamaları!
Herkese Parasız Bilimsel
Demokratik Eğitim!**

Mücadele Postası...

Merter

Merter’de bir sabah

Adımlarken ölüm yokuşunu

Gün yeniden doğarken

Benim günlerim çalınır

Aşım, ekmeğim elimden alınır

Ben kurarken düşlerini güzel yarınlara

Allahsızlar!.. düşlerime bile göz dikerler

Ah!.. Merter sokakları

Ayaklarım hiç yabancılık çekmiyor

Merter’de fabrikalar

Gözlerim hiç yabancılık çekmiyor

Hele hele işçiler

Beraber üretiyoruz,

Beraber aç kalıyoruz

Ustanın deyimiyle

“Zincirlerimizden başka

kaybedecek bir şeyimiz yok”

Ve bir de patronlar

Kallesliğin sembolü kan emici yasalar!..

And olsun ki kardeşim and olsun

Merter bize cennet

Onlara cehennem olacak.

Bektaş Cüneyt

Ç

I

K

T

I

Derleyen: H. Fırat

Partileşme Süreci-1

**Perspektifler
ve
Değerlendirmeler**

E K S E N Y A Y I N C I L I K

K
İ
T
A
P
Ç
I
L
A
R
D
A

Ulusal, Sınıfsal, Cinsel Sömürüye Son!

Emekçi Kadınlar Parti Saflarına!

Sosyalizm Yolunda

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>